BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 EYLÜL 2009

Bütün Dünya

192297 SAYI: 2009 / 09 FİYATI: 4 TL

2000

Prof. Dr. Haberal Ergenekon savcılarına tazminat davası açtı

SAYFA: 6

Mustafa Kemal'in de idamı istenmişti.

SAYFA: 52

Macide Tanır'ın olağanüstü coşkusu:
"Aslan ayağa kalktı" SAYFA: 16

Barolar Birliği Başkanı
Özok'ın isyanı: "Yargının bağımsızlığı yasalarda kaldı"

SAYFA: 29

YARSAV'dan
Adalet Bakanlığı'na Hukuk ve Adalet Dersi

SAYFA: 34

İsmet İnönü bu ay **125 yaşına giriyor**

HABERAL NEREDE BİZ ORADAYIZ

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

Bütün Dünya 2000

YIL:12 SAYI: 136

İÇİNDEKİLER

6 **Prof. Dr. Mehmet Haberal Milletimize Sesleniyor:**

7 **Kamuoyuna duyuru**

9 **Prof. Dr.Haberal tazminat davası açtı**

11 **Haberal'ın Dünya Yanık Derneği'ne cevabı**

15 **Tadı yok dostsuz geçen yazın**
Mete Akyol

18 **Türkçe'ye yerleşme**
Orhan Velidedeoğlu

22 **İsmet İnönü'nün 125. doğum günü**

29 **Yargı bağımsızlığı yasalarda kaldı**
Özdemir Özok

34 **Adalet Bakanlığı'na hukuk dersi**
Ömer Faruk

37 **Bitmeyen kavga**
Ali Naili Erdem

40 **Din üzerinden siyaset yapmanın bedeli**
Gürbüz Evren

46 **Bir garip teklif**
Hıncal Uluç

49 **Eğer**
Rudyard Kipling

51 **Son çıkış**
Mümtaz Soysal

52 **Mustafa Kemal'in idam kararı**
Yankı Uğur

56 **Eylül geldi**
Mehmet Muhsinoğlu

61 **Demirtaş Ceyhun ve Bürücekspor**
Metin Gören

64 **Lale devri**
Konur Ertop

69 **Tık ya da "Tık, tık, tık"**
Sevim Yücesan

74 **Bahçeler için bölge bitkileri**
Cheryl Tanrıverdi

78 **Ticaret gemileriyle askeri aldatmaca**
Mesut Günsev

82 **Uluslararası yüzme yarışı 2.cisi**
Levent Aksüt

86 **Kişiye özel**
Gülçin Orkut

87 **59'lular**
Engin Orkut

91 **100 yaşında dalya dedi**
Ece Oralca

94 **Cinayet var**
Nuray Bartoschek

EYLÜL 2009

97 **Ampulün ekonomik olanı**
Semra Atay

100 **Minik kuş**
Muzaffer İzgü

106 **Kaynamış 2 yumurta**
Bekir Özgen

111 **Renklerden al haberi**
Ali Murat Erkorkmaz

118 **O güzelim gemiler**
Mehmet Ünver

123 **Kendini özel hissetmek**
Yücel Aksoy

127 **Tarihi ipek yolu**

130 **İnsan olmanın kuralları**

133 **Çakıl Taşı**
Mehmet Uhri

137 **Az daha başarılı bir hırsız oluyordum**
İlyas Halil

142 **Olağanüstü bir mutluluk..**
Sevin Bük

146 **Kezban Ana ve Kuma**
Türkan Pakel Ataman

21 *İlk dersimiz Türkçe*

39 *Fırçalayarak*

117 *Bilginizi denetleyin*

132 *Eylül sudokuları*

148 *Anne ve babalardan*

151 *Çözümler sayfası*

152 *Kareler ve rakamlar*

153 *Mantık bilmecesi*

154 *Satranç*

157 *Bulmaca*

158 *Ayın kitapları*

160 *Bir fotoğraf, bin sözcük.*

Yargı bağımsızlığı yasalarda kaldı Sh. 29

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 EYLÜL 2009

Bütün Dünya 2000

Başkent Üniversitesi Adına Sahibi:
Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni
Mete Akyol

Yayın Genel Yönetmeni Yardımcısı:
Mehmet Muhsinoğlu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Gülçin Orkut

Görsel Yönetmen:
Turgut Keskin

Teknik Yapım Yönetmeni:
Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:
Sina Şen

Yayın Danışmanı:
Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:
Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:
Süheyla Dinç

Redaksiyon:
Fatma Ataman

Düzeltme Sorumlusu:
Nükhet Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi kuruluşlarından 1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin 3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinden basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:
Prof. Dr. Nevzat Bilgin *(Anısal Başkan)*
Prof. Dr. Ahmet Mumcu
Prof. Dr. Solmaz Doğanca
Prof. Dr. Sevil Öksüz
Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,
Prof. Dr. Okay Eroskay
Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,
Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,
Prof. Dr. Levent Peşkircioğlu,
Necmi Tanyolaç, Kaya Karan, Alaettin Giray,
Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu, Ahmet Aydede,
Manuel Bilos,Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:
Yücel Aksoy, Metin Atamer,
Nuray Bartoschek, Cahit Batum,
Prof. Dr. Yüksel Bozer, Sadi Bülbül,
Haluk Cansın, Ali Murat Erkorkmaz,
Konur Ertop, Gürbüz Evren, Metin Gören,
Mesut Günsev, İlyas Halil, Pelin Hazar,
Muzaffer İzgü, Özüm Larçın,
Mehmet Muhsinoğlu, Filiz Leloğlu Oskay,
Saniye Özden, Yaşar Öztürk,
Erdoğan Sakman, İzlen Şen,
Cheryl Tanrıverdi, İzmir Tolga, Engin Ünsal,
Mehmet Ünver, Dr. Mehmet Uhri,
Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:
10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara
Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)
Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,
Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)
Faks: (0216) 456 27 29

Abone Hizmetleri:
(0212) 314 08 88

Dağıtım: Yaysat
Renk Ayırımı: Mat Yapım
Basım Tarihi: 28 / 08 / 2009

www.butundunya.com.tr
butundunya@butundunya.com.tr

Prof. Dr. Mehmet Haberal, Milletimize Sesleniyor:

Prof. Dr. Mehmet Haberal, Milletimize Sesleniyor: "Her kişi ve Kurum da Hesabını Verebilsin..."

Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal, tutuklanmasından ancak dört ay sonra açıklanan hakkındaki iddialara aynı gün karşı çıktı ve "Tutuklanmasının sözüm ona nedenleri olarak ileri sürülen bu iddiaların tümünün asılsız ve mesnetsiz olduğunu" bildirdi.

Prof. Dr. Haberal, adıyla yan yana getirildiğinde sözcüğün tam anlamı ve tüm iğrençliğiyle beliren "Terör örgütü yöneticisi" tanımlamasını şiddet ve nefretle reddetti, "Benim her zaman hedefim ve görevim, demokrasi ve hukuk kuralları içerisinde ülkemi yükseltmek ve yüceltmek olmuştur" dedi.

Hakkındaki gerçek dışı suçlamalar nedeniyle 4 aydan buyana bütün özgürlüklerinin hukuka ve insan haklarına aykırı olarak kısıtlanması yanı sıra, sağlığının da ciddi bir biçimde zedenlendiğini açıklayan Prof. Dr. Mehmet Haberal, "Devletin yıkılmasını hedef alan bir terör örgütünün üstelik yöneticisi" olduğunun ileri sürülmesinin ise, tüm bu davranışlardan daha elim ve vahim olduğunu söyledi.

Haberal, hukuka ve insan haklarına aykırı bir biçimde özgürlüklerinin kısıtlanmasına, hatta sağlığının ciddi bir biçimde zedelenmesine dayanabilmenin kendisi için o kadar önemli olmadığını, fakat "Devletin yıkılmasını hedef alan bir terör örgütünün yöneticisi" olarak suçlanmasını asla kabul edemeyeceğini, bu iddiayı şiddet ve nefretle reddettiğini, kanıtlayamamaları durumda ise bu iddia sahipleri hakkında yasal yollardan hesap soracağını açıkladı.

Kamuoyuna bu konuda yaptığı duyurusunun son bölümünde Prof. Dr. Mehmet Haberal, şöyle dedi:

"Bana isnat edilen konularla ilgili HESABIMI, SUÇSUZLUĞUN "SUÇLULUK" olarak kabul edildiği, başka bir deyişle devlete hizmetin CEZASIZ kalmayacağını adeta ispat etmeye çalışan zihniyetlerin İŞGAL ettiği makamlarda gereği şekilde verdim. Çünkü, her zaman hedefim ve görevim DEMOKRASİ ve HUKUK KURALLARI içerisinde ülkemi YÜKSELTMEK VE YÜCELTMEK olmuştur.

Temenni ederim ki, HER KİŞİ VE KURUM DA HESABINI VEREBİLSİN."

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın "Kamuoyuna Duyuru" tam metni aşağıdadır:

06 Ağustos 2009

KAMUOYUNA DUYURU

05.08.2009 tarihinde 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde kabul edilen 2009/565 sayılı iddianamede geçen saptama ve iddialara istinaden aşağıdaki hususların kamuoyuna duyurulması gereksinimi hasıl olmuştur.

1) İddianamede adı geçen sözde terör örgütü ile ilgili tek bilgim vatandaşlarımızın olduğu gibi benim de sadece medya üzerinden olmuştur.

2) İddianamede terör örgütü yöneticisi olarak benimle birlikte ismi geçen Yalçın KÜÇÜK ve İlhan SELÇUK ile sadece aydınlar dilekçesi nedeniyle 25 sene önce karşılaştım. O günden bu güne her ikisi ile bir irtibatım olmamıştır. "Aydınlar Dilekçesi" 12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra ortaya çıkan antidemokratik uygulamalara karşı demokrasi için yapılan bir girişim olup, ben de bu dilekçe altına imza atanlardanım. Bu konuda Mamak Sıkıyönetim Mahkemesi Savcısı Kemal KADIOĞLU'na ifade vermiştim. Nitekim, daha sonra Aydınlar Dilekçesi ile yapılan yargılamalar da beraat ile sonuçlanmıştır. Dolayısıyle 25 senedir görmediğim ve herhangi bir irtibatım olmayan kişilerle örgüt kurup yönetmem isnadı bir **İFTİRADIR.**

3) İddianamede belirtilen Mustafa ÖZBEK ve Erol MANİSALI ile medya finans yapılanması içinde yer aldığım ve yardım ettiğim iddiası kesin bir **YALANDIR.**

4) Fatih HİLMİOĞLU ile birlikte aynı örgütte olduğuma dair bilgiler kesin **GERÇEKDIŞIDIR.** Benim herhangi bir üniversitenin kadrolaşmasına müdahale etmem hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. Fatih HİLMİOĞLU rektörlük süresi bittikten sonra çalışmak üzere Başkent Üniversitesi'ne müracaat etmiş olup, halen üniversitemiz personelidir.

5) İddianamede şahsıma yöneltilen diğer suçlamalar da asılsız olup, bu gerçek dışı iddialar nedeniyle 4 aydır bütün özgürlüklerim hukuka, insan haklarına aykırı olarak kısıtlandığı gibi, sağlığımı da ciddi şekilde zedelemiştir.

Bana isnat edilen konularla ilgili **HESABIMI SUÇSUZLUĞUN "SUÇLULUK"** olarak kabul edildiği, başka deyişle devlete hizmetin **CEZASIZ** kalmayacağını adeta ispat etmeye çalışan zihniyetlerin **İŞGAL** ettiği makamlarda gereği şekilde verdim.

Çünkü, her zaman hedefim ve görevim **DEMOKRASİ ve HUKUK KURALLARI** içerisinde ülkemi **YÜKSELTMEK VE YÜCELTMEK** olmuştur.

Temenni ederim ki, **HER KİŞİ VE KURUM DA HESABINI VEREBİLSİN.**

Prof. Dr. Mehmet HABERAL
Başkent Üniversitesi Kurucu ve Rektörü

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ Prof. Dr. MEHMET HABERAL, "ASILSIZ VE MESNETSİZ İDDİALAR"DA BULUNAN YARGI GÖREVLİLERİ ALEYHİNE TAZMİNAT DAVASI AÇTI.

Bu kişiler hakkında ayrıca, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na suç duyurusunda da bulunan Prof. Haberal, "Şahsına isnat olunan fiillerle halen tutuklu bulunmasının anayasa ve insan haklarına aykırı olduğunu" belirterek , "Gerçek dışı tespitlerle suç olmayan fiillere suç vasfı verilmesi sebebiyle de hukuk kuralları çiğnenmiştir" dedi.

Haberal, Ecevit'in eski koruma polisi, şimdi de milletvekili olan Recai Birgün isimli bir kişi hakkında da savcılığa suç duyurusunda bulundu ve bu kişi aleyhinde de tazminat davası açtı.
Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, 10 Ağustos 2009 tarihinde yaptığı bu komnudaki "Kamuoyunu Bilgilendirme" duyurusunu aynen yayımlıyoruz:

KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME

05.08.2009 tarihinde 13. Ağır Ceza Mahkemesinde kabul edilen 09/565 E. Sayılı iddianamenin toplumumuz tarafından okunması nedeni ile bazı konularda yanlışları düzeltmek zorunlu hale gelmiştir.

1. Bir kez daha belirtiyorum ki iddianamede adı geçen sözde terör örgütü ile ilgili tek bilgim vatandaşlarımızın olduğu gibi benim de sadece medya üzerinden olmuştur.

2. İddianame açıklandıktan sonra görülmüştür ki şahsıma isnat olunan fiillerle halen tutuklu bulunmam anayasa ve insan haklarına aykırı olup gerçek dışı tespitlerle suç olmayan fiillere suç vasfı verilmesi sebebiyle de hukuk kuralları çiğnenmiştir.

>>

3. İddianamede dört aylık tutuklu kaldığım sürede olduğu gibi ne şahsımın ifadeleri, ne gerçek belgeler ne de avukatlarımca yapılan savunma ve deliller dikkate alınmayarak şahsımla ilgili yanlı değerlendirme yapılmıştır.

4. Şahsıma gerçek dışı tespitlerle suç isnat edilmeye çalışılmış ve kesinlikle ilgim olmayan hayali örgütler oluşturularak bütün temel hak ve özgürlüklerim engellenmiş, sağlığımında ciddi bir şekilde zedelenmesine sebebiyet verilmiştir. Dolayısıyla bunlara neden olan kişilerle ilgili her türlü yasal haklarımı avukatlarım aracılığıyla kullanacağımın bilinmesini,

Bu doğrultuda,

a. İstanbul Cumhuriyet Baş Savcı Vekili Turan Çolakkadı ve Cumhuriyet Savcıları Zekeriya Öz, Fikret Seçen, Mehmet Murat Yönder, Nihat Taşkın, Kasım İlimoğlu, Ercan Şafak, Mehmet Ali Pekgüzel hakkında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na suç duyurusu anlamında şikayette bulunulmuştur.

b. Yukarıda belirtilen şahıslar hakkında ayrıca tazminat davaları açılmıştır.

c. Şahsıma yapılan adaletsizliğe gerçek dışı beyanlarla kasıtlı olarak aracılık yapmaya kalkışan Recai Birgün hakkında da savcılığa suç duyurusunda bulunulmuş ve bu şahıs hakkında da tazminat davası açılmıştır.

Aziz milletimize saygı ile sunuyorum.

Prof. Dr. **Mehmet Haberal**

"Türkiye Güvenli Değil" diyen Dünya Yanık Derneği Yönetim Kurulu üyelerine Eski Başkanları Haberal, Sert Karşılık Verdi

Dünya Yanık Derneği'nin (ISBI), 2010 yılında İstanbul'da yapılması kararlaştırılan Genel Kongresi'nin, "Türkiye'deki güvenlik koşullarının yetersiz olduğu" gerekçesiyle başka bir ülkede yapılması konusunu görüşen dernek yönetim kurulu üyeleri, Başkent Üniversitesi Rektörü ve Dünya Yanık Derneği'nin bir önceki dönem başkanı Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın sert tepkisiyle karşılaştılar.

Dernek Yönetim Kurulu üyelerinin bu konudaki görüşmelerinin kendi bilgisi dışında yapılmasından son derece rahatsızlık duyduğunu açıklayan Prof. Dr. Haberal, bu görüşmeyi yapan yönetim kurulu üyelerine gönderdiği mektupta, "Bu yaptığınız nasıl bir dostluktur, anlayabilmiş değilim" diyerek sitemlerini bildirdi ve "Dr. Haberal ve Başkent Üniversitesi'ne yapılan saygısız yaklaşımdan kaynaklanan durum çözüme kavuşturuluncaya kadar, Dünya Yanık Derneği'nin Türkiye'de hiçbir etkinlikte bulunmamak görüşü"nü paylaşan meslektaşlarına şu sert karşılığı verdi:

"Türkiye'de şu anda yaşanan sorunlar, tamamen benim ve ülkemin sorunlarıdır. Nasıl ki sizlerin ülkelerinde yaşananlar beni ilgilendirmez ise, benim ülkemde yaşananlar da sizleri ilgilendirmez."

Prof. Haberal mektubunun sonunda, "Türkiye dünyanın en güvenli ülkelerinden biridir ve bu kongrenin bütün sorumluluğu da bana aittir" dedi ve kongrenin tüm hazırlıklarının tamamlandığını, katılacakların otel rezervasyonlarının bile şimdiden yapılmış olduğunu bildirdi.

Rektör Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, Dünya Yanık Derneği Yönetim Kurulu üyelerine gönderdiği mektubun Türkçe çevirisi ve İngilizce aslı, devam sayfalarındadır:

29 Temmuz 2009

Dünya Yanık Derneği Yönetim Kurulu'nun Değerli Üyeleri,

Dün Dr. Rajeev Ahuja tarafınca, Dünya Yanık Derneği'nin Yönetim Kurulu üyelerine, 2 Eylül 2009 tarihinde Lozan'da düzenlenecek olan Avrupa Yanık Derneği Kongresi sırasında kurul toplantısının yapılacağını bildiren bir elektronik posta gönderilmiştir. Bugün Prof. Hamdi Karakayalı, bu elektronik posta ve içeriğindeki belgeler konusunda beni bilgilendirdi ve bu şekilde 8 Haziran 2009 tarihinde Dr. Tomkins, Dr. Gamelli, Dr. Herndon, Dr. Ahuja ve Ms. Greenfield arasında gerçekleşmiş bulunan telekonferans görüşmeden haberdar oldum.

1975 yılından beri Dünya Yanık Derneği'nin aktif bir üyesi ve 2006-2008 dönemi için derneğin başkanlığını yapmış olmama karşın, bu telekonferans ve içeriği konusunda önceden bilgilendirilmemiş olmaktan son derece rahatsızlık duydum ve bu haber bende adeta bir şok etkisi yarattı. Şu anda burada yaşanan sorunlar sadece beni ve benim ülkemi ilgilendirir. Nasıl ki sizlerin ülkesinde yaşanan olaylar beni ilgilendirmez ise, benim ülkemde yaşananların da aynı şekilde sizleri ilgilendirmemesi gerekir.

Bu telekonferansın bizlerin bilgisi dışında gerçekleştirilmesini ve bunu benim sonradan bu şekilde öğrenmiş olmamı, ne bilimsel ne de etik olarak kabul etmem mümkün değildir. Bu haber karşısında yaşamış olduğum hayal kırıklığını sizlere kelimelerle ifade etmekte güçlük çekiyorum ve bu yaklaşımın nasıl bir dostluk olduğunu anlayamıyorum. Türkiye dünyanın en güvenli ülkelerinden biridir. Önümüzdeki yıl İstanbul'da gerçekleştirilecek olan 15. Dünya Yanık Derneği Kongresi ile ilgili tüm düzenleme ve rezervasyonlar tamamlanmış olup, bu kongre ve onunla ilgili her şey tamamen benim sorumluluğum altındadır.

Saygılarımla,

Prof. Dr. **Mehmet Haberal**
Başkent Üniversitesi Rektoru
Dünya Yanık Derneği Eski
Dönem Başkanı

July 29th, 2009

Dear members of the ISBI Executive Committee,

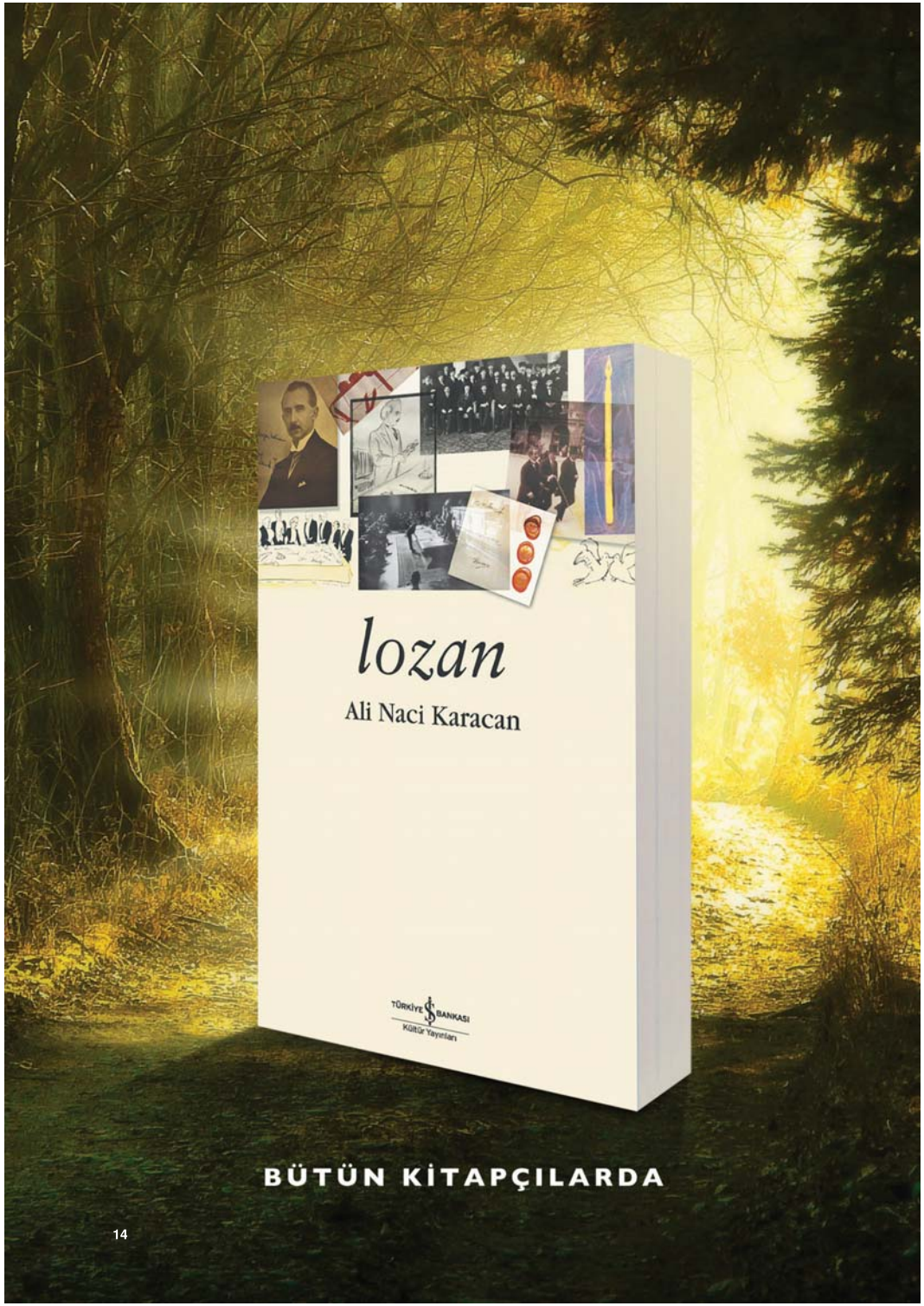
Yesterday an email was sent out by Dr. Rajeev Ahuja to the members of the ISBI Executive Committee, announcing the next meeting that is to be held in Lausanne on September 2nd, 2009 during the European Burn Association Congress. Prof. Hamdi Karakayali came to see me today with the documents that were enclosed with the email and thus I was made aware of the telephone conference that took place on July 8th, 2009 between Dr. Tompkins, Dr. Mackie, Dr. Gamelli, Dr. Herndon, Dr. Ahuja, Dr. Aikawa and Ms. Greenfield.

As an active member of ISBI since 1975 and most recently, as president of the society for the term 2006-2008, this news came as a shock to me, not to mention the content and nature of the conference, which I am very disturbed by. The problems currently being encountered are problems that I and Turkey face alone. Just as any issues you may encounter in your own countries are none of my business, those I encounter in mine should also not concern you.

It is both professionally and morally unacceptable that this conference was held without our knowledge, and that we make this discovery in such a manner. I cannot express the regret and disappointment with which I greeted this news. I am unable to understand what kind of friendship this is. Turkey remains one of the safest countries of the world. I am solely responsible for this congress and its outcome. All of the arrangements and reservations have been made and the 15th Congress of the ISBI will take place in Istanbul.

Sincerely

Mehmet Haberal,
MD, FACS, FICS (Hon), ASA (Hon)
Founder and President, Baskent University
Immediate Past President,
International Society for Burn Injuries

Mete Akyol

Tadı Yok, Dostsuz Geçen Yazın...

Yaz aylarının gelmesini çok seviyorum ama, yaz geldi diye dostlarımın tatile gitmelerini hiç sevmiyorum. Onların tatile gitmeleri kendileri için belki bir dinlence oluyor ama, açıkca söyleyeyim, benim için tam anlamıyla bir işkence oluyor; kimsesizliğim dikiliyor karşıma, tüm yaz ayları boyunca kimsesizliğimle tek başıma kalıyorum.

Ve tüm uğraşıma karşın yapamıyorum, beceremiyorum, bir türlü alıştıramıyorum kendimi onlarsızlığıma da, kimsesizliğime de.

Onlarsız kaldığımda, bunaltıcı yaz sıcaklarına kafa tutan deniz, güneşin yakıcılığına kalkan oluşturan orman ve tüm gün ettiklerinin günahı adına özür dilercesine esen akşamüstü esintisi de tüm anlamlarını yitiriyorlar.

İki ya da en fazla üç kulaçtan fazlasını atmak gelmiyor içimden denizde. Çam ağaçlarının oluşturdukları ormanın tertemiz havasında, ağaçların güneşi örttükleri yerin gölgeliğinde yürüyüş yapmanın da bir anlamı kalmıyor.

Üzerimdeki sıcaklığı keseleyip atan denizin rahatlığını da, ciğerlerimde bayram havası estiren ormanın serinliğini de duyumsayamıyorum, dostlarımsız kaldığım kimsesizliğimde.

Ne bedensel bir rahatlığım, ne içsel bir mutluluğum var. Zaman zaman "Batsın bu dünya" türünden şarkıların, beynimin kıvrımları arasında kalmış kırıntıları dökülüyor dudaklarımdan. Sonra üzülüyorum mırıldanmalarımdan, bin pişman oluyorum dünyaya beddua okumuş olmamdan.

Oltamın ucuna takılan gelincik bile, kazanılması hiç de kolay olmayan bir deniz zaferinin sevinç kıpırtısını oluşturamıyor yüreğimde.

"Gel atalım bunu denize, Oğuzhan kardeşim" diyorum.

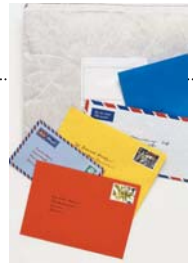
O benim içimdeki kıpırtısızlığı yüzümde görüyor, ben onun yüzünde, benim yüzümde göremediklerini görüyorum.

"Atalım diyorsanız, atalım" diyor uysal uysal.

Denizinin de tadı yok, ormanların da tadı yok, hatta, geçmek bilmeyen günlerinin sıralandığı takviminin de tadı yok, dostlardan uzak, dostlardan ayrı geçen yaz aylarının.

***

Batmasın şu dünya ama, bitsin dostlarsız geçen yaz ayları, bitsin dostların sözümona tatilleri, sözümona dinlenceleri…

SİZDEN BİZE MEKTUPLAR
BİZDEN SİZE YANITLAR

Bütün Dünya, Mimoza 4/9, D: 1, Ataşehir, 34750, İstanbul
butundunya@butundunya.com.tr Faks: 0216-456 2729

Aslan ayağa kalktı

Hocaların hocası, büyük insan Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, gerek gördüğü mercilere dava açacağını okuyunca, ben Macide Tanır, "Yaşasın, aslan ayağa kalktı" diye ellerimi çırparak çocuklar gibi sevindim. Sonra niye ağladığıma kızdım. "Olsun, insan bu, sevinçten de ağlar" diye kendimi haklı çıkardım. Bu sefer gözlerimde yaş yoktu. Sadece anlatılamayacak, satırlara sığamayacak kadar sevinç vardı. Aynı sevinci, aynı ölçüde yaşadım. Ve de sesimin gücüyle bağırarak, "Aslan ayağa kalktı" dedim.

Macide Tanır,
Devlet Sanatçısı
Altınoluk

* * *

Sevgili Bütün Dünya ve Sayın Prof. Mehmet Haberal,

Sayın Haberal'ın "Türkiye'de terör var. Orada kongre yapamayız" diyen yabancı meslektaşlarına verdiği hak ettikleri yanıtı okuyunca, göğsüm bir kez daha kabardı. Farkında mıyız acaba, birkaç yıldır Türkiye'ye sahip çıkan böyle yürekli bir Atatürkçü sesi duymamıştık. Kelimelerle anlatamayacağım bir umut ve güvenme duygusu belirdi yüreğimde. Bu yazdıklarımı dergide basarsanız, kendisi de okuyacaktır. İzin verirseniz kendisine seslenmek istiyorum: "Sizinle övünüyoruz, gurur duyuyoruz ve size güveniyoruz, Sayın Prof. Mehmet Haberal. Sizden şimdilik tek isteğimiz, biraz daha sabır göstermenizdir. Bu devran hep böyle gitmeyecektir."

Saygılarımla,

Levent Kaynak, Kayseri

* * *

Sevgili Bütün Dünya Çalışanları,

Bütün Dünya'mızın bu sayısında sanki beni yazdınız gibi bir duygu doğdu içimde. Sadece sizin dostlarınız mı telefonda bir "merhaba" demekten korkuyor? Benim tanıdığım hemen herkes de aynı durumdan şikayetçi. Birbirimizi telefonla sık sık aramalarımızı neden kestik? Bu konuyu yüzyüze gelince de konuşamıyoruz. Sanki omzumuzun arkasından biri, söylediklerimizi kaydediyor. Açıkça itiraf ediyorum: Korkuyoruz. Birbirimizle konuşmaktan bile korkuyoruz. Bu Ergenekon davası hepimizi perişan etti. Ne hallere düştüğümüzü gördükçe kendimizden utanmaya başladık.

Bütün Dünya'nın bütün yürekli yazarlarını kutluyorum. Hepinize sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Neriman Gönül, Bursa

* * *

Sayın Profesör Kerem Doksat,

Ben 1934 doğumlu bir büyükanne ve yıllardır Bütün Dünya okuruyum.

Fakat henüz yaşamdan, yaşamın güzelliklerinden elimi eteğimi çekmedim. İnternete girebiliyor, ilkokul arkadaşlarımla mailleşebiliyorum. Bütün Dünya'nın Ağustos sayısında "Pavlov'un Köpekleri" yazınızı, büyük bir beğeni ve hayranlıkla okudum. Yüreğinize sağlık. Sanki hislerimin tercümanı oldunuz.

Ne istiyorlar Atatürk'ümüzden? Mehmet Akif Ersoy'un dediği gibi, "nasıl böyle bir imanı boğar, medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar."lar.

Hiç bir zaman yüreğimizdeki Atatürk sevgisini söküp atamazlar. 30 Ağustos'ta İzmir Buca'da 40 metrelik dev bir Atatürk rölyefi açılıyor. Atatürk'ü kıskananlar, belki şimdiden o rölyefi nasıl parçalayacaklarını düşünüyorlardır.

Düşünedursunlar...

Onlar düşünedursunlar da, biz de düşünelim ama durmayalım...

Yıldız Doğandor

* * *

Sevgili Bütün Dünya,

Nasıl bir birliktelik ve nasıl güzel bir üretimmiş sizinle yazmak. 2006 yılında sıkca ve zevkle sizlere yazılar göndermiştim. Destekleyen sözleriniz beni ayrıca mutlu etmişti.

Bakın neler oldu?

Bütün Dünya'da yayınlanan Başkent üzerine yazdığım yazılardan başlayarak sonuçlanan ve kısa zamanda 2. baskıyı yapan "Başka Kent Ankara" isimli kitabım yayınlandı.Yine Bütün Dünya'da yayınlanan "Hüzünlü hüzzam besteler" başlıklı yazım Klasik Türk Müziği ile ilgilenenler arasında çokca tartışıldı. 2009 yılına geldiğimizde yine 2006'da Bütün Dünya'da yayınlanan "Masum Çocuklar Sizi Beyrut'ta Bıraktık" başlıklı yazım bir çok yerde yayınlandı, değiştirdikleri ve kaynak göstermedikleri için müdahale etmek zorunda kalacak kadar beğenildi.

Yine 2006 yılında Bütün Dünya'da yayınlanan "Kil Tabletten Beyaz Perdeye"yazımı ÖSYM bu sene gerçekleştirdiği KPSS'de dil bilgisi üzerine 14. soru olarak verdi ve şu anda bütün tartışma listelerinde o yazı konuşuluyor. Öğrenciler beni arıyor.

Şimdi düşünüyorum da, ne güzel birliktelik ve ne güzel bir üretimmiş. Teşekkürler Bütün Dünya, teşekkürler Bütün Dünya'daki dostlar.

Selam ve saygılarımla,

Feridun Büyükyıldız,
Ankara

* * *

Her zaman yazılarını hayranlıkla okuduğum Sayın Gürbüz Evren'in Ağustos sayınızdaki yazısını da yine hayranlıkla okudum, bilmediğim birçok bilgi öğrendim. Bu yazıyı, Türkiye'deki bütün hakimlerin ve savcıların çok dikkatle okumalarını tavsiye ederim.

Gürbüz Evren'in yasaları işaret ederek bir bir açıkladığı gerçekleri okuyunca, yasaların bizi nasıl korudukları gözler önüne seriliyor. Fakat insanın beyninde şu soru oluşuyor: "Bu yasalar bizi gerçekten koruyor mu, yoksa hukuk fakültelerinde anlatılmak ve sonra unutulmak için mi hukuk kitaplarında yer alıyor?"

Saygılarımla,

Namık Gültekin, Muğla

TÜRK DİLİ
Orhan Velidedeoğlu

Türkçe'ye Yerleşme

"Dilimize sızan frenkçe kelimeler şimdi, bir memlekette beş yıl oturup o memleketin uyrukluğuna hak kazanan yabancılar gibi, türkçeye yerleştiler."

Atatürk'ün sağlığında, onun çevresinde kendine yer edinmiş bir kısım bilim adamı, yazar / çizer takımı, onu ve devrimlerini övmede, yüceltmede yarışırlarken, ölümünden kısa bir süre sonra -doğrudan devrimlere saldıramasalar da- dilde özleşmeye, sadeleşmeye karşı çıkmaya başladılar. Dile saldırmak kolaydı, çünkü karşılarında belli bir erek vardı: Türk Dil Kurumu.

Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu'na saldırıların ardında Atatürk'ü ve devrimlerini yıpratma çabaları sezilmiyor değildi. Bu saldırılar ancak 42 yıl sonra, 12 Eylül 1980 ihtilaliyle, büyük çapta amacına ulaştı; Atatürk ve devrimleri, devrim karşıtlarınca kıyasıya yıpratılmaya başlandı...

Bugünse, dilimizde yaşanan en büyük sıkıntı, yabancı sözcüklerin saldırısı karşısında aydın geçinen, üretkenlikten uzak bir kesimin gösterdiği özensizlik ve duyarsızlıktır. Onlar için yabancı sözcük kullanmak, çağdaşlıktır.(!)

Batı kaynaklı sözcüklere özenti 1850'lerde başlar. Ne var ki o günlerin Fransızca züppeliği, son elli yılda yerini belirgin biçimde İngilizceye bıraktı ve günümüzde güçlü Batılı ülkelerin bilim, sanat ve özellikle teknoloji alanındaki atılımları sonucu üretilen yeni sözcük ve kavramlar, dilimizi etkisi altına aldı ve almaya da devam ediyor.

Türk Dil Kurumu'nca hazırlanan bir afiş

Sayın Prof. Dr. Nevzat Gözaydın bir konuşmasında anlatmıştı: Romanya'da, bir yabancı sözcük dile girecek olduğunda, "yabancı sözcüklere karşılık bulma bürosu", dile yerleşmeden o sözcüğe hemen bir karşılık üretip kamuyu bilgilendiriyormuş.

Biz ne yapıyoruz? Atı alanın Üsküdar'ı geçmesini bekliyoruz... Bekliyoruz ki, yabancı bir sözcük dilimize girsin, yerleşsin, ondan sonra ona karşılık arayalım. (!)

Yabancı sözcük saldırısından yakınma, salt günümüzün olayı değil. Bakınız, 1950'li, 1960'lı yılların ünlü yazarla-rından, R.N.Darago, "Türkçeye yer-leşme" başlıklı yazısında ne diyor: (*)

"Emisyon servisi direktörlüğü" (!)

"1928'den itibaren frenkçe kelimelerin türkçeyi istilası bu ve bunlara benzer maliye ve idare tabirleri ile başladı. İlk önce frenkçeleşen lehçe, banka lehçesidir. Ondan sonra öteki kollara bulaştı. İktisadi konularda ilgili kelimeler hemen hemen olduğu gibi alındı...

"O sıralarda dilimize sızan frenkçe kelimeler şimdi, bir memlekette beş yıl oturup o memleketin uyrukluğuna hak kazanan yabancılar gibi Türkçeye yerleştiler.

"Gazetelere bakıyorsunuz. Hiç beklemediğiniz bir yazıda, bir havadiste yine hiç beklemediğiniz bir frenkçe sözcük; oraya niçin girmiş, nereden gelmiş? Belli değil. Türkçesi yok mudur? Hiç şüphesiz olacak, fakat yine getirilip oturtulmuş oraya. Bazen de konu ile ilgisi bile olmaz. Züppelik mi? Bilinmez. Şuursuzluk mu? Her halde dile karşı saygısızlık.

"Frenkçenin dilimize karışmasında haber alma vasıtalarının (ajans ve

gazetelerin) payı bulunduğunu itiraf edelim; hele ajansların, çünkü bunlar fransızca yahut ingilizce olarak aldıkları haberlerdeki bazı tabir ve kelimelerin türkçe karşılığını aramak zahmetine katlanmaktansa olduğu gibi dilimize aktarmayı daha uygun buluyorlar olacak. En çok okunan, bütün halk tabakalarına giren bu vasıtalar böyle bir akıma kapılırsa meselâ, sattığı mala çekicilik vermek için frenkçe ad takan esnaf veya tüccar ne yapmaz? Onlardan türkçenin arılığını korumak beklenmez, fakat yazardan, eli kalem tutandan beklenir.

"Meselâ, kordiplomatik gibi bir tabirin dilimizde ne işi var? "Elçiler topluluğu" gibi bir karşılık bulunamaz mı (her halde daha uygunu da vardır) ? Bu çeşit tabirler türkçeyi hiçbir biçimde zenginleştirmez, sadece çirkinleştirir.

"Geçenlerde bir ajans haberi bilmem neredeki resepsiyonu anlatıyordu. Bunu kaç kişi anlamıştır? Teknik bir özelliği mi var ki türkçesi bulunamamış? Sadece misafir yahut davetli kabulü mânasına gelen bu zavallı sözcük yerine kabul töreni denemez miydi?..

Bir gazete, filan caddeye refüj yapıldığını yazıyor. Besbelli ki bu kelimenin kaynağı belediyedir. Mühendislerin kendi lehçelerinde kullandıkları bu tabirin gazete sütunlarına geçerken sığınak olması gerekmez mi? Çünkü refüj, sokakta gidenlerin arabalardan korunmak için sığındıkları kaldırımdır.

Spordaki antrenör acaba idmancı olamaz mı?.. "Koalisyon'a bile karşılık bulunamaz mı? Birlik, birleşme vs. diyemez miyiz?.. Koalisyon'un dilimize uymadığını söylemeye bile hacet yok. Telaffuzu çok sakil.

"Kulağı çınlasın, referandum da ona benzer bir şeydi. Halk oyu veya danışma gibi yahut onlara yakın türkçe bir tabirle ifadesi mümkün olan bir siyasî ameliyeye referandum adını takmak belki bir 'siyasi hatâ' da olmuştur ve halk tarafından maksadın kavranmamasına, kötü niyetlilerce kendisine menfi mânalar takılmasına, hattâ aleyhte oy verilmesine yol açmış olabilir.

"Yukarıda saydığım frenkçe kelime ve tabirler, dilimize sokulan yüzlercesi arasında birkaç tanedir. Bazılarını artık atamayız; fakat türkçe karşılıkları olanları kullanmamaya çalışamaz mıyız? Bu yabancı unsurlar dilimize nâhoş bir ahenksizlik verdikten başka dış âleme karşı da bizi küçük düşürüyor. Herhangi bir topluluk veya bir kimse, başkası tarafından taklit edilmekten gururu okşandığı için zevk alır; ama taklit edene de hiç değer katmaz.

"Evet, dilimizi yabancı kelimelerden kurtaralım."

•••

Evet, biz de yıllardır aynı savaşımı veriyoruz ve Türkçesi varken yabancı sözcükleri kullanmayalım diyoruz.

(*) Reşat Nuri Darago, Türkçeye yerleşme Cumhuriyet, 27 Kasım 1961

Hazırlayan: SANİYE ÖZDEN

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınayın.

1 Abiye (Fr.)
a–Işığın erişemediği derinlik
b–İlkel hesap aracı
c–Fantezi kadın giysisi
d–Ringi terketmek

2 Zargana (Yun.)
a–Kuş türü
b–Yarış atı
c–Balık türü
d–Bir bitki

3 Bakalit (Fr.)
a–Alaşım
b–Yapay reçine
c–Maden
d–Artı elektrot

4 Aborda (İta.)
a–Zorla dış bağlantıyı kesme
b–Çıkış gösteren durum
c–Hiçbir koşula bağlı olmayan
d–Geminin yandan yanaşması

5 Damasko (İta.)
a–İpek ve keten karışımı kumaş
b–Yoğunluk ölçer
c–Darası alınmadan
d–Yönelme durumu

6 Çapari (İta.)
a–İki iğneli olta
b–Üç iğneli olta
c–Dört iğneli olta
d–Çok iğneli olta

7 Zebra (İta.)
a–Yöntem, kural
b–Derisi çizgili memeli
c–Zikzak biçiminde
d–Delice davranışlı

8 Ültraviyole (Fr.)
a–Sarıötesi ışınım
b–Kızılötesi ışınım
c–Morötesi ışınım
d–Yeşilötesi ışınım

9 Uskuru (İng.)
a–Deniz motoru dümeni
b–Yarış bisikleti zinciri
c–Un değirmeni taşı
d–Somun ve civata yivi

10 Daltonizm (İng.)
a–Karaciğer hastalığı
b–Renk körlüğü
c–Safra kesesi iltihabı
d–Banka soygunculuğu

11 Dalyan (İta.)
a–Yapılı delikanlı
b–Balık kapanı
c–Salçalı köfte
d–İskambilde kız

12 Takeometre (Fr.)
a–Karayolunda hız ölçme aygıtı
b–Yakıt deposu kapağı
c–Arazi planlama aygıtı
d–Baraj suyunu ölçen aygıt

13 Şaman (Fr.)
a–Köy muhtarı
b–Bölge valisi
c–Din adamı
d–Jandarma komutanı

14 Naif (Fr.)
a–Kaba, saldırgan
b–Mirasyedi
c–Asalet unvanı
d–Yapmacıksız, açık yürekli

15 Radon (Lat.)
a–Element
b–Madde
c–Molekül
d–Atom

Yanıtlar: 151. sayfada

(İng.) İngilizce, (Fr.) Fransızca, (Alm.) Almanca, (İta.) İtalyanca, (Lat.) Latince, (Yun.) Yunanca

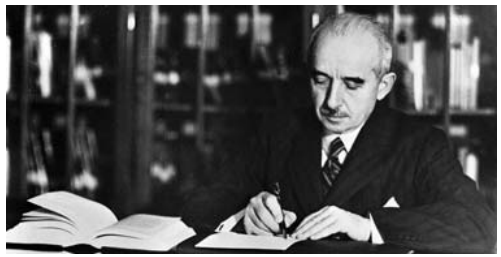
İSMET İNÖNÜ'nün 125'inci DOĞUM YILDÖNÜMÜ

Birçok tarihsel özelliği yanı sıra 2009 yılının Eylül ayının bir özelliği de, İsmet İnönü'nün 125'inci doğum yıldönümü olmasıdır.

Kurtuluş Savaşı'mız öncesi, savaş süresi ve savaştan sonra da Mustafa Kemal Atatürk'ün "çalışma arkadaşı" olarak onun her zaman en yakınında bulunan İsmet İnönü de, bütün ömrünü ulusunun hizmetine vermiştir. Bu değerli asker ve devlet adamımızı, 125'inci doğum yıldönümünde bir kez daha saygı ve özlemle anıyoruz.

İsmet İnönü'yü genç kuşaklarımıza daha yakından tanıtmak amacıyla anılarından derlediğimiz aşağıdaki "mozaik" yazımızda, onun insansal yönlerini ve ülkemizin en zor günlerinin kimi olaylarını, kendi anlatımıyla daha yakından izleyeceksiniz.

HAZIRLAYAN:
BÜTÜN DÜNYA
YAZI İŞLERİ

İmparatorluğun Son Günleri

>**Büyük bir imparatorluğun** çökmekte bulunduğu kaygısı ve memleketi kurtarmak ödevinde olduğumuz düşüncesi, bizim gençlik yıllarımızın en unutulmaz hatırasıdır. Altmış yıl bu duyguların heyecanları, ümitsizlikleri ve zafer günleri içinde geçmiştir. İmparatorluğun çöküşü içinde görev yapmaya çırpınırken, hesapsız şehitler ve felakete uğrayanlar arasında yaşayarak çıkmak gibi bir umulmadık olay başımdan geçti.

Türkiye'nin İlk Günleri

>**Milli Mücadele,** ben otuzsekiz yaşındayken zaferle bitmiştir. Bu devirden, amansız ve kudretli düşmanlar karşısında kendi memleketimizi temsil yetkisi iddia edenlerin fermanını boynumuzda taşıyarak çıkabildik. Ümitsiz günleri unutmuş olarak vatanı yeniden kurmak ve yükseltmek kararlılığıyla işe başlanmıştır. Yepyeni bir Türkiye'nin her alanda temellerini atmak, elimize geçen emaneti yüzakı ile yeni kuşaklara devretmek tek amacımız olmuştur.

Aile yaşamı

>**Aile hayatımda huzur** ve mutluluk hatırasıyla doluyum. Aile içinde dar zamanlarımı genişleten, kasvetli günleri aydınlığa yönelten başlıca desteğim eşim Bayan İnönü olmuştur. Siyasi hayatımın bütün

İsmet İnönü aile bireyleri ile

üzüntülerini sabırla ve cesaretle karşıladı. Hiçbir sarsıntı anında ürkmedi. Aile içinde geçimimiz, daima anlaşmalı olmuştur. Biz bunun tılsımını şu yöntemde bulduk: Bir olaydan hangimiz şikayetçi olur ve ilk söze başlarsa ötekimiz susar ve hak verir ve fırtına ne kadar sürse mutlaka sütliman olarak biter.

İsmet İnönü'nün "sevgilim" dediği, İzmir

Çocuklarımla arkadaş gibi yaşadım. Şimdi torunlarımla arkadaş gibi anlaşmaya çalışıyorum. Ben Türklerin iyi aile hayatına doğal olarak yetenekli olduklarına inanmışımdır. Aile mutluluğunun tek evlilik olduğuna yürekten karar vermişimdir.

Resmi Güç ve Mutluluk

>**Mutluluğun ve gücün,** en yüce devirlerinde taşınabilecek duyguların en değerlilerine, iktidardan ayrıldıktan sonra eriştim. Resmi hizmet yolunun en büyük ödülü, resmi hizmetten ayrıldıktan sonra ulustan sevgi görmektir. Bu mutluluğa ermiş insanlardan biri olmakla iftihar ederim. Özel ve siyasi hayatın aykırılıklarından sıyrıldıktan sonra sevgi ile karşılanmak bizde nadir görülmüştür.

Yetişme Yıllarım

>**1884'de İzmir'de doğmuşum.** Bir adliye memuru olan babam Sivas'a sorgu hakimi olarak tayin olunmuş... Çocukluk devri olarak Sivas'ı hatırlarım... (Babamın) Terbiyesi sertti... Kendi çocuklarımı arkadaş gibi davranarak yetiştirmeye çalıştım. Her iki yetiştirme yöntemi de ailemizde olumlu sonuç vermiştir... Babam iyi satranç oynardı. Ben belki on yaşından beri satranç taşlarını tanırım. Babam sorgu hakimi olarak zamanlı zamansız soruşturmaya gittiği için evde at beslerdi. Pek küçük yaştan beri atla tanışıklığım ve alışkanlığım vardır. Spor olarak attan başka, gene eğitim zamanımızda bugünkü oyunları bilmiyoruz. Ben futbolu binbaşı olarak oynadım...

Malatya'yı ilk görüşümde günlerce geniş kayısı bahçelerinde koşup eğlendik... Harbiye'deki öğrenci hayatı ilk günlerin yadırgamalarını takiben bütün ömür devam eden sıcak sınıf arkadaşlığı ruhu ile son bulurdu. Sonraları çeşitli Harbiyeler de açıldı.

Büyük bir kaynaştırma hayatı eksik kalmış idi. Buna Saray'ın İstanbul'da çok taşra öğrenci kalabalığı istememesinin neden olduğu söylenmiştir. Her halde eski hal imparatorluk için çok faydalıydı...

Bizim kuşak açık ve kapalı edebi eserlere ve hareketlere düşkündü. İstanbul ve İzmir'de yasak olan bütün edebi eserleri taşbasması olarak köşe başlarından satın alırdık. İstediklerimizi İstanbul'da Tünel başında satılan eski kitaplar arasında çok zaman bulurduk... İzmir bu suretle onüç ila yirmi iki yaşlarında benim başlıca sevgilim olmuştur. Onaltı yıl sonra büsbütün başka koşullar içinde İzmir'e girdiğim zaman, türlü duygularım arasında sevgiliye kavuşmak heyecanı ayrıca yer alıyordu...

Yabancı Dil Gereksinimi

>**Dil öğrenmeyi büyük** bir ihtiyaç olarak duyardık. Fransızcamı ilerletmiştim, Almanca öğrenmeye çalışıyordum. (Hafta tatili) Cuma geceleri Fuat'ın Taşkasap'taki evine giderdim. Goltz Paşa'nın "Millet-i Müsellaha" adlı kitabını Almanca'dan Türçe'ye çevirirdik. Çalışmalarımız üç saat sürerdi. Bir zaman sonra Fransızca kitaplar okumaya ve okuduğumuz parçalar üzerinde münakaşa etmeye geçtik. Bunlar sosyolojiye, felsefe, siyasete ait kitaplardı. Yazın Cumaları sabahtan Paşabahçe'ye gider, Fuat'la buluşup, Beykoz ormanında dolaşırdık. Yanımızda daima bir kitap bulunurdu... Yeni bilgiler bizde memleketin halinin gördüğümüzden daha korkunç olduğu izlenimi uyandırıyordu... Okuduğumuz dersler ve hazırlandığımız meslek için büyük ölçüde tatbikat karşısındaydık. Pek güçlükle malumat alabilirdik. Büyük yabancı gazeteleri bulmak nadir ve zor bir fırsattı. Hocalarımızdan bize anlat-malarını ısrarla isterdik. Hangi sınıfta, hangi hoca, bir şey anlatmışsa hemen duyardık.

Bir insan ömrüne sığan değişmeler hayret vericidir. Ben Harbiye'ye girdiğim zaman dumanlı barut kullanılmakta idi. Dumansız barutun çıkacağından sözedilirdi... Biz topumuzu atla birlikte öğrendik. Şimdi atı topçu içinde arayıp bulamıyoruz. Bugün artık atlı topçulardan hiç bir orduda söz edilmemektedir...

Gençlik Günleri

>**Geceleri bölüğümüzün** neferlerine okuyup yazma öğretiyordum. Bir çok mektepli yüzbaşılar da böyle yapıyordu... Zaman zaman odalarımızda toplanır ufak konferanslar verirdik. Subay arkadaşlarımızın çoğu aile sahibiydiler ve akşamları atları ile evlerine giderlerdi. Bekar subaylar haftada bir iki defa gazinoya gider, müzikli bir yemek yerdik. Birbirimize bol ikram ederdik ve herkes kendi

masrafını vererek bir yıkım olmadan neşe ile çıkardık.

Geçim Sıkıntılı Yıllar

>**Sultan Hamit devrinin** hastalık arızaları Edirne'de vardı. Hafiye denen şeyi herkes biliyor ve sakınıyordu. Subaylar, ordu içinde her rütbenin değerli insanlarını tanıyorlar ve sayıyorlardı... 2. Ordunun genellikle bir müzmin derdi vardı. Maaşlar iki ayda bir verilirdi. Tayın bedelleri levazım müteahhitlerine kırdırılarak alınabilirdi. Geçim sıkıntısı subaylar arasında şiddetliydi. Subaşlarında bulunanların ve ordu kumandanına ya da saraya mensup olanların her ay maaş ve tam tayın bedeli alarak ferah yaşamaları her subayı kaynar hale getiriyor, ruh inzibatını temeline kadar sarsıyordu...

İlk günlerde Edirne bana donuk, ilkel bir şehir, büyük bir harabe gibi geldi. Zamanla alıştım, sevdim. Güzel Edirne'ye her gidişimde gençliğimin köşelerini bir defa arar ve gözlerimle severim.

"Davul Benim Boynumda"

>**Biz genç hayalimizde** bütün istibdat devri generalleri ve devlet adamlarını vakti geçmiş, pek yaşlı insanlar zannederdik. Hayat faaliyeti işareti olarak aşırılıklar ile beslenmenin arızaları ile Sultan Hamit üst düzey adamları çok yıpranmış görünürlerdi... Bu yüzyılın bilgi ve kültür seviyesini kumandan olarak henüz kimsede göremiyorduk... O devirden hatırımda kalmış olan sözlerden biri şudur: "Davul benim boynumda, çomak başkasının elinde" derlerdi...

Maaşlarını ancak iki ayda bir alabilen dönemin Osmanlı subayları

Tarihimizdeki En Büyük İrticai Hareket

>31 Mart **31 Mart faciası** Osmanlı tarhinin en büyük irtica hareketlerinden biridir.

31 Mart Vakası'nda Selanikten harekete geçirilen Hareket Ordusu Bakırköy'de

Benzerleri gibi din ve şeriat adına ve siyasi, askeri iyileştirmelere karşı yapılmıştır. Ancak bütün tahriklerin halife ve din adına ve padişah hesabına yapıldığına inanılıyordu. 31 Mart isyanının askeri ve siyasi hayatımızdaki tahripleri derindi.

31 Mart'ı her anımsadığım zaman bir büyük binanın yıkıldığını görürüm. Bu facia yeni kurulan, büyük ümitlerle dolu Meşrutiyet yönetimini hemen sekiz ay sonra ters yöne yöneltmeye sebep olmuştur. İç yönetimimize kuruntular ve güvensizlik havası girmiş, bu havayı temizlemek bir daha olanaklı olmamıştır.

Yemen'de Sağlık Sorunu Vardı

>**Yemen'de bir önemli sorun** askerin sağlığını korumaktı. Büyük harekat zamanları her yerde az çok toplanmış olan büyücek kuvvetler bir salgına uğrarlardı. Memleketin her tarafından gelen aslan gibi erler, Yemen'in türlü hastalıkları içinde erirlerdi. Bildiğimiz sıtmanın çeşitleri vardı. Bunlara karşı dayanma ve korunma ilaçları bugünkü etkide değildi. Ama asıl kötü olan o döneme göre bizim sağlık hizmetlerinin her zaman çok eksik ve kusurlu işlemesiydi...

Büyük Taaruz'da Kolera Aşısı Yaptırdık

>**Kurtuluş savaşında da** Büyük Taarruz'dan önce karşımızdaki düşman ordusunda salgın vardı. Biz ilerlemeye başlamadan önce o günkü çok sınırlı araçlarımız içinde bile bütün orduyu koleraya karşı aşılamak olanağı bulmuş ve İzmir'e kadar hiç bir bulaşmadan etkilenmeden kuşkulu bölgeleri geçmiştik.

Müstemlekede İtibar Alışkanlığı

>**Müstemleke sayılabilecek** uzak bölgelerde uzun süre kalmış insanlarda bir garip ruh durumu ortaya çıkar; bölgeye ısınırlar, orada bir itibar üstünlüğü içinde yaşamaya alışırlar, anavatanın şerefi ve selametinin o sömürgede kendilerinin egemen olmasına bağlı olduğuna yürekten

inanırlardı. Bu sömürgeciler için anlaşma ile yeni bir çözüm şekli zihinden geçirmek aklın alamayacağı hatalı bir yoldur. Yemen'de böyle bir tabaka vardı.

Batı Musikisi Zevki

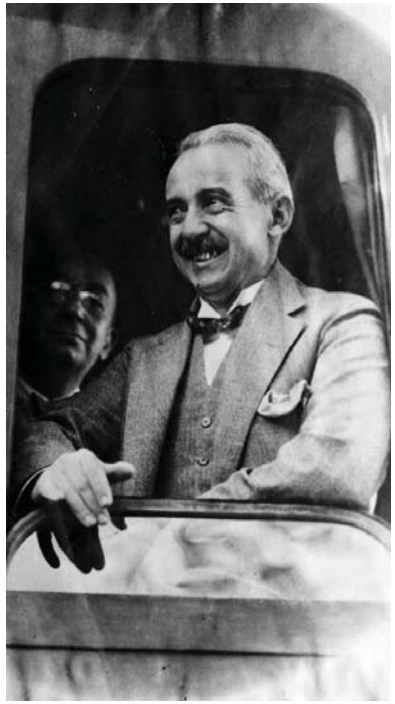
>Ben Batı Musikisi zevkine

Yemen'de alıştım. Hükümet bir aralık sahilden Sana'ya bir demiryolu yaptırmak hevesine düşmüş, bir Fransız şirketine keşif görevi vermişti. Biz bunu Yemen'e vardığımız zaman orada Fransız şirketinin beklemesinden öğrendik. Sonunda Fransızlar ülkelerine dönerlerken eşyalarını satmışlar. Bunlar arasında bir gramafon makinesi, pek çok plakları ile Hudeyde Kumandanı tarafından satın alınarak Ordu karargahına gönderilmişti. Yemen'de müzik gereksinimine karşı derin hasret içindeydik. Gramafon bize bulunmaz bir nimet geldi. Akşam üzeri karargahtan yattığımız eve geldiğimiz zaman hep beraber gramofon başına koşardık. Plakları denerdik. Senfoni, arkasından opera parçası, seranat... işitmediğimiz, bilmediğimiz parçaların gürültüsüne dayanamayarak makineyi bırakırdık. Ertesi akşam aynı deneme sürerdi. Bu zorla ağır plakları dinlemeye dayanma çok uzun günler sürmüştü. Yavaş yavaş alışkanlık ortaya çıktı. Benim hayatıma Batı müziği eğitimi böylece Yemen'de girmişti...

Yemen Dedik Balkanlar'ı Kaybettik

>Hergün bir Balkan Savaşı

çıkacak diye ateş üzerinde durduğumuz bir zamanda Yemen'e 36 taburdan oluşan bir ordu gönderildi. Hastalıktan, iklimden ve çarpışmalardan dolayı hemen hemen tamamı eriyen bu kuvvet, Balkan Savaşı ordularından hangisine eklenmiş olsaydı savaşı kaybetmezdik ve ordu savaştan zaferle çıkardı. Bizim durumlarımız ve rütbelerimiz devletin her işi için hizmete hazır olmayı doğal olarak gerektirir.•

Yazan:
ÖZDEMİR ÖZOK

"YARGI BAĞIMSIZLIĞI YASALARDA KALDI"

"Tutuklama, ceza gibi uygulanamaz ve tutukluluk uzatılarak infaza dönüştürülemez"

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Özdemir Özok, başkanı olduğu birlik tarafından hazırlanan ve 21 ilin Baro Başkanı dışında, 60 Baro Başkanı ve 116 akademisyen tarafından imzalanan "Hukuk Devleti İçin" başlıklı bir kamoyunu bilgilendirme duyurusu yayınladı.

"Herkes için vazgeçilmez Temel Hak ve Özgürlüklerin teminatı ve geleceğimizin güvencesi olan Hukuk Devletinin güçlendirilmesine yardımcı olmak amacıyla kaleme alındığı" bildirilen 50 maddelik duyuruda vatandaşlara, sahip oldukları anayasal hakları yanı sıra, kimi yargıç ve savcılara ise, görevlerini yaparken özen göstermeleri gereken ulusal ve uluslararası yasalar ile uluslararası sözleşmeler anımsatılmaktadır.

Duyuruda vatandaşlara, bu haklarını kullanmamaları durumunda uğrayacakları haksızlıklar gösterilmekte, yargıç ve savcıların da, anayasamızdan kaynaklanan yasalar ile, sözleşmelerle kabul ettiğimiz uluslararası yasalara aykırı işlemler sonucu karşılaşılacak sorumluluklara dikkatleri çekilmektedir.

Aşağıda önemli noktalarını yayımladığımız bu "hukuk bilgileri"nden söz konusu ilgililerin ve tüm okurlarımızın yararlanacaklarını diliyor ve umuyoruz.

>> Anayasamıza, Ceza Muhakemesi Kanunu'na, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ve taraf olduğumuz diğer uluslararası antlaşmalara göre herkes kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.

>> Unutulmamalıdır ki soruşturma ve kovuşturma, Anayasamızda ve yasalarımızda yer alan kişiden kişiye değiştirilemeyecek, emredici kurallara tâbidir.

>> Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle güvence altına alınan, kanunlarla somutlaşan ceza yargılaması kuralları keyfi olarak uygulanır ise, Hukuk Devleti ortadan kalkar. Hukuk Devletinin olmadığı yerde kişi hak ve hürriyetlerinden, yargı bağımsızlığından, yargı güvencesinden, adil yargılanmadan, kişi güvenliğinden söz edilemez.

>> Yasama, yürütme ve yargı organları, kişilerin suçsuzluk karinesinden yararlanma hakkını korumakla yükümlüdür. Basın ve yayın organları kesin hükümle mahkûm olmamış kişileri toplum gözünde suçlu ilan edecek yayınlar yapamaz.

>> Hiçbir kamu görevlisi, bireylerin adil yargılanma hakkını ihlal edemez. Aksine davranan kamu görevlileri hukuki ve cezai açıdan sorumlu olacaklarını bilmelidirler. Ancak bu yolla, adil yargılanma hakkı hayata geçirilmiş olur.

>> Bireylerin savunma hakkı kısıtlandığı takdirde Hukuk Devleti, giderilmesi olanaksız biçimde zarar görür.

>> Avukatların görevlerini yapmaları engellenemez. Avukatlara görevleri sırasında çıkarılan her zorluk, hukuk devletinin önünde bir engeldir.

>> Avukatların dosyayı inceleme yetkileri gizlilik kararlarıyla kısıtlanırken, gizlilik kapsamındaki delillerin basın ve yayın organlarında günlerce yayınlanması/yayımlanması vahim bir hukuk ihlalidir. Bunu yapanlar hakkında gerekli adli işlemlerin yapılmaması ve sorumluların cezasız bırakılması kabul edilemez.

>>Önce "olağan bir şüpheli" bulup, sonra onun aleyhine delil arayan uygulama bir hukuk devletinde olamaz.

>> Gizli tanık beyanı, adil yargılanmayı etkileyecek şekilde kullanılamaz. Gizli tanığın beyanına yalnızca yan delil olarak başvurulabilir.

Önce "olağan bir şüpheli" bulup, sonra onun aleyhine delil arayan uygulama bir hukuk devletinde olamaz.

>> Suç örgütü kurucusu, üyesi, yöneticisi veya yardımcısı olduğu iddia edilen kişilerin hangi davranışları nedeniyle örgütle ilişkilendirildiği somut deliller gösterilerek ortaya konulmalıdır.

>> Kişilerin yakalanarak gözaltına alınması sıkı kurallara bağlanmıştır. Bu kurallar, keyfi bir şekilde göz ardı edilerek, kişilerin özgürlükleri kısıtlanamaz.

>> Bir soruşturmada kişinin ifade vermesi gerektiğinde, onun davet edilerek ifadesinin alınması esastır. Kişinin, ifade vermek için yakalanması ve gözaltına alınması hukuka aykırıdır.

>> Poliste veya jandarmada susma hakkını kullanan kişiler, derhal Cumhuriyet Savcısının huzuruna çıkarılmak zorundadır.

>> Gözaltı süresini hukuka aykırı olarak uzatmak, kişileri baskı altına almaya, onların direncini kırmaya ve onurlarını zedelemeye yönelik bir kötü muameledir.

>> Kısa sürede bitirilebilecek işlemler üç veya dört güne yayılarak, kişiye son gün, son saatte, uykusuz, yorgun ve aç bir şekilde ifadesini almak kötü muameledir.

>> Kişilerin özel hayatları hukukun

koruması altındadır. Arama, özel hayatın gizliliğine müdahaledir.

>> Ne arandığı bilinmeksizin ve arama kararında açık ve somut olarak belirtilmeksizin bir şey bulunabileceği varsayım ve umuduyla arama yapılamaz.

>> Arama kararının bir sureti kişiye mutlaka verilmek zorundadır. Gizlilik veya başka bir gerekçe ileri sürülerek arama kararının kişiye verilmesi zorunluluğu bertaraf edilemez.

>> Polis ve jandarma, arama yapılan yeri bulduğu gibi bırakmak zorundadır. Arama yapılan mekân talan edilmiş görüntüsü verecek şekilde bırakılamaz.

>> Arama sonunda, yalnızca suçlama konusu fiille ilgili deliller olabilecek eşyaya el konulabilir. Sonradan değerlendirilmek üzere arama sırasında rastlanan her eşyaya el konulamaz. Aksine uygulama keyfiliktir, suç teşkil eder.

>>Tutuklama, ceza yaptırımı gibi uygulanamaz ve tutukluluk süreleri uzatılarak infaza dönüştürülemez.

>> Tutuklama ve tutukluluğun devamı kararlarında mutlaka gerekçe bulunmalıdır. “Dosya içeriği”, “suçun vasıf ve mahiyeti”, “kaçma veya delilleri karartma şüphesinin varlığı” gibi soyut cümleler tutuklama gerekçesi olamaz.

>> Tutuklama kararında mutlaka, şüpheli veya sanık hakkında kuvvetli suç şüphesini gösteren deliller açıklanmalı, hangi davranışlarının kaçma şüphesini veya delilleri karartacağı tehlikesini gösterdiği ortaya konulmalıdır.

>> Tutuklama, son çaredir. Yurt dışına çıkma yasağı, teminat gösterme gibi adli kontrol tedbirleriyle amaca ulaşılabilecek hallerde tutuklama kararı verilir ise, kişi hürriyeti hukuka aykırı olarak ihlal edilmiş olur.

Tutuklama, ceza yaptırımı gibi uygulanamaz ve tutukluluk süreleri uzatılarak infaza dönüştürülemez.

>>Koruma tedbirleri, Türkiye Cumhuriyeti’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde mahkûm edilmesine neden olacak şekilde uygulanamaz.

>>Ceza yargılamasının emredici kurallarını ihlal edenler, Türkiye Cumhuriyeti’nin insan haklarını ihlalden dolayı mahkûmiyetine sebep olacaklarını ve ödenecek tazminattan ötürü kendilerine rücu edileceğini bilmelidir.

>> İddianamede, kişiye isnat edilen suçla ilgisi bulunmayan telefon görüşmelerine, sair belgelere ve tanık anlatımlarına yer verilmesi özel hayatın gizliliğini açıkça ihlal eder. Aksine davranışlar suç oluşturur.

>> Yargıtay kararlarınca da ortaya konulduğu üzere telefon dinleme tutanakları maddi delillerle desteklenmediği sürece delil olarak kabul edilemez.

>> Yargı güvencesi ancak bağımsız yargıçlarla, güvenceli cumhuriyet savcıları ve avukatlarla sağlanabilir. Bu sonucun yaratılmasını önleyen hukuk kuralları kaldırılmalıdır.

Bir soruşturma toplumu sürekli tedirgin edecek, bireyleri endişeye sürükleyecek yaygınlık genişlik ve süreklilikte yapılamaz

>> Hukuk devletinde hâkimler ve savcılar dâhil hiç kimse hukuka aykırı ve keyfi işlem ve kararları sebebiyle sorumsuz değildir ve olamaz.

>> Ceza soruşturmasını Cumhuriyet Savcısı yönetir. Kolluk görevlileri soruşturmayı yönlendiremez, hâkim ve mahkemelerden doğrudan talepte bulunamaz.

>> Bir soruşturma, toplumu sürekli tedirgin edecek, bireyleri endişeye sürükleyecek yaygınlık, genişlik ve süreklilikte yapılamaz.

>> Ceza davaları her türlü anayasal ve yasal güvence sağlanarak, en kısa sürede bitirilmelidir. Aylarca tutuklu kalınarak duruşma beklemek, adil yargılanma hakkı ile bağdaşmaz.

>> Türkiye Cumhuriyetinde herkes, huzurlu, güvenli, geleceğinden emin bir şekilde yaşama hakkına sahip olduğuna, temel haklarının devletin koruması altında bulunduğuna inanmalıdır.

>> Bireylere bu güveni verecek olan, yürütme ve yargıdır. Kurallara uyulmadığı, kişi hürriyeti ve güvenliği keyfi bir şekilde ihlal edildiği takdirde, Hukuk Devleti’ne duyulan güven kaybolur.

>> Ceza yargılaması kurallarına uyulmaması suçtur. Kurallara uymayan kamu görevlileri hakkında ilgili makamların derhal harekete geçerek adli ve idari soruşturma başlatması gereklidir. Hukuk devleti başka türlü korunamaz. Yargıya güven başka türlü sağlanamaz.

Toplumun huzur ve güvenlik içerisinde yaşayabilmesi için soruşturma ve kovuşturmada içeriği, kapsamı, önemi ve niteliği ne olursa olsun yukarıdaki kurallara uyulması ve saygı gösterilmesi kaçınılmazdır.”•

"Hukuk herkes içindir" diyen Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu, Adalet Bakanlığı'ndan "yargıyı rahat bırakmasını" ve "müfettişleri görev sınırları içerisine çekmesini" beklediklerini açıkladı.

Bu isteklerini Adalet Bakanlığı'na "hukuk ve yargı" adına duyurduklarını belirten Başkan Eminağaoğlu, yargı uygulamasında saptadıklarını belirttiği ve zaman geçirilmeden düzeltilmelerini istedikleri yanlışları, konuşmasında aşağıdaki açıklıkla gözler önüne serdi. Yararlanarak okuyacağınızı biliyoruz.

ADALET BAKANLIĞI'NA HUKUK VE ADALET DERSİ

Birinci sınıfa ayrılmış olan veya ağır ceza mahkemesi heyetine dahil bulunan yargıç ve cumhuriyet savcıları, "Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'da yargılanacak kişilere ilişkin hükümlerin saklı tutulması" nedeniyle, CMY'nın 250 nci maddesi kapsamı dışında kalmaktadırlar.

Bu durum biline biline, CMY'nın 250 nci maddesi kapsamı dışında kalan belirli yargıç ve cumhuriyet savcılarının, istihbari takipler de dahil uzunca bir süre polis elinde biçimlendirilip belirli aşamaya getirilen, bu yöntemle yasa hükümleri dolanılmak suretiyle hiçbir evrensel ölçütle bağdaşmayacak biçimde, hukuksuz toplanan kanıtlarla, bir soruşturma sürecine yetkisiz birimlerce dahil edilmeleri; süresi dolan bu kararların muhataplarından ısrarla gizlenerek itiraz etmelerinin engellenmesi, daha sonra bu yetkisiz birimlerce soruşturmadan el çekilip Adalet Bakanlığının devreye sokulması, hukuk tarihimizde bugüne kadar eşi görülmemiş, yargıdan hesap sorma, siyasi iradeyi geçmişte denetlemiş veya siyasi irade tarafından listelenmiş yargıç ve cumhuriyet savcılarını, dolayısıyla yargıyı hizaya getirme operasyonudur.

Adana'da, Ankara'da, Erzincan'da, İstanbul'da, Kartal'da, Sincan'da ve daha bir çok yerde, yargının bu yöntemlerle terörist muamelesine tabi tutulması; yargı erkine, yani ulusa, yani devlete terörist demekle eş anlamlıdır.

Üstelik kişilerin değil, hedef alınan mahkemelerin basılarak kararlara el konulmasının hiçbir açıklaması olamaz. Bu anlayışa göre erkler ayrılığının varlığı bile, darbe ortamı demektir, çünkü bağımsız yargı siyasi iktidarı denetleyebilir, sınırlandırabilir. Bu anlayış bir an önce terk edilmeli, siyasi irade, mevcut soruşturmaları kötüye kullanmamalı, fırsat olarak görmemelidir

Yargı tarafından görev sırasında yapılmış iş ve işlemler için, hükümete karşı darbe te-şebbüsü yönünde yaratılan algı ve işlemler, dünya tarihinin ilkleri arasına girmiştir.

Siyasi iktidarın, "yargı dahil bana hiç kimse dokunamaz, dokunursa dokunan yargı da olsa bu beni kısıtlamaktır, beni yargı değil sadece sandık denetler, denetleyen yargı da olsa darbeci olur" anlayışıyla, yargıyı sadece alacak-verecek işleri ile görevli duruma itme çabası, hukuk devletinin varlığını tehlikeye sokmaktadır.

Siyasi irade, yargıda beğendiği beğenmediği yargıç ve cumhuriyet savcıları ayrımı yapamaz ve bu doğrultuda yargıyı baskılayamaz.

Ancak aksi algı ve anlayış, Adalet Bakanlığı müfettişleri gözetim ve denetiminde ve de eşgüdümündeki soruşturma süreciyle ülkemizde yaşanır olmuştur.

Aylardır İstanbul'da görev yapan adalet müfettişlerinin il dışına çıkıp yaptıkları işlemlerin ortalığa dökülmesi ve Adalet Bakanlığı'nın son açıklaması gözetildiğinde, yürütmenin devam eden soruşturmayı nasıl cumhuriyet savcılarına bırakmayıp, soruşturmaya nasıl vakıf olduğunun ve soruşturmayı nasıl baskıladığının açıkça ve ayrıca görülebilmesini sağlamıştır.

Adalet Bakanlığı süreçten ve soruşturmadan elini çekmelidir. Soruşturma yargıya, yargı da yargıya bırakılmalı ve yargı rahat bırakılmalıdır.

Darbelerden en üst düzeyde etkilenen her zaman için hukuk ve yargıdır. Bunun hesabını sorması gereken ve soracak olan da

kuşkusuz yargıdır. Ancak bir soruşturma fırsat bilinerek, toplumun bu konudaki hassasiyetlerinden yararlanılarak, demokrasinin kazanımları na ve yargıya el uzatılmamalıdır.

Demokrasi için en büyük tehlike, bağımlı yargı yaratma anlayışıdır. Dünyada disiplin inceleme ve soruşturmaları aşamasında yargıç ve cumhuriyet savcılarının telefonlarını adalet müfettişleri eliyle dinleyen tek hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bu tablonun yaratıcısının Adalet Bakanlığı olması, hukuksuzluğun amacını ve kararlılığı, kanıt toplama yöntemindeki çağcıl işkencenin boyutunu yansıtması yönünden önemlidir.

Görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçlarda, sadece ağır cezalık suçüstü durumuna özgü olarak kanıt toplama yöntemlerinden yalnızca "üzerlerinin ve konutlarının aranması" olanaklı kılınmıştır.

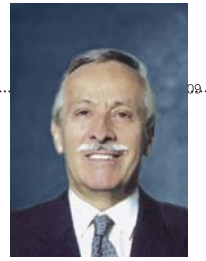
Mahkemeler adalet müfettişlerince abluka ve baskı altına alınarak, önceden yetkisiz olduklarını bile bile yetkisiz birimlerce toplanmış hukuk dışı kanıtlar dayanak yapılarak, dinleme ve izlemelerin müfettişlerin yeni talepleri ile alınan, bir kısmı hala daha isimsiz ve gerekçesiz olan mahkeme kararları gerekçe gösterilerek sürdürülmesi ve bunun Adalet Bakanlığınca itirafı, yargıya tecavüzde suçüstü halidir.

Adalet Bakanlığı, içine düştüğü her boyutu hukuksuz bu durumdan, "aşağı tükürsem sakal, yukarı tükürsem bıyık" dememeli, hukuksuzluktan bir an önce dönmelidir.

Müfettişlerin yetkili olmadıkları bir alanda yaptıkları başvurular, denetimleri altındaki yargıçlar tarafından reddedilmemiştir, hâlâ daha reddedilmemektedir. Türkiye'de yargı bu durumu ilk kez yaşamaktadır. 12 Eylül hukuku yargıyı bu duruma getirmiştir. Teftiş kurulunun neden Adalet Bakanlığına bağlı olmaması gerektiği, bu durumun yargıyı ne duruma soktuğu, yetkisizce talep edilen ve yetkisizce ve hukuka aykırı olarak verilerek, itiraz edilememesi için muhataplarından gizlenen bu kararlarla ortadadır.

Sayın Adalet Bakanı'na çağrımız, Teftiş Kurulu'ndaki bu hukuk dışı uygulamayı bir an önce durdurmasıdır. Konu öyle bir duruma gelmiştir ki, müfettişler, yargıç ve savcılar arasındaki telefon konuşmalarında, kendileri için kullanılan sözcükler için bile savunma isteme cüretini gösterebilmektedirler. Bu ne hukukla, ne insafla ne de hiçbir kural ve değerle açıklanamaz.•

Ali Naili Erdem

BitmeyenKavga

Eylül ayı destanların ve kahramanlıkların zaferle taçlandığı aydır.

26 ağustos'ta inançla, azmin başlattığı yürüyüş, 9 eylül 1922'de İzmir'e vardığında, tarihin gördüğü gördüğü en büyük ve en onurlu savaşlardan biri Mustafa Kemal'in önderliğinde kazanılmış, ay yıldızlı bayrağımız, gök kubbedeki şanlı yerini almıştır.

Bu muhteşem olayı gururla anmak ve gönüllerde yaşatmak varken, bazı çevrelerle kişilerin, bir yandan Atatürk'ü değersiz kılmak, bir yandan Kurtuluş Savaşı'nın önemini azaltmak, bir yandan da devrimleri orasından burasından kemirerek tanınmaz duruma getirmeleri hayret vericidir. Bunu fırsat bilen modernleşme karşıtı bazı kişiler, kendilerince bir tarih yaratarak cumhuriyetin ilk yıllarını kayıp yıllar olarak tanımlamakla kalmayıp, hiçbir olumlu işin yapıl-

madığını ve Anadolu'ya çöküş ve çözülüşten başka bir şey verilmediğini ileri sürmekte bir sakınca görmemişlerdir.

Hiçbir bilimsel araştırmaya dayalı olmaksızın yapılan bu karalamalar, ibret vericidir. Atatürk'ü "Türkiye'nin düşünce ufkunu kısıtlayan büyük tabu, inkılapları da çağdaşlaşmamızı engelleyen manialar olarak tanımlamaktan geri durmuyorlar. Oysa tarihi bir gerçektir ki inkılaplar dönemimiz, dünyanın Alman nazizminin, İtalyan fazşizminin ve Rus bolşevizminin olduğu dönemdir ki, böyle bir ortamda, "Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür kuşaklar yetişecektir" diyen Atatürk, nasıl diktatör olabilir?

İktidar tacını Cumhuriyet'le millet giymiştir. Bu tacı giyen Atatürk değil, millettir.

Nitekim, Toynbee, Bernard Lerwis ve Prof. Smith gibi tarihçiler, devrimleri övgüyle değerlendirmektedirler.

Yerli yabancı tarihçiler, "Millet olmak demek, rasyonel düşünmek ve hareket etmek ve ilim sayesinde sonsuz bir yaratmak ve yenileşme kudretine erişmektir" derken, Atatürk'ün "Kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız" sözlerinde inancın tam anlamıyla varolduğunu yazmaktadırlar.

Bu inancın Türk millet benliğinin temeli olan geleneklerden kopmuş olmadığı, aksine Atatürk'ün milli geleneklerimizi zayıflatan yabancı geleneklere karşı savaştığı ve kendi özümüzle çağdaşlaşacağımızı amaçladığı yadsınamaz.

Bütün bu gerçeklere karşın, bizi birbirimize düşürmek isteyenler, samimi fikir sahiplerini de istismar ederek karanlık delikler yaratmışlardır. Küller arasından yeni bir devlet çıkarıyorsun, "Yanlış cumhuriyet" diye kötülüyorlar. Cehaletin üzerine yürüyorsun, harf inkılabının kültürümüzü besleyen eserlerini okkalık kesekağıdı haline getirdiğini söyleyebiliyorlar. Uygarlaşma diyorsun,kendine yabancılaşma diyerek damgalıyorlar.

Oysa iktidar tacını Cumhuriyet'le millet giymiştir. Bu tacı giyen Atatürk değildir, milletir.

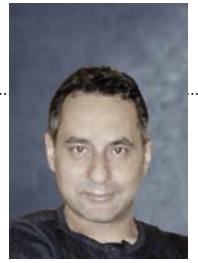
Egemenliğin kayıtsız şartsız millette olması, ne geçmişi inkârdır, ne yüce İslam dinine karşı çıkmaktır. 1832'den beri İslamiyetle modernleşme arasında bir uzlaşma arayan Türkiye, devrimlerle bu yolu bulmuştur. Cumhuriyet'in ve demokrasinin kültürümüzle, dinimizle ve sanatımızla çatışan bir yönü yoktur.

Yarınlar, akıl, bilim ve inancın ışığı içinde çağdaşlaşmaya yürüyecektir.•

FIRÇALAYARAK
Serdar Günbilen

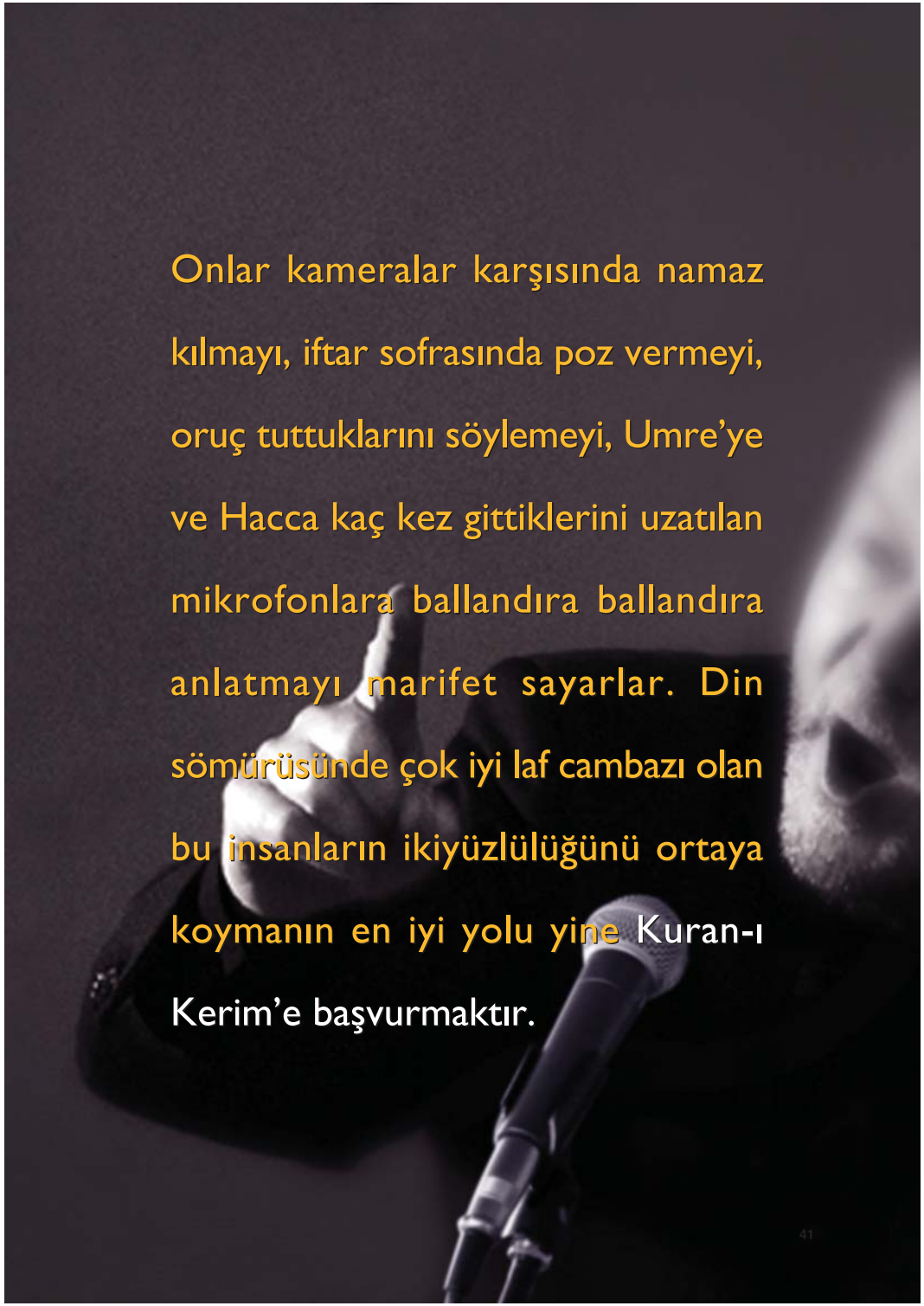

EVRENSEL BAKIŞ AÇISI
Gürbüz Evren

Din üzerinden siyaset yapmanın hedefi

İşin içinde siyaset varsa ve din siyasette kullanılmışsa ortaya çıkan tabloda adalet aranamayacağını da bilmemiz gerekir.

İlkokul yıllarında her yaz Kuran kursuna giderdim. Babam, sadece dinimizin özünü öğrenmemi, yobazlıktan ve gösterişten uzak durmamı öğütlerdi. Yaz sıcağında yeni bilgiler edinmek hevesiyle koşarak gittiğim kursta, bilmediğimiz bir dilde okuduğumuz surelerin ve ayetlerin anlamını sordukça hocaların rahatsız olduğunu hissederdim. "Ezberle yeter" anlayışından öteye geçmeyen Kuran kursunu sorguladıkça ceza ödevlerinin sayısı da artardı. Azarlayanlara, tersleyenlere ve en az bin kez Besmeleyi yazma cezalarına İnat, Kuran-ı Kerim'i daha iyi öğrenmek için çocuk aklımla araştırdım, sordum soruşturdum. Ve daha o yaşlarda Müslümanların samimi olanlar ile dinimizi çıkarları için kullananlardan oluştuğunun ayırdına vardım. Bunda etkili olan Ankara Cebeci Camisi'ndeki hocam Rafet beydir.

İslamiyetten çıkar sağlayanlar

Rafet hoca, "Yüksek sesle ibadet edenlerden, yol ortasında, herkesin görebileceği yerde namaza duranlardan, verdiği sadakayı, yaptığı yardımları anlatanlardan, sadece 1 kez gidilmesi yeterliyken her fırsatta hacca gidenlerden, kestiği kurbanın etini kendine saklayanlardan, sakal uzatıp, takke takıp, şalvar türü pantolon giyip cüppeyle dolaşanlardan ve hepsinden önemlisi kendilerini yüce Allah'ın avukatı yerine koyarak, din konusunda insanları yargılayanlardan uzak dur" derdi. Rafet hocaya göre bu kişiler, İslamiyet'ten çıkar sağlamaya çalışan, samimi olmayan Müslümanlardı.

Ülkemizde din üzerinden siyaset yapıldığı, çıkar sağlandığı ve dinimizi kullanan kimi kesimlerin de hedeflerine ulaşma noktasına geldiği artık kimsenin yadsıyamayacağı bir gerçektir. Kendilerini İslam dininin, kutsal kitap Kuran'ın ve Hazreti Muhammet'in görevlisi, sözcüsü hatta avukatı gibi gören çevrelerin toplum üzerinde oluşturduğu baskı ise ciddi tartışmalar ve huzursuzluklar yaratmaktadır. Yine bu çevreler, İslam'ın en doğru yorumunun kendileri tarafından yapıldığını savunmakta, hatta daha ileri giderek toplumun bunu onaylamasını istemektedir. İşte bu, dinimizin yasakladığı baskı ve zorlamanın ta kendisidir. Bu anlayıştaki çevrelere verilebilecek en iyi yanıt kutsal kitap Kuran'dadır. Bakara Suresi'nin 256. Ayeti, az, ama öz söylüyor, **"Dinde zorlama yoktur."**

Din üzerinden siyaset yapanlar açısından bu ayetin hiçbir hükmü yoktur. Bunu bildiğim için, belki bir yararı olur düşüncesiyle bu çevrelere, yüce Allah'ın Hazreti Muhammet'e bile dinde zorlama yapamayacağı uyarısında bulunduğunu hatırlatmak isterim. Bu uyarı Kuran'ı Kerim'de, Enam Suresi'nin 48. Ayeti ile şöyle açıklanmıştır: **"Biz peygamberleri ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz."**

Yüce Allah'ın Peygamber efendimize vermediği yetkiyi kendilerine verilmiş gibi kullanmaya kalkan çevrelere, dikkate almayacaklarını bilsem de, Kuran-ı Kerim'in yetki konusunda çizdiği sınırları da hatırlatacağım. Gaşiye Suresi'nin 21. ve 22. Ayetleri yetki konusunda şöyle der: **"Artık sen öğüt ver! Sen ancak bir öğüt vericisin. Sen, onlar üzerinde bir zorba değilsin."**

Kur'anın ayetleri açık ve nettir

Yetkili kılınmış gibi davranan bu çevreler, belirledikleri yaşam biçiminin egemen kılınacağı günlerin özlemiyle yanıp tutuşurlar. Günümüzde adına "Mahalle Baskısı" denilen yeni bir baskı türünü giderek açıkça uygulayan bu çevreler, oruç tutmayanlara, namaz kılmayanlara, kurban kesmeyenlere, kapanmayan kadınlara iyi gözle bakmazlar. Daha da ileri gidip, yüce Allah'ın yerine hüküm vermeye kalkarak, bu insanları sapkın, dinden çıkmış ve kâfir ilan ederler. Dikkate almayacaklarını bile bile bu çevreleri, yine Kuran'ın iki ayrı uyarısını anlamaya davet ediyorum. Bunlardan birincisi Isra Suresi'nin 15. Ayeti'dir. Buradaki mesaj açık ve nettir: **"Kim doğru yolu bulmuşsa, ancak kendisi için bulmuştur, kim de sapıtmışsa kendi aleyhine sapıtmıştır. Hiçbir günahkâr, başka bir günahkârın günahını yüklenmez."** Aynı şekilde İnsan Suresi'nin 3. Ayeti de, **"Biz insana doğru yolu gösterdik, ister şükreder ister küfreder"** uyarısında bulunur.

Cumhuriyetin değerlerine sahip çıkanlar acımasızca susturulmak isteniyor.

Dinimizin siyasete alet edilmesi sırasında iyi niyetli Anadolu insanını etkilemek ve yanıltmak için akla gelmeyecek yöntemlere başvurulmaktadır. Bu yöntemler arasında belki de en çok dikkat çekeni gösteriş için yapılan ibadetlerdir. Hedefi gösteriş olanın yaptığı ibadetle sadece kulu kandırabileceği bilinir. Ama dinimizi kendi çıkarları için

Kur'an dini sömürüsü yapmak isteyenleri açıkça uyarmaktadır.

sömürmeyi meslek edinenler açısından bunun bir anlamı yoktur. Onlar kameralar karşısında namaz kılmayı, iftar sofrasında poz vermeyi, oruç tuttuklarını söylemeyi, Umre'ye ve Hacca kaç kez gittiklerini uzatılan mikrofonlara ballandıra ballandıra anlatmayı marifet sayarlar. Din sömürüsünde çok iyi laf cambazı olan bu insanların ikiyüzlülüğünü ortaya koymanın en iyi yolu yine Kuran-ı Kerim'e başvurmaktır. Ma'un Suresi'nin 4. 5. ve 6. Ayetleri, **"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, Onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar namazlarıyla gösteriş yaparlar"** diyerek din sömürüsünü çok güzel özetlemektedir.

Bu ayetler dini siyasi çıkarları için kullananların kulağına küpe olur mu? Olmayacağını biliyorum, ama belki katkı sağlar düşüncesiyle gösteriş için yapılan ibadetin hiçbir yarar sağlamadığı uyarısında bulunan Necm Suresi'nin 39'uncu Ayeti'ni

de hatırlatacağım. Şöyle diyor ayet: **"İnsanoğlu için hiçbir şey yoktur, ancak kendi yaptığı vardır."**

Artık gün gibi ortada olan bir gerçek var, o da din üzerinden siyaset yapanların hedefinin Mustafa Kemal Atatürk'ün kutsal emaneti Türkiye Cumhuriyeti'ni değiştirmek ve dönüştürmek olduğudur. Bir başka gerçek daha vardır ki, o da, yıllarca saman altında su yürütürcesine çalışan bu çevrelerin dinimizi kullanarak geldikleri noktanın ne denli tehlikeli olduğunu gören ve toplumu uyandırmaya çalışanların, kısacası Cumhuriyetin değerlerine sahip çıkanların her türlü iftira ile susturulmaya çalışılmasıdır. Dinimizi siyasete alet ederek hedeflerine daha da yaklaşan bu çevreler, bugün sahip oldukları olanakların, güç ve yetkilerin verdiği özgüvenle rakip olarak gördüklerine karşı artık daha acımasız davranmakta, küçük dağları ben yarattım edasıyla konuşmaktadırlar.

Cumhuriyeti korumayı benimseyenler dimdik ayakta durmalıdır

Oysa kutsal kitabımız Kuran-ı Kerim bu kişileri İsra Suresi'nin 37'inci Ayeti ile açıkça uyarmaktadır. Şöyle demektedir ayet: **"Yeryüzünde kibir ve azametle yürüme! Çünkü sen asla yeri yaramazsın ve boyca da dağlara erişemezsin."**

> "Zulüm, baskı ve nifak, adam öldürmekten daha büyük bir günahtır"

İslam'ın en çok öne çıkardığı değer adalettir. Dinimizi kullanarak bugün söz sahibi olanların özellikle dikkat etmeleri gereken bir konudur adalet. Ama işin içinde siyaset varsa ve din siyasette kullanılmışsa ortaya çıkan tabloda adalet aranamayacağını da bilmemiz gerekir. Cumhuriyetin değerlerini ortadan kaldırmaya yemin edenler, Atatürk'e yürekten bağlı olanları düşman görmektedir. Oysa İslam öylesine yüce bir dindir ki, düşmana bile adaletli davranılmasını istemektedir. İşte size Kuran-ı Kerim'den nefes kesen bir örnek: Maide Suresi 8'inci Ayet: **"Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın..."**

Günümüzde dinimizin sahibiymiş ve bu alanda otoriteymiş gibi hareket eden, ağızlarından Allah'ı, Kuran-ı Kerimi, Hazreti Muhammet'i düşürmeyen ve bu değerleri siyasi çıkarları için kullananların rakip olarak gördüklerine yapılanlara baktığımda, Maide Suresi'nin 8'inci Ayeti'ni zerre kadar dikkate almayacaklarını görüyorum.

Atatürk'ün mirasını ortadan kaldırmayı hedef edinen din sömürücülerinin cumhuriyetin değerlerini savunanlara karşı başvurduğu yol baskı, iftira, sahte belge, yalan, zulüm vb. yöntemleri içeriyor. Oysa bu yol, Kuran-ı Kerim'i dikkate almayanların yoludur. Bakın Bakara Suresi'nin 191 ve 217 'inci ayetleri ne güzel uyarmaktadır: **"Zülüm, baskı, nifak, adam öldürmekten daha büyük bir günahtır."**

Yazının başından buyana "Dinimizi siyasete alet edenler", "Dinimizi çıkarları için kullananlar" ifadelerine yer verdim. İşin içinde "alet etmek", "çıkar için kullanmak" gibi tanımlamalar varsa, bu çevrelere Kuran'dan örnekler vermenin bir yararı olmayacağını ben de biliyorum. Çünkü "Bizim için demokrasi amaç değil bir araçtır" diyenlerin, yüce dinimiz "İslam'ı da amaç değil bir araç" olarak gördükleri gün gibi ortadadır. İşte bu cumhuriyeti korumayı ve yüceltmeyi benimsemiş insanlar yaşadıkları tüm haksızlıklara rağmen dik durmalıdır. Çünkü samimi bir Müslüman bilir ki, bu durumun çıkış yolu da Kuran-ı Kerim'de gösterilmiştir. Al-i İmran Suresi'nin 139'uncu Ayeti kısaca şöyle der: **"Gevşemeyin. Üzülmeyin, eğer inanıyorsanız üstün gelecek olanlar mutlaka sizlersiniz."**

Bu topraklar büyük önder Mustafa Kemal'in komutasında "Allah Allah" diyerek düşmanın üzerine gidenlerin, şehit düşenlerin kanıyla sulandı. O dönemde de dinimizi siyasete alet hainler, yani "batıl" vardı, ama onlara rağmen cumhuriyetimiz kuruldu. Öyleyse bu cumhuriyetin mayasında sahte değil gerçek Müslümanlık vardır. Bu nedenle özgürlükleri, sağlıkları iftira ile ellerinden alınanlara Kuran'ın İsra Suresi'nin 81'inci Ayeti ile sesleneyim: **"Sakın moralinizi bozmayın 'batıl' 'Hakkın' karşısında yıkılmaya mahkûmdur."**

Atatürk'ün emaneti cumhuriyete sahip çıktıkları için haksızlığa uğrayanlar bilsinler ki, Duhan Suresi'nin 3'üncü Ayeti de anlamlı bir mesaj taşır. Şöyle der ayet: **"Rabbim seni terk etmedi ve sana gücenmedi."**

Din üzerinden siyaset yapmak, siyasi hedefine İslam dinini kullanarak gitmek, dinimizi yeterince bilmeyen insanımızı da bu kötülüğe ortak etmek temiz kalpli samimi Müslümanların yapacağı bir iş değildir. Bu olsa olsa kendilerini İslam dininin, kutsal kitap Kuran'ın ve Hazreti Muhammet'in görevlisi, sözcüsü hatta avukatı gibi gören kişilerin hadlerini aşmalarıdır. Yunus Suresi'nin 74'üncü Ayeti, **"Biz haddini aşanların kalbini mühürleriz"** demektedir.

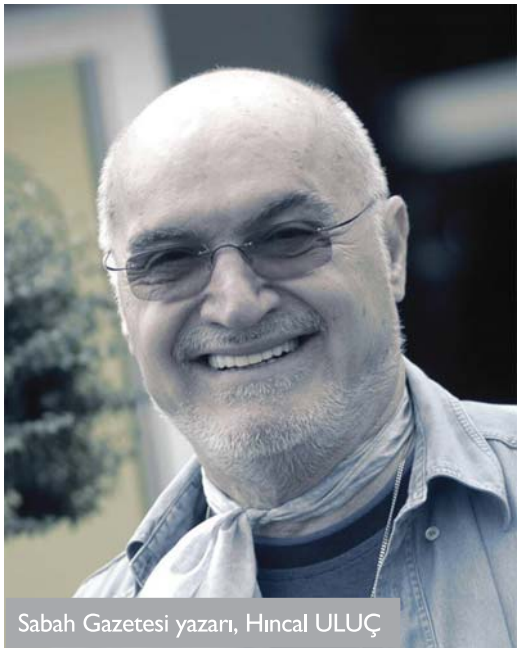
Din sömürüsü sayesinde bugün bazı makamlara gelenlerin konuşmalarına baktığımda, kalbi mühürlenmiş insanın ne demek olduğunu daha iyi anlıyorum.•

Bir garip teklif... Ama düşünün..

Ergenekon olduğu iddia edilen ve ne zaman biteceği kimse tarafından bilinmeyen bir davada, bir takım insanlar tutuklu yargılanıyorlar. Yüzlerce sanık, binlerce sayfalık iddianameler, on binlerce belge ve delil..

Dahası.. Durmadan yeni dalgalar, yeni tutuklamalar, yeni belgeler, yeni iddianameler.. Eee.. Bu tutukluluk ne kadar sürecek?..

Bu ülkedeki resmi istatistikler, savcı iddianameleriyle açılan davaların beraatle sonuçlanma oranının yüzde 60 olduğunu ortaya koyuyor.. O zaman bunca insan, büyük olasılıkla, "Tutuklu" adı altında, resmen bir yargısız infazla mahkumiyet çekiyor olmuyorlar mı?.

Sabah Gazetesi yazarı, Hıncal ULUÇ

Çarparak öldürdüğü adamı takıldığı ön camda 25 kilometre sürükleyip, sonra cesedini yolun kenarına atıp kaçan, kaçırıp işkence yaptıkları, ırzına geçtikleri, sonra da soyup kaçtıkları kızın şikayeti üzerine yakalanıp 89 yıl hapis istemiyle yargılananlar "Tutuksuz", ama dünya çapında bir organ nakli uzmanı, dünya çapında bir cerrah, dünya çapında bir hayat kurtarıcı Doktor Mehmet Haberal tutuklu..

İşte benim bugün söylemek istediğim tam da bu.. Ama, unutun yukardan beri yazdıklarımı.. Çok farklı bir şey söylemek istiyorum..

Bir teklif bu.. Bazılarına da değil, pek çoklarına garip gelecek bir teklif.. bakın bugün cumartesi.. Hafta sonu başlıyor.. Bol bol düşünecek vaktiniz olacak.. Onun için, "Garipliğine bakmayın, bir düşünün" diyorum.. Özellikle de, Sevgili Dostum, Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni Başkanı M. Ali Şahin'in çok iyi düşünmesini istiyorum..

***

Tüm evrensel hukuklarda, tüm uygar ülkelerin yasalarında ve uygulamalarında, sağlık, bir tutuklunun hapishaneden hastaneye sevki için önemli bir sebeptir. Yaşamı tehlikede ise tutuklu hastaneye sevk edilir.. Bu sevk hayat kurtarır. Bir kişinin, tutuklunun hayatını kurtarır. Bir tek kişinin hayatının kurtulması için, bir tutuklunun hapishaneden hastaneye nakline kimse de itiraz etmez. Olay hukuksaldır. Olay evrensel adalet anlayışına uygundur. Olay İnsan Haklarının en vazgeçilmezi, Yaşama Hakkı'nın emridir. Tüm vicdanlar bu uygulamayı onaylarlar..

"Bu deha, bu maharetli parmaklar şimdi duvarların arkasında çürürken, yüzlerce ölümcül hasta organ nakli için sıra bekliyor.

Şimdi soruyorum... Bir tek hayatı kurtarmak için bir tutukluyu hastaneye naklet-mek, yasaldır, adildir, insancıldır, vicdanidir de...

Ya birden fazla, günde ortalama üç hayatı kurtarmak için, bir tutuklunun hastaneye nakli nedir?..

Ne demek istediğimi tahmin ediyorsunuz sanırım..

Doktor Mehmet Haberal, dünya çapında bir organ nakli uzmanıdır. Onun yaptığı ameliyatları o başarı ile yapacak doktor sayısı dünyada bile çok az..

Bu deha, bu maharetli parmaklar şimdi duvarların arkasında çürürken, bu ülkede onlarca, yüzlerce ölümcül hasta, organ nakli için sıra bekliyor..

Sadece organ değil, ameliyat sırası da bekliyorlar.. Organ nakli basit bir ameliyat değil. Karaciğer, böbrek, kalp.. Bu ameliyatı beklerken ölenlerin haberleri her gün gazetelerde.. Şimdi Dr. Haberal, tutukluluk halini, Silivri'de duvarlar arasında değil de, kendi hastanesinde geçirse ve duruşmasının olmadığı günler, ölümü bekleyen hastalarını ameliyat etse, yani hastaneye yollanarak sadece kendi hayatını kurtaranlara karşılık, onlarca başkasının hayatını kurtarsa,

bu hakka, hukuka aykırı olur mu, olabilir mi?..

Düşünün lütfen..

Neden, özellikle M. Ali Şahin düşünsün istedim..

Şimdi şu satırları okuyun önce.. "TBMM Başkanlığı'na seçilen ve 4 çocuk babası olan Mehmet Ali Şahin'in eşi Saniye Şahin, 10 yıllık böbrek yetersizliği hastalığının ardından böbrek nakliyle tedavi oldu.

"Haberal tutukluluk halini kendi hastanesinde geçirse ve ölümü bekleyen hastalarını ameliyat etse bu hakka, hukuka aykırı olur mu, olabilir mi?

Üç yıl diyalize bağlı kalan Saniye Şahin'e böbrek naklini 20 Aralık 2006'da Ergenekon davasında gözaltına alınan Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın ekibi yaptı. Tedavisiyle de bizzat Haberal'ın ilgilendiği Saniye Şahin'e, Türkiye'de yaşamını yitiren Ukraynalı bir kadının böbreği nakledildi. Mehmet Ali Şahin, bir Hıristiyan'dan böbrek nakledilmesi konusunda 'Hristiyan olabilir, ne fark eder? Sonuçta insandı' dedi. Ancak Şahin, 'Ben henüz organ bağışında bulunmaya cesaret edemedim, başkalarına söylemeden önce kendim yapmalıyım' diyerek, kişisel tavrını da ortaya koydu." Yani Sevgili Şahin, ne dediğimi en iyi anlayacak kişi.. Yani damdan düşenlerden.. Halden bilecek..

Dr. Haberal, Saniye Şahin'in hayatını kurtardı.. O zaman bırakın başkalarınınkileri de kurtarmaya devam etsin.. Peki ama bu mümkün mü?.. Nasıl olur?.. M. Ali Şahin, bu ülkede yıllarca Adalet Bakanlığı yaptı. Bugün, ülkenin en saygın makamında oturuyor.

Ülkenin en iyi hukukçularını tanıyor.. Onlarla görüşmeler yapabilir. Ergenekon Savcı ve yargıçlarıyla konuşabilir.. Günümüzde yargıçlar, sosyal hizmet kararları verebiliyor, suçu kesinleşenleri, hatta kitap okumaya bile mahkum edebiliyorlar..

O zaman istenirse, Dr. Haberal'ın da hastanede tutuklu kalarak, sabahtan akşama kadar ameliyat yapması, geceyi de kapısında polis ya da jandarma bekleyerek, tutuklu koşullarında geçirmesi sağlanabilir. Söyleyin neden olmasın?..

İstenirse..

Bir düşünün Sevgili Şahin.. Hafta sonu Saniye Hanımla da konuşun..

Onun fikrini de alın..

Bakalım, pazartesi günü ne diyeceksiniz?.. • *Sabah Gazetesi'nden*

BD' nin Notu: Dergimiz baskıya verilirken "Beklenen yanıt" henüz gelmemişti.

Rudyard Kipling'i okumak

*İngiliz şair Rudyard Kipling'in, bir "insansal değer ölçeği" olarak tanımlanan ve değişik edebiyatçılarımız tarafından değişik yorumlarla Türkçe'ye çevrilen "Eğer" başlıklı şiirini bu kez de, yazar ve televizyon yorumcusu **Emre Kongar Türkçe'ye çevirdi.** Emre Kongar'ın, bir "sesleniş" bölümünden sonra geçen ay Cumhuriyet gazetesindeki sütununda yayımladığı bu çalışmasını ve yazısının giriş bölümünü kendi de imzalayarak Bütün Dünya'ya gönderen devlet sanatçısı, ünlü tiyatro oyuncusu Macide Tanır, "Çünkü aynı duyguları 'içerdeki' dostlarıma ben de ulaştırmak istiyorum" dedi.*

*Emre Kongar'ın aşağıdaki yazısını, "Sahnelerin Tanrıçası" ünvanlı değerli sanatçımızın içtenlikli isteğine saygı göstererek, **"Macide Tanır" eş imzasıyla** okumanızı öneriyoruz.*

İçerdeki sevgili dostlarım
Adlarınızı tek tek yazamıyorum çünkü yerim sınırlı...
Ama siz kendinizi bilirsiniz:
Sizi unutmadık
Unutmayacağız.

Eğer

Eğer herkes çıldırmış seni suçlarken
Sen başını dik tutabilirsen,

Eğer herkes senden kuşkulanırken
Sen kendine güvenebilirsen,
Ama bu kuşkulara da hoşgörülü davranırsan,

Eğer bekleyebilir ve

beklemekten bıkmazsan,
Veya hakkında yalan söylenirken
Sen yalan söylemezsen,
Ya da senden nefret edilirken
Sen nefret etmezsen,
Ve yine de insanlara tepeden bakmaz
Ukalalık etmezsen:

Eğer düş kurabilir
Ve düşlerinin tutsağı olmazsan,

Eğer düşünebilir
Ve düşünceleri ihtirasın haline getirmezsen;

Eğer hem Zaferi hem de Felaketi göğüsleyebilir
Ve bu iki sahtekâra da eşit davranabilirsen;

Eğer söylediğin gerçeklerin
Üçkâğıtçılar tarafından
Aptalları tuzağa düşürmek için
çarpıtıldığını
Duymaya dayanabilirsen,

Ya da yaşamını adadığın eserler
yıkıldığında...
İşe koyulup yıpranmış araç
gereçlerinle,
Onları yeniden yaratabilirsen:
Bütün kazanımlarından bir yığın
oluşturabilsen
Ve hepsini bir yazı-turayla riske
atabilirsen,
Ve kaybettiğinde yeniden baştan
başlayabilirsen
Ve kayıpların hakkında tek bir söz
bile etmezsen;

Eğer yüreğini, beynini ve kaslarını
Bütün yıpranmışlıklarından sonra bile
Yeniden dönüş için zorlayabiliyorsan,
Ve içinde, onlara "Dayan!" diyen
İradenden başka hiçbir şey
kalmamışken
Dayanabiliyorsan

Eğer erdemlerini koruyarak
kalabalıklarla konuşabiliyorsan,
Ya da insanlığını unutmadan krallarla
birlikte yürüyebiliyorsan,

Eğer ne düşmanların ne de sevgili
dostların seni incitebiliyorsa;

Eğer herkes sana güvenebiliyor ama
yapamayacağın şeyleri beklemiyorsa,

Eğer sen acımasızca geçen her
dakikanın her saniyesini
Uzun bir maratonda gibi koşabilirsen,

İşte o zaman Dünya ve içindeki her
şey senindir,
Ve daha önemlisi-sen artık
Adam olmuşsundur oğlum!

Prof. Mümtaz Soysal'ın aşağıdaki yazısı, Cumhuriyet gazetesindeki "AÇI" köşesinde 26 Ocak 2008 tarihinde yayımlanmıştır. Okurlarımıza, yazıyı okurken yayımlandığı tarihi göz önünde bulundurmalarını öneririz.

Son Çıkış!

Boğaziçi'nin iki yanındaki otoyollardan köprülere doğru araba sürenler bilir: Köprüye yaklaşınca sağda bir uyarı levhası görülür; yöredeki bir semtin adıyla birlikte "Köprüden önce son çıkış" diyen bir levhadır bu. O semte gitmek istediğiniz halde dalıp çıkışı atladınız mı, akan trafikle birlikte kısa sürede kendinizi yüzlerce metrelik bir köprünün üzerinde ve öbür ucunda bulursunuz. Artık, geri dönüp istediğiniz yere gidebilmek uğruna uzak kavşaklardan dönmek için hayli vakit harcamak zorundasınızdır.

Türkiye'nin bugünkü durumunda da böyle. Cumhuriyetçi devrimin yolu üzerine konan engellere doğru sürüklenirken bu son çıkış fırsatı kaçırılırsa gerici iktidar sizi önüne katar ve uzaklara sürer. Kısa zamanda hiç beğenmeyeceğiniz sahillere sürüklenmiş, içinden çıkılmaz kuyulara atılmış bulabilirsiniz kendinizi. Büyük olasılıkla, bataklığından kurtulmak için uzun yıllar didinmek, bin bir eziyete katlanıp ağır bedeller ödemek zorunda kalacağınız durumlardır bunlar.

Uyanık durma, karşı çıkma, direnme zamanıdır. Çünkü ülke korkunç bir akıbete doğru itiliyor. Karşıdevrimciler azmış, pervasızca ve kıra döke korkunç bir işe girişmişlerdir: Örtünme konusunu bahane edip Cumhuriyeti yıkacak

dinamitleri aynı Cumhuriyetin mevzuatına sokmak için kollarını sıvamışlardır.

Bunun, üniversite yerleşkelerinde kalmayıp aşama aşama kamu yaşamının her alanını kapkara bir kapanışa götüreceğini ve görüntüdeki karanlığın yavaş yavaş zihinlere, bilim ve hukuk alanına bulaşacağını bile bile.

Herkesin...

Yalnız geçmişin onurlu yıllarını görmüş yaşlıların değil, gelecekleri karartılmak istenen gençlerin de.

Yalnız üniversitelilerin değil, devletten herhalde böyle bir edilgenlik için maaş almayan devlet görevlilerinin de.

Yalnız memurların değil, emekleri ve çabalarıyla Cumhuriyeti üretken kılan işçilerin ve işverenlerin de.

Çünkü Cumhuriyet, kendisinin hançerlenişini sessiz seyretsinler diye yetiştirmedi bu kuşakları.

Şaşırtıcı olan, Cumhuriyetin kuruluş yıllarından beri böyle bir yıkım fırsatı beklemiş bir irtica canavarının sözde din özgürlüğü ve yükseköğrenim hakkı adına yeniden baş kaldırmış olması değildir. Şaşırtıcı olan, yine aynı Cumhuriyeti kuranların büyük çabalarla bağımsızlaştırmış, okutmuş, yetiştirmiş milyonlarca insanın bu çullanışı, sanki bir başka devletin yıkılış filmini seyreder gibi, sessiz, tepkisiz seyrediyor olmasıdır.

Oysa Cumhuriyet dönemlerinde doğup büyümüş birkaç kuşağın birden ayağa kalkma ve "Yıktırmayız" diye haykırma günüdür.

Yalnız sivillerin değil, Cumhuriyet için ölmeye ant içmiş askerlerin de.

Çünkü Cumhuriyet kendisinin hançerlenişini sessiz seyretsinler diye yetiştirmedi bu kuşakları. Onlara verdiği bilimin aydınlığı, tekniğin becerisi, silahın caydırıcılığı, kısacası bütün bu donanım hep o korunsun diye verildi.

Yazan: YANKI UĞUR

Mustafa Kemal'in idam kararı günümüzün dedikodusunu yalanlıyor

Mütareke döneminde İstanbul'da oluşturulan ilk gizli direniş grubu olan "Karakol Cemiyeti", Talât Paşa'nın talimatıyla 5 Şubat 1919 Çarşamba günü, Kurmay Albay Kara Vâsıf, kardeşi Fahreddin, Kurmay Ali Rıza, Emekli Yüzbaşı Bahâ Said, Albay Galatalı şevket, Yenibahçeli Şükrü Oğuz ve Dayı Mesut gibi ittihatçılar tarafından kurulmuştu.

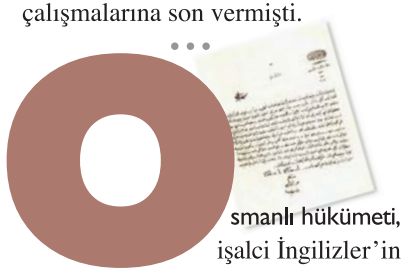
Kısa sürede örgütlenme çalışmalarını tamamlayan "Karakol Cemiyeti"nin, Ulusal Kurtuluş Savaşı'na en büyük katkısı, İstanbul'dan Anadolu'ya silah, cephane ve subayların kaçırılmasına yardım etmesi, "İngiliz Muhibleri Cemiyeti" gibi işbirlikçi kuruluş ve kişilerin çalışmalarını, Mustafa Kemal Paşa'ya bildirmesi olmuştu.

Rus Bolşevikler'le gizli ilişkilere girmesi ve Ulusal Kurtuluş sürecini kendi başına sahiplenmeye çalışması nedeniyle Anadolu Ordusu kadrosuna alınmayan Cemiyet, 16 Mart 1920 Salı günü İstanbul'un İtilâf Devletleri tarafından işgali sırasında, liderlerinin tutuklanmaları sonucu güç duruma düşmüştü.

"Karakol Cemiyeti" Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin kararlarını uygulamak için seçilen "Heyet-i

Temsiliye"nin talimatı üzerine çalışmalarına son vermişti.

• • •

Osmanlı hükümeti, işalci İngilizler'in tüm isteklerine boyun eğiyordu.

İngiliz generali Milne tarafından, "Mustafa Kemal Paşa'nın derhal geri çağrılması" için Harbiye Nazırlığı'na verilen nota, Şeyhülislâm Efendi'nin başkanlığında toplanan kabinede görüşmüştü. Hükümetin bu konuda aldığı karar üzerine, Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya şu telgrafı gönderdi:

"Dokuzuncu Ordu Kıtası Müfettişliği'ne,

Maiyeti âliyelerindeki istimbotlardan biriyle buraya teşrifiniz rica olunur."

Karakol Cemiyeti'nin kurucuları

Padişah Mehmet VI. Vahidettin

Kabinenin bu kararı almasından önce, Şevket Turgut Paşa General Milne'nin notasına yazılı yanıt veriyor, İngilizlerin o bölgede asayiş sorunları bulunduğuna dair şikayetleri nedeniyle, Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a gönderildiğini anımsatarak, Paşa'nın geri çağrılması isteminden vazgeçilmesini rica ediyordu.

Mondros Mütarekesi sonrasında Damat Ferit Paşa hükûmetlerinde Nafıa ve Harbiye Nazırlıkları yapan Şevket Turgut Paşa'nın bu isteğini işgalci İngilizler kabul etmiyorlar, üstelik "Kuvâ-yi Milliye'den yana olduğu izlenimi veriyor" gerekçesiyle istifaya zorlanarak, birinci ferik (orgeneral) rütbesiyle 1921'de emekliye ayrılıyordu.

• • •

İngiliz işgali altın daki İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi, 11 Mayıs 1920 Salı günü Mustafa Kemal Paşa

ve arkadaşları hakkında "idam" kararı veriyor, bu karar Padişah "Mehmet Vahidüddin" tarafından 4 gün sonra - itirazsız- onaylanıyordu.

Vahdettin'in buyruğu günümüz Türkçesiyle şöyle:

"Dosya Tasnifi
Harbiye-Divan-Harp / Dosya No:70
Harbiye Nezareti
Adliye-i Askeriye Dairesi Şubesi
Nüsha:705

Padişah Buyruğu

Mehmet Vahidüddin

"Kuva-yı Milliye adı altında çıkardıkları fitne ve fesatla, anayasaya aykırı olarak halktan zorla para toplamak, asker almak, bunun aksine hareket edenlere işkence ve eziyet ederek şehirleri yakıp yıkmaya kalkmak suretiyle iç güvenliği bozanların tertipçisi oldukları iddiasıyla haklarında dava açılan, Üçüncü Ordu Müfettişliğinden alınarak askerlik mesleğinden çıkartılmış bulunan Selanikli Mustafa Kemal Efendi, eski yirmi yedinci fırka kumandan miralaylıktan emekli İstanbullu Kara Vasıf Bey, eski yirminci kolordu kumandanı Mirliva Salacaklı Fuat Paşa ile eski Vashington (Washington) elçisi ve Ankara milletvekili Midillili Alfred Rüstem ve sıhhiye eski müdürü İstanbullu Doktor Adnan Bey ile Üniversite Batı Edebiyatı eski öğretmeni Halide Edip Hanım'ın, ayrıntıları 11 Mayıs 1336 (1920) tarihli ve 20 numaralı karar tutanağında yazılı olduğu üzere, Mülkiye Ceza Yasası'nın kırk beşinci maddesinin birinci fıkrası delaletiyle elli beşinci maddesinin dördüncü fıkrası ve elli altıncı maddesi uyarınca, sahip oldukları askeri ve mülki rütbe ve nişanlarla, her türlü resmi unvanlarının kaldırılmasına ve idamlarına, halen firarda bulunmaları dolayısıyla yasa hükümleri gereğince mallarının haczedilerek, usulüne göre yönetilmesine ilişkin İstanbul bir numaralı sıkıyönetim mahkemesi tarafından gıyaben verilen hüküm ve karar, ele geçirildiklerinde tekrar yargılanmak üzere onaylanmıştır. Bu Padişah Buyruğu'nu yürütmeye Harbiye Nazırı görevlidir.

24 Mayıs 1336 (1920)
Sadrazam ve Harbiye Nazır
Vekili Damat Ferit"

• • •

"Ele geçirildiklerinde tekrar yargılanmak üzere" koşuluyla onaylanan idam kararı, Meclis'in ilanından bir ay sonra, "aranılanların tekrar yargılanmalarına gerek duyulmadan" Padişah tarafından onaylanıyor ve…

"Mustafa Kemal, işgalcilere karşı kurtuluş savaşı başlatması emriyle Samsun'a, Padişah Vahdettin tarafından gönderilmiştir" dedikodularını bu onayla, yalanlıyordu •

KÖŞEDEN BUCAKTAN
Mehmet Muhsinoğlu

Totaliter Liderlerin dikkatine:

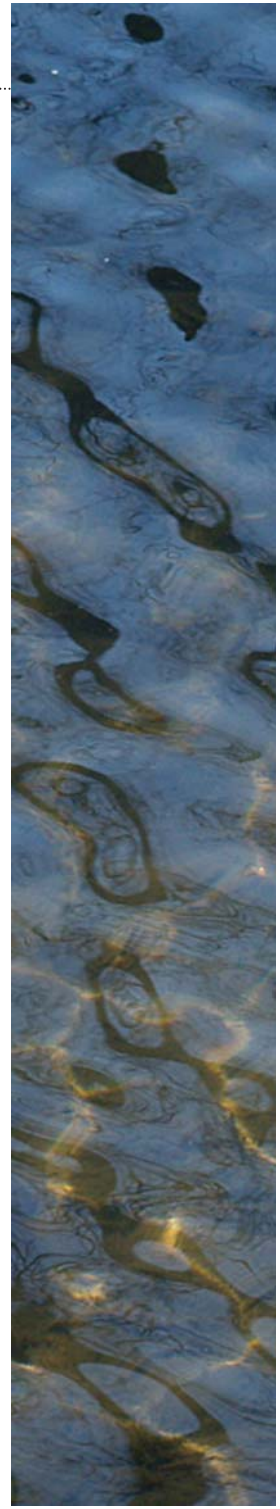
Eylül Geldi!

Eylül ayı, totaliter liderlere yaramıyor…

Demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, tüm yetkilerin tek bir kişide ya da küçük bir yönetici grubunun elinde toplandığı, demokratik olmayan totaliter devlet düzeninin en ünlü üç lideri de, Eylül ayında göçmüşlerdi öbür dünyaya!
2 Eylül'de: Ho Chi Minh (1969),
9 Eylül'de: Mao Zedong (1976),
11 Eylül'de: Nikita Sergeyeviç Kruşçev (1971)
gözlerini kapamışlardı yaşama…Henüz gözü açık olanların dikkat etmesi gerekiyor Eylül ayına…

•••

Vietnam "Demokratik" Cumhuriyeti Başkanı Ho Chi Minh'in 02 Eylül 1969 Salı günü kalp krizi geçirip, 79 yaşında öldüğünü tam bir hafta sonra açıklamıştı Kuzey Vietnam yetkilileri!

"Yaprak dökümü mevsimi"nde dünyadan ayrılan liderler:

- Mao Zedong 9 Eylül 1976
- Nikita Sergeyeviç Kruşçev 11 Eylül 1971
- Ho Chi Minh 2 Eylül 1969

Vietnam tipi komünizmin daha ilk döneminde, "hareketin kalbi ve ruhu" olmuştu Ho Chi Minh… Ülkemizdeki hayranları "Ho Amca" diye söz ediyorlardı kendisinden! Fransız egemenliğini protesto için devlet memuriyetinden istifa eden bir babanın oğlu olarak, 1890 yılında dünyaya gelmişti. Aşçı olarak çalıştığı bir Fransız buharlı gemisiyle Amerika, Afrika ve Avrupa'ya gitti,

Ho Chi Minh

Londra ve Paris'te iş buldu. Yaklaşık 10 yıl yurt dışında yaşayan Ho, II.Dünya Savaşı başında Vietnam Japonlar tarafından işgal edilince, adını "Ho Chi Minh" olarak değiştirdi. "Ho" (ışık taşıyan) anlamına geliyordu.

1945 yılında Japonya teslim olunca, "Viet Minh" iktidarı ele geçirdi ve Ho'nun devlet başkanlığına getirildiği, "Demokratik Vietnam Cumhuriyeti" ilan edildi.

1960'lı yılların başında komünist gerilla birlikleri tarafından, Amerika'nın desteklediği Saygon rejimine karşı, Güney Vietnam'da yeni bir savaş başlatıldı. Amerika'nın müdahalede bulunması üzerine, Ho tüm askeri gücünü uzun sürecek bu yeni savaşa yönlendirdi.

Bu dönemde liderliğini koruyan Ho, bozulan sağlığı nedeniyle, başkalarının belirlediği politikaları uyguluyor ve yönetimde giderek törensel nitelik almaya başlayan bir rol oynuyordu.

Ancak, 02 Eylül 1969'da ölümünden sonra da, "devrim ve komünist düzen simgesi" olarak kalan Ho Chi Minh'in, 09 Eylül'de Hanoi'nin "Ba Dinh Alanı"nda yapılan cenaze törenine 250.000 kişi katılıyordu.

Sovyet Başbakanı Aleksei Kosygin, Çin Başbakan Yardımcısı Li Hsie-nien ve Kamboçya Prensi Norodom Sihanouk, törende hazır bulunmuşlardı.

Mao Zedong

İkinci örneğimizde yer alan Mao Zedong da, 09 Eylül 1976 Perşembe günü Beijing (Pekin)'de, 82 yaşında gözlerini kapamıştı yaşama!

"Bütün Dünya"nın Ekim/2007 tarihli sayısında belirttiğimiz gibi; 16 Ekim 1934 Salı günü, "Ulusalcı düşman" cephesini yarıp geçmek ve böylece kuşatma altında kalan güneybatı Çin'deki karargâhlarından kaçıp, canlarını kurtarmak isteyen Çin komünistleri, "Ch'ang Cheng-Uzun Yürüyüş" olarak bilinen "ricat-geri çekilme" eylemlerine başlamışlardı.

Mao ve yoldaşlarının "370 gün" süren bu "destansı" yürüyüşte, "kimi söylentilere göre; katettikleri 12 bin 500 kilometrelik" yol, New York-San Francisco (ABD'nin doğu-batı yakası) mesafesinin neredeyse iki katıydı…

Şaşırtmaca yapan ve öncelikle çekilen 86 bin asker, 15 bin personel ve 35 kadındı. Silahlar ve araç-gereç, erkeklerin sırtında veya at arabalarıyla taşınıyor, kafilenin boyu 80 kilometreye yaklaşıyordu. Mao değişik kollardan ilerleyen kuvvetlerini, 19 Ekim 1935 Cumartesi günü Çin Seddi'nin eteklerinde durdurdu.

"Uzun Yürüyüş" sona ermişti.

Japonlarla 10 yıl süren savaştan sonra, Çin iç savaşı da 1945'te yeniden başladı. Dört yıl süren iç savaş, ulusalcıların mağlubiyeti ile sonuçlandı ve Mao, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ilân etti.

1976'da ölünceye kadar, Mao 27 yıl Başkan olarak iktidarda kaldı.

• • •

Üçüncü ve son örneğimize gelince: Soğuk savaş döneminin en önemli ve renkli liderlerinden Nikita Sergeyeviç Kruşçev de, 11 Eylül 1971 Cumartesi günü 77 yaşında öldü! 1950-1960 yılları arasında gelişen önemli olaylarda rol oynayan Kruşçev, 1894 yılında Rusya'da doğdu. Komünizmin ülkede yerleşmesi için daha gençlik yıllarında tutacağı yönü belirlemişti. Ancak iktidara yürüyüşü 1930'lu yıllarda başladı.

ABD ile "barış içinde birlikte yaşama" görüş ve düşüncesini belirttiğinde, birçok Batılı gözlemciyi şaşkınlığa uğrattı.

Sovyetler'in ekonomik kalkınmasını engellediğini düşündüğü katı devlet kontrolünü, merkeziyetçilikten uzaklaştırma yönünde adımlar atmaya başladı. 1956 Sovyet Komünist Parti Kongresi'nde yaptığı konuşmada,

N. S. Kruşçev

Stalin'i ve onun polis devleti taktiklerini açıkça kınadı.Uluslararası ilişkiler açısından Kruşçev "ilginç bir figür" oluşturmuştu.

Birçokları onu "hoyrat ve cahil bir köylü" diye umursamazken, Rus lideri "becerikli ve zeki bir görüşmeci" olarak görenler de vardı.

Kruşçev, Birleşmiş Milletler genel kurulunda bir tartışma sırasında, dikkatleri kendine çekmek amacıyla ayakkabısını çıkarıp, kürsüye vurmaya başlayınca, uluslararası toplumda bir anda "farklı ün" sahibi oldu.

1962 yılında SSCB ve ABD savaşın eşiğine kadar geldiler. Rusya Küba'ya nükleer füze yerleştirmeye teşebbüs

edince, ABD deniz kuvvetleri adayı abluka altına aldı.

ABD Başkanı John F. Kennedy ile Kruşçev arasında yükselen tansiyon, Sovyetler'in füzeleri geri çekmesi ve ABD'nin Fidel Castro'yu devirmek amacıyla Küba'yı işgal etmeyeceğine söz vermesiyle normale döndü.

Ancak bütün bu yaşananların bedeli, Kruşçev'in ülkesinde desteğinin azalması oldu. Kruşçev'in ABD ile "barış içinde birlikte yaşama" görüş ve düşüncesinden tedirginlik duyan Komünist Parti'nin yöneticileri ve Kızılordu subaylarının sayısı giderek artıyordu. Bu çevreler, Kruşçev'in askeri bütçenin kısılması çağrısının ise, Rusya'yı "ikinci sınıf bir güç" yapacağını düşünüyorlardı. 1962 yılında yaşanan "Küba Füze Krizi"nin Sovyetler Birliği'nde yol açtığı büyük utanç ve rahatsızlık, 1964 yılında Kruşçev karşıtlarının politik bir darbe hazırlayıp, onu emekli olmaya zorlamalarıyla sonuçlandı. Yaşamının son dönemini yalnızlık içinde tamamlayan Kruşçev, bugün Rusya'da birçok kimse tarafından unutulmuş, ya da aşağılanarak anımsanıyor.

• • •

Onun için diyoruz ki: Eylül ayı, totaliter liderlere yaramıyor…

Henüz gözü açık olanların dikkat etmesi gerekiyor Eylül ayına…

>Willoughby Yasası
Birine bir makinenin çalışmadığını kanıtlamaya çalışırsanız makine o anda çalışacaktır.

>Andrew Young Yasası
Eğer 100 işadamı yasal olmayan bir iş yapmaya karar verirse, o iş yasal olur.

>Axwell'in Çıkardığı Sonuç
Eğer havayı soluyabiliyor ama suyu içemiyorsanız geri kalmış bir ülkedesinizdir. Oysa, suyu içebiliyor ama havayı soluyamıyorsanız kalkınmış bir ülkedesinizdir.

>Murphy'nin 4 No'lu ölçütü
Ne zaman bir işi yapmaya karar verirseniz, o anda yapmanız gereken bir başka iş çıkar.

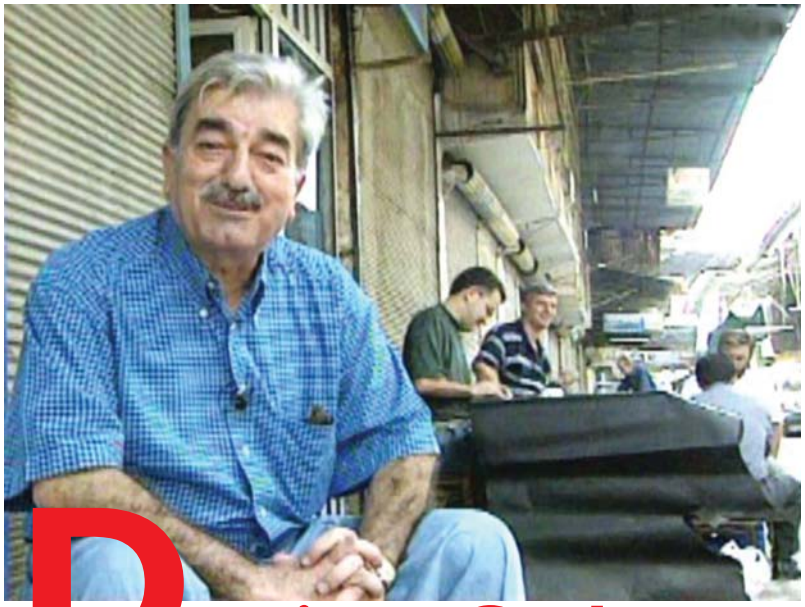
>Lofta'nın Gözyaşları
Hiç kimse sizi kendinizi iyi hissettiğiniz zaman terketmez.

>Murphy'nin 5 No'lu Ölçütü
Her çözüm beraberinde yeni sorunlar getirir.

>Fant Yasası
Bir eliniz dolu iken diğer elinizle kilitli bir kapıyı açmak zorunda kaldığınızda, anahtar kesinlikle diğer taraftaki cebinizdedir

>Murphy İlkesi
İyi bir yanlış yapmanın her zaman bir yolu vardır.

Demirtaş Ceyhun ve BürücekSpor

Çukurova'nın bereketli topraklarında yaşayan insanlar, hep kuzeye doğru baktılar yıllarca... Akdeniz Bölgesinin simgesi Toros sıra dağlarından gözlerini hiç ayırmadılar... Bulutsuz ve güneşli kış günlerinde, kentin her yerine bir tablo gibi asılan karla kaplı ulaşılması zor zirvelere selam gönderdiler anlamlı... Yaz günlerinin enselerde boza pişiren anormal sıcaklarından,dağın eteklerine özenle kurulan yaylalara giderek ve birer kartopu olabilme düşleri ile yaşadı yöre insanı yıllarca. Bu nedenle denizi hiç özlemedi Adanalı, yaylaları özlediği dek. Onun içindir ki, kentin sahil beldesi Karataş atılım yapamadı, yatırımcı da pek ilgilenmedi. Çukurova alev alev yanarken, kimin aklına gelirdi, Karataş'taki Ali Dayı'nın plajı. Bu yudum

su için tulumba önlerinde çekilen kuyruk çileleri, Akdeniz'in oranı yüksek tuzlu suyuna girebilmenin keyfine değmeyince, Adanalı için deniz engin bir su gibi kaldı, mavi yeşil dalgalarıyla.

Yaylalar farklı skorlar elde ederek deniz karşısında seri galibiyet-ler alırken, kentlinin yaylası Bürücek de şöhretini katlayarak büyüttü. Yayla büyüdükçe spor etkinlikleri de büyüdü. Tıpkı Kınalı il Burgaz Adaları arasında oynanan geleneksel maçlar gibi. Bürücek Pozantı karşılaşmaları da iddia boyutlarını aştı ve yayla günlerinin spor takvimine girdi. Bürecek'e dinlence için gelen futbolcular ile Adana 'dan özel olarak gelenler arasında başlayan çekişmeli oyunların asıl hedefi Pozantı ilçesine çıkacak Bürücek karmasını oluşturmak içindi.

Yazlık takım Bürücekspor'un menajerliğine Adana'nın ünlü kebapçılarından Çolak Bayram'ın getirilmesine en çok sevinen de futbolcular olmuştu. Bayram Usta'nın el kıyması kebaplarıyla damak keyfimiz başlayacaktı. Çolak Bayram İstanbul'dan yeni dönmüştü. Birileri aklını çelerek ünlü ustayı İstanbul'a götürmüşlerdi. Bayram usta tam üç yıl İstanbul da krallar gibi yaşamış, hatırı sayılır bir servet yapmıştı . Ancak; İstanbul'un, sabahı geç olan gecelerinin paraya doymayan çılgın yapısı Bayram Usta'yı da kollarına alarak kısa sürede eritmişti. Çolak Bayram'ın Adana'ya dönüşü hüzünlü olmuştu. Eski müşterileri aralarında topladıkları üç beş lira ile ünlü kebapçıyı otobüse bindirmişlerdi.

Bürücek, Bayram Usta için hem dinlence ve hemde geçimini sağlayacak bir mekan olmuştu.

Bürücekspor'un antrenörlüğünü, kısa süre önce aramızdan ayrılan popüler yazar ve romancı Demirtaş Ceyhun yapıyordu.

Bürücekspor'un yeni me-najeri için derme çatma bir kulübe yapmıştı, kebap sevenler. Usta'nın kebapçı kulübesi ilginçti. En ilginç yanı da kapıdan içeriye girer girmez, Bayram Usta'nın öfkesini simgeleyen bir pankartın göze çarpmasıydı;
" Burada İstanbul'dan konuşmak kesinlikle yasaktır. Konuşanlara servis yapılmaz."

Bürücekspor'un antrenörlüğünü, kısa süre önce aramızdan ayrılan popüler yazar ve romancı Demirtaş Ceyhun yapıyordu. O zamanlar kullandığı isim Ceyhun Göbekli'ydi... Adana'nın tanınmış ailelerinden Belediye Hesap İşleri Müdürü Göbekli amcanın büyük oğluydu. Kardeşi Turhan ise sınıf arkadaşımdı. Lise bitinceye dek birlikte okuduk.

Demirtaş Ceyhun belleği-me müthiş zekası ve düzgün konuşmasıyla yerleşmişti. Bize candan bir ağabey gibi davrandı yıllarca. O dönemin aydınları arasında yer alırdı. Adana gençliğinin sevdalandığı iki önemli konuda hep lider konumundaydı.

Birincisi Halkevi'nde düzenlenen sanat günlerinde. İkincisi gençliğin tutkusu siyah beyaz renkleri taşıyan Adana İdmanyurdu kulübünde gündem oluşturan konuların tartışılmasında...

Pozantı takımıyla önemli bir maçımız vardı. Antrenörümüz Göbekli'nin denetiminde bu karşılaşmaya ciddi bir şekilde hazırlanmıştık. Maç sabahı iki kamyona doluşarak Pozan-tı'nın yolunu tuttuk. Geçit vermeyen Toros Dağlarını iş makinaları delik deşik etmeden önce, Bürücek Pozantı arası 45 dakika sürerdi. Bu hedef doğ-rultusunda neşe içinde yol alıyorduk ve kazanacağımıza da inanıyorduk. Antrenörümüz Ceyhun Göbekli doğ-rusu bizi inandırmıştı. Yolu yarıladı-ğımız bir sırada Ceyhun ağabey birden kamyonu durdurdu. Kamyonun kasa-sında yüksekçe bir yere çıkarak başla-dı konuşmaya;

" Arkadaşlar kazanacağı-mıza yürekten inanıyorum. Ancak bir eksiğimizin olduğunu saptadım. Arkadaşlar, bizi coşturacak bir sloganımız yok. Ancak üzülmeyin onu da buldum. Taraftarlarımız bulduğum sloganla futbolcularımızı coşturacak."

Demirtaş Ceyhun daha sonra kısa sürede bulduğunu coşku içinde söylemeye başladı; "Bü -bü -bü, Re -re - re, Cek - cek - cek, Bürücek- Bürücek- Bürücek."

Pozantı'ya halkın şaşkın ba-kışları arasında bu sloganla girdik, o zamanlar slogan neydi bilinmezken. Maçı farklı kazandık. Toros Dağlarının eteklerinden kıvrıla kıvrıla yaylamıza dönerken, yeri göğü adeta inlettik. Demirtaş Ceyhun patentli coşku Bürücek Yaylasının doruk noktasından aşağıya doğru bir çağlayan gibi akıp durdu yıllarca... Geçit vermez sıra dağların dik ve virajlı yollarını homurdanarak çıkan yüklü kamyonların mahir sürücüleri, Bürücek Yaylası'nın sınırları içine girdiklerinde artık ezberledikleri sloganı korna eşliğinde söylemenin ayırdında oluyorlardı. Kebapcı Çolak Bayram'ın İstanbul öfkesi de az da olsa törpülendi. Ancak özenle yazılı pankart dükkanından asla inmedi; " Burada İstanbul'dan konuşmak kesinlikle yasaktır."

Ve Demirtaş Ceyhun'u anımsadım. Türk Edebiyat Tarihinde iz bırakan bir insanı. Bürücekspo-r'umuzun antrenörünü. Can dostumuzu ve de kamyon sürücülerinin üç nesil boyu sürdürdükleri sloganı.

Dededen, toruna dek...•

BÜYÜK YAPITLARIMIZ
Konur Ertop

BİR OZANLA BİR TARİHÇİNİN GÖZÜNDEN "LALE DEVRİ"

Lale Devri, 18. yüzyılın ilk çeyreğinde, 3. Ahmet döneminde yaşanmış 18 yıllık ünlü tarih döneminin adı. Sadrazam Nevşehirli İbrahim Paşa'nın yabancı ülkelerle başlattığı barış süreci, Boğaziçi'nde, Haliç kıyılarında kentin görüntüsünü değiştiren yeni yapılar, lale bahçeleri, şarkılı, şiirli eğlenceler, kış gecelerinde helva sohbetleri, şair Nedim'in bu renkli yaşama tanıklık eden şiirleri... Bunların yanı sıra ilk basımevi-kâğıt fabrikası, Arapçadan geniş çeviri hareketi gibi kültür olayları... Daha sonra da artan masraflar sonucu büyüyen geçim sıkıntısının yol açtığı Patrona Halil ayaklanması...

Bütün bunlar uzun yıllardır okullarda öğretiliyor. Olup bitenlerin türlü ayrıntıları neredeyse bütün okur yazarların belleğinde. Ama günümüzden yüzyıl önce Lale Devri adını duymuş olan da, o yıllarda neler olup bittiğini bilen de, yoktu.

Lale Devri'nin başlamasından tam 200 yıl, Patrona Halil Ayaklanması'ndan 183 yıl sonra yayınlanan bir kitap, bu adı geniş kütlelere duyurdu. Dönemin olaylarını gözler önüne serdi. "Lale Devri" adını kültür yaşamına kazandıran kitabın sahibi, tarihçi Ahmet Refik'ti. Ama bu renkli kitabı konu edinmeden önce ünlü bir ozanın konuyla ilişkisi üzerinde de durmak gerekir.

Yahya Kemal

Ozan tam da o yıl, Paris'ten dönerek Osmanlı başkentinin kültür-sanat çevresinde birdenbire genişleyen bir üne kavuşmuş Yahya Kemal'di. Öğrenim için gittiği Paris'te düzenli bir öğrenim yerine şiire öncelik vermişti. Dönemin en büyük Fransız ozanlarını tanımıştı. Tarihsel gelişimi içinde Fransız şiirini yakından kavrarken, kendi şiirinin hangi kaynaktan beslenebileceğini, nasıl biçimleneceğini araştırmıştı.

Her şiirine çok uzun yıllar çalışarak son biçimini vermek onun yaşamı boyunca uyguladığı yöntem olacaktı. Öyle ki Paris'te başladığı ünlü "Açık Deniz" şiiri ancak 15 yıl sonra tamamlanıp yayınlanabilecekti. Ülkesinin zaferlerle dolu geçmişini konu edinen destansı dizeleri de daha Paris günlerinde dilden dile dolaşmaya başlamıştı. Bu dönemde Fransız şiirinden aldığı esin onu bir başka çalışmaya daha yöneltmişti. Eski şiirin diliyle anlatım özelliklerinden yararlanarak yepyeni şiirler üretmeye girişmişti. Bu çalışmanın nasıl başlayıp geliştiğini açıklarken Mallarmé'nin bir sözünden etkilendiğini anlatır. Ünlü ozan, "Fransız gençleri şiir sanatını öğrenmek istiyorlarsa Paul Verlaine'in 'Âşıkane Ziyafetler'ini ezberlesinler" diyormuş. Sözü edilen yapıt, 18. yüzyılda Versay sarayı ve çevresindeki gözalıcı yaşamı, güzellikleri, aşkı -o dönemin diliyle-konu edinmiyor mu? Genç Yahya Kemal de Divan şiirinden yola çıkarak eskilerin felsefi düşüncelerinden, içkili eğlencelerin coşkusundan, o dönemde yaşanmış aşklardan söz eden şiirler söylemeye girişmiş. Doğaldır ki

Yahya Kemal. tarihsel gelişimi içinde Fransız şiirini yakından kavrarken, kendi şiirinin nasıl biçimleneceğini araştırmıştı.

Paris'ten döndüğünde dilinde kırık dökük birkaç dizeden başkası yokmuş!

Bir kaç yıl içinde Lale Devri ozanı Nedim'le aynı zevki paylaşan, onun dilinden, onun anlatımından yola çıkan, Lale Devri yaşamından görüntüleri, o çağın duyarlığıyla yansıtan "Bir Saki" (1918), "Seyfi'ye Refakat" (1919), "Sene 1140 -Bu şiire ad olan Hicri tarih, Lale Devri'ndeki coşkulu yaşamın doruğa ulaştığı 1727 yılının karşılığıdır-" (1919) gibi şiirleri dergilerde yer alır. Yıllar sonra bunlara eklenen bir şiiri daha olacaktır.

Yahya Kemal'in "eski şiirin rüzgârıyla" yazılmış bu şiirlerinde, Lale Devri ruhunu yansıtan şu yolda dizeler birbirini izler:

"O muğbeçeyle tanıştımdı Lale Devri'nde"
(O genç içkievi görevlisiyle Lale Devrinde tanışmıştım)

"Gönül o âfete meftundu Lale Devrinde"
(Gönül Lale Devrinde, güzelliğiyle yakıp yıkan o sevgiliye tutkundu)

"Bezm-i şerâbdan geçemem doğrusu Nedim
İşret tabiatımca tarab meşrebimcedir".
(Doğrusunu istersen, içkili toplantıdan vazgeçemem, ey Nedim! İçip eğlenmek yaradılışımdandır, çalıp söylemek alışkanlığımdır.)

Padişah 3. Ahmet, Sadrazam İbrahim Paşa gibi o dönemi şiirlerinde canlandırmış olan Nedim de "Lale Devri" sözünü hiç duymamış, kullanmamışlardı. Bu adı, ilk kez Yahya Kemal'in kullandığını ileri sürenler yok değildir.

Tarihçi Ahmet Refik'in kitabı tam da Yahya Kemal'in Paris'ten henüz döndüğü, Lale Devri şiirlerinin ise daha yayınlamadığı 1912 yılında yazılmıştı. Ahmet Refik, elbette "Lale Devri" sözünü kısa bir süre önce Paris'te görüştüğü Yahya Kemal'den duyup hoşlanarak kitabında kullanmış da olabilir. Ancak bu sözü bir tarih terimi olarak geniş okur topluluğunda, bilim-eğitim dünyalarında yerleştiren Ahmet Refik olmuştur.

Tarihi Sevdiren Adam" diye tanınan Ahmet Refik asker kökenli bir tarihçiydi. "Tarih-i Osmani Encümeni" (Osmanlı Tarihi Kurulu) başkanlığında bulunmuş, üniversitede Osmanlı tarihi okutmuştu. Kitapları, gazete yazılarıyla çok geniş okur topluluğuna sesleniyordu. Ele aldığı çekici konular, yalın dili, çekici anlatımı sevilen bir yazar olmasını sağlamıştı. Ancak bütün yazdıklarını tarih kaynaklarına, arşiv belgelerine dayanan incelemeler besliyordu. "Osmanlı Devrinde Hoca Nüfuzu", "Kadınlar Saltanatı", "Felaket Seneleri", "On Altıncı Asırda Türkiye", "Âlimler ve Sanatârlar" zengin kaynaklara dayanan bu yapıtlarından yalnızca bir kaçıdır. Ahmet Refik'in yapıtları Osmanlı devletinin

parlak sayfalarını, Osmanlı sanatının büyük ustalarını tanıtırken imparatorluğun sürüklendiği yıkımın nedenleri üzerinde uzun uzun durur.

"Lale Devri" kitabında da döneme damgasını vuran Sadrazam İbrahim Paşa'nın yönetimi anlatılırken yazar, birçoğunu kendisinin gün ışığına çıkardığı belgeler kullanmıştır. İyi bir tarihçi, usta bir yazar olan Ahmet Refik duygulu bir ozan olarak da tanınmıştır. "Gönül" adlı şiir kitabının sahibidir.

"Kederden mi neden bilmem...", *"Şen gözlerine neşe veren bir çiçek olsam"*, *"Yalnız bırakıp gitme bu akşam yine erken"*, *"Sun da içsin yar elinden âşıkın peymaneyi"* gibi sevilen şarkıların sözleri onundur. Böyle bir birikim, "Lale Devri"ne damgasını vuran yaşamı, eğlenceli etkinlikleri, kültür-sanat gelişmelerini aktarırken Nedim'in şiirlerine bu ortamın nasıl yansıdığını da tarihçinin en etkili bir biçimde anlatmasını sağlamıştır.

Kitabın Patrona ayaklanmasıyla ilgili son sayfaları ise geçmişteki yanlışlıklara bir daha düşülmemesi için, yönetim sorumluluğu üstlenenlere, aydınlara yol gösterir.

Kitabın yazıldığı dönem Meşrutiyetin ilk yıllarıdır, yetke sahibi hâlâ padişahtır. Tarihçi ilk eleştirisini Lale Devri'ndeki yetkenin sahibi olan 3.Ahmed'e yöneltir: Halk onun güdümünde, baskısı altındadır. Yönetim padişahın keyif ve heveslerine bağlıdır. Medreseden yetişen hocaların işi yalnızca bağnazlık tohumları saçmak olmuştur. Halk bilgisiz kalmış, yanlış yönlendirmeler sonucu o da bağnazlaşmıştır:

Toplumsal değişim meydana gelmediği için, ülkede düşünce gelişmesi ve siyasal yenileşme de düşünülemez.

"Yüzyıllardır ülkede egemen baskı, halkın düşüncesi üzerinde uyuşturucu bir baskı oluşturmuştu. Daha doğrusu din ve korku, hükümdarabağlılığı zorunluluk biçimine sokmuştu."

Saraydaki kadınlar yönetim üzerinde etkili olmuş, onların çevresinde onlara destek olan, bundan çıkar sağlayanlar çoğalmıştır.

Orduyu çağdaş isterlere göre yenileştirme çabaları baltalanmıştır. Ülkede düşünce gelişmesi, toplumsal değişim meydana gelmediği için siyasal yenileşme de düşünülemez.

Böyle bir ortamda "Çarşı tellalı Patrona Halil, manav Muslu, kahveci Ali" padişahı tahtından indirmeye kalkışmışlardır. Yandaşları " Ayasofya

Camisi vâizi İspirizade ile İstanbul kadısı Arnavut Zülali Hasan Efendi"dir.

2. Meşrutiyet'e yön vermiş devrimci görüşleri paylaşan Ahmet Refik, -içinde yaşadığı dönemin olaylarından etkilenerek- Patrona Halil ayaklanmasını yalnızca çıkar kaygısı ile öç alma güdüsünün beslediğini anlatır:

"Bütün bu sarıklı, kavuklu, keçeli, cüppeli, manav, kahveci, tellak, tellal, cahil, aç, tutkulu, azgın kütleyi iki güç yönetiyordu: Çıkar ve öç..."

Padişah tahttan indirilerek yerine yeğeni Sultan Mahmut getirilir. İsyancılar döneme damgasını vurmuş Sadabat köşklerinin tümünü yakmak için İstanbul kadısı Deli İbrahim'den onay almışlardır. Yeni padişah, "Dinimize, devletimize düşman yabancı devletleri güldürecek bir iş olur, ancak yıkılmalarına izin veriyorum" der.

İbrahim Paşa'nın doğum yeri Nevşehir'i de yakıp yıkmaya kalkışan isyancılar Osmanlı başkentinin altını üstüne getirdi. Yağma, haraç akılalmaz ölçekleri buldu. Sonunda Patrona idam edilince, üç buçuk milyon Frank parası olduğu görüldü!

Ayaklanmanın yaraları zamanla sarıldı: Müteferrika basımevi yeniden çalıştırıldı, Yalova'da kâğıt fabrikası kuruldu. Kitaplıklar açıldı. Ordular İran'da, Macaristan'da zaferler kazandı. Öldürülen İbrahim Paşa'nın anısı ise uzun süre halkın dilinde dolaşan destanlarda yaşadı:

"On üç yıldır ben de ettim vezaret
Bunca evkaf yaptım ettim akaret
Layık mıdır bana bunca hakaret
Hakaretle öldüğüme yanarım..."

Bütün bu sarıklı, kavuklu, cüppeli, manav, kahveci, tellak, tellal, cahil, aç, tutkulu, azgın kütleyi iki güç yönetiyordu: Çıkar ve öç.

Nedim'in "Lale Devri"ndeki eğlenceli yaşama tanıklık eden şiirleri de bu dönemde çok sevildi, çok okundu.•

Ahmet Refik'in yapıtı büyük ilgi gördü. "Lale Devri" adı geniş çevrelere yayıldı. Musahipzade Celal, hemen ertesi yıl, bu adı taşıyan oyununu yazdı.

İzleyicilerin pek beğendiği yapıtta ele alınan tarih dönemi bilimin, sanatın geliştiği aydınlık bir dönem olarak canlandırılıyor, basımevinin açılmasını baltalayan çıkarcı İstanbul kadısı ise dönemin karanlık yüzünü gösteriyordu.

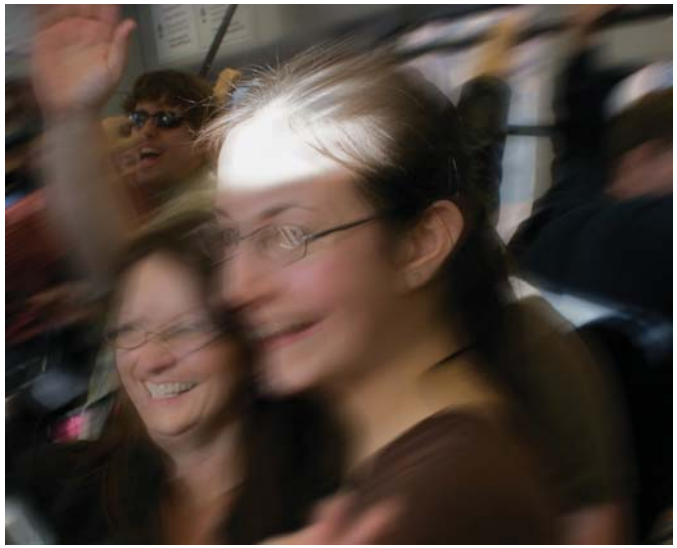
Yazan: SEVİM YÜCESAN

"Tık" ya da "Tık tık tık"

İletişim araçlarının çeşitliliği ve yaygınlığı öyle boyutlara ulaştı ki şaşırmamak elde değil. Bir "tık"la dünyanın öbür ucunda buluveriyorsunuz kendinizi. Doğası, tarihi, insanı, sanatı ve kültürüyle karşınızda her yer. "Çok yaşayan mı yoksa çok gezen mi bilir" sözüne yeni anlamlar eklemek gerek belki de.

Tüm bunlar bir "tık" la oluyor. Bilginiz, görgünüz artıyor, sanatın tüm dallarıyla buluşuyorsunuz.

Bir de başka türlü "tık" var. Onun adı "tık tık tık" ben geldim dostum, sesini ve yüzünü özledim, bir kahve içimi uğradım, dediğimiz...

Birinciye kaptırınca kendimizi ikinciyi, biraz unutur mu olduk. Oysa onun yeri bir başka. Dostuna sarılmak, sevinçleri ve üzüntüleri paylaşmak, sesini duymak, gülüşü-nü görmek ayrı bir tat. Türkçemizin yılmaz ve yorulmaz savunucusu Sayın Ali Dündar "İnsan insanı çoğaltır" derdi hep. Sevdiklerimizle duygu ve düşüncelerde çoğalmak ne güzel şey.

Emeklerini boşa çıkarmamaya çalıştığımız öğretmenlerimiz, dostluk, sevgi ve dayanışmayı da aşıladılar ve örneği oldular.

Bu alışkanlıkların yaygın olduğu ve yaşatıldığı dönemleri gördüğüm için kendimi şanslı sayıyorum. Tarihe sırtını dayamış bir kentte, Kütahya'da geçti çocukluğum. Mahallemiz, kocaman ailemizdi. Başka kocaman ailelerin çocuklarıyla 1959'da ortaokula başladık. Toplutaşım araçları olmadığı için hep yürüyerek gidip geldik arkadaşlarla okulumuza. Böylece birbirimizi daha yakından tanıdık.

Ortaokulu bitirdiğimiz yıl açılan Kütahya Kız İlköğretmen Okulu'nda çoğunluğumuz yine buluştuk. Öğretmeye tutkun öğretmenlerimizin ellerinde biz de eğitim sevdalısı olduk. Salt izlencedeki bilgiler değil, yaşam dersleri de verildi bizlere. Saygıyla andığım psikoloji öğretmenim Sabahattin Matoğlu hep yinelerdi.

1) Sürekli okuyunuz.
2) Yaşamayı seviniz.
3) Kendinizi yenileyiniz.
4) Yaşamdan sürprizler bekleyiniz.
5) Kişilere olduğunda fazla değer vermeyiniz; gerisini onlar hak etsinler

16 Mart (Öğretmen Okulları'nın

Kuruluşu) için hazırlıklara senenin ilk günlerinde başlardık. Çalışmalarını övgüyle andığımız Mücahit Koşoçaydan öğretmenimizin yönetiminde ne oyunlar sahneye koyduk. Resim, müzik, tiyatro, fotoğrafçılık, halk-oyunları kurslarıyla dünyamız genişledi. Çok sesli müzik, zorunlu mandolin dersleriyle yetinmeyen Üzeyir Bey, Verdi'nin Aida Operası'ndan ve nice yapıttan bölümleri notalarıyla belletti bize. Dersler ve sosyal etkinliklerle dopdolu unutulmaz yıllar yaşadık. Emeklerini boşa çıkarmamaya çalıştığımız öğretmenlerimiz, dostluk, sevgi ve dayanışmayı da aşıladılar ve örneği oldular.

İnanıyorum ki çıkarsız, yapmacıksız bu buluşmalar bizi büyütüyor, çoğaltıyor...

Bize öğretilenleri uygu-lamak, öğretmek ve yaşatmak ilkemiz oldu. 1965'te okulu bitirip yurdun dört bucağına dağıldık; ama bağlarımız kopmadı. Aynı illerde olanlar buluştu, ayrı illerdekiler telefonlaştı. Son on yıldır geleneksel "Devre Günü" toplantılarımız başladı. Her sene başka bir ilde.

1959'da paylaşılan sıralar 2009'da hâlâ süren dostluklar. Kimilerine göre bir düş, kimilerine göre bir ömür, bizim için bir gerçek.

1965 Mezunları Devre Toplantısı bu yıl Edirne'de yapıldı. Tarih öğretmenimiz değerli insan Gülhiz Bilgenoğlu ve arkadaşımız Nuriye Anakan'ın örnek konukseverliğine tanık olduk. Kentin tarihi yapılarını, doğal güzelliklerini gördük. Yılları, anneannelikleri, babaannelikleri siliverdi beyinlerimiz ve okul yıllarındaki çocuk olduk. Buluştukça güçlenen duygularla yüreklerimiz kanatlandı. İzlemeye doyamadığımız bir

film gibi geçti üç gün. Aramızda olamayanları da saygıyla andık. Işıklar içinde yatması dileğiyle fizik öğretmenimiz Niyazi Bilgenoğlu'nu ziyaret ettik.

Gelecek yıl 6-7-8 Mayıs 2010'da Denizli'de olacağız. Coşkusu şimdiden sardı bizi.

Dostluk güzel; ama özen istiyor, emek istiyor, özveri istiyor.

Salt bizler değil canımız öğretmenlerimiz de bizimle. Anılar, marşlar, aryalar, şiirler, halkoyunları ve kahkahalar karışıyor birbirine. Anılar ekleniyor anılara.

Okul müdürüm, matematik öğretmenim, saygıdeğer Adnan Müezzinoğlu'na kapıdan giren arkadaşımı gösterdim:

"Öğretmenim Hatice Güler Altan geldi.

80 yaşını aşkın Adnan Bey:

"Kızım, yıllar beni değiştirdi, yaşlandım artık, numarası 63 mü, 64 mü bak, karıştırıyorum."Hatice okul numaran kaçtı arkadaşım?

"63 (!)

Yaşlandım diyen diller, bir arada olunca gençleşiyor, bunu gördüm.

Çocuklarıma ve çevremdekilere anlatmalıyım bu güç ve sevgi birliğini diye düşündüm. İnanıyorum ki çıkarsız, yapmacıksız bu buluşmalar bizi büyütüyor, çoğaltıyor.

Dostluk güzel; ama özen istiyor, emek istiyor, özveri istiyor. Tüketim toplumu olduğumuz bu günlerde sevgileri, saygıları, içtenlikleri çabuk tüketir olduk.

O nedenle sizlerle de paylaşmak istedim 50 yıllık birliktelikleri. Günümüz gençlerine belki örnek oluruz. Yarınlarda yazacakları roman ya da öykülere konu oluruz, eskiden insanlar yarım asrı geçen dostluklar yaşarlarmış, diye.

Kim ne derse desin, en güzelini Pir Sultan Abdal söylemiş:

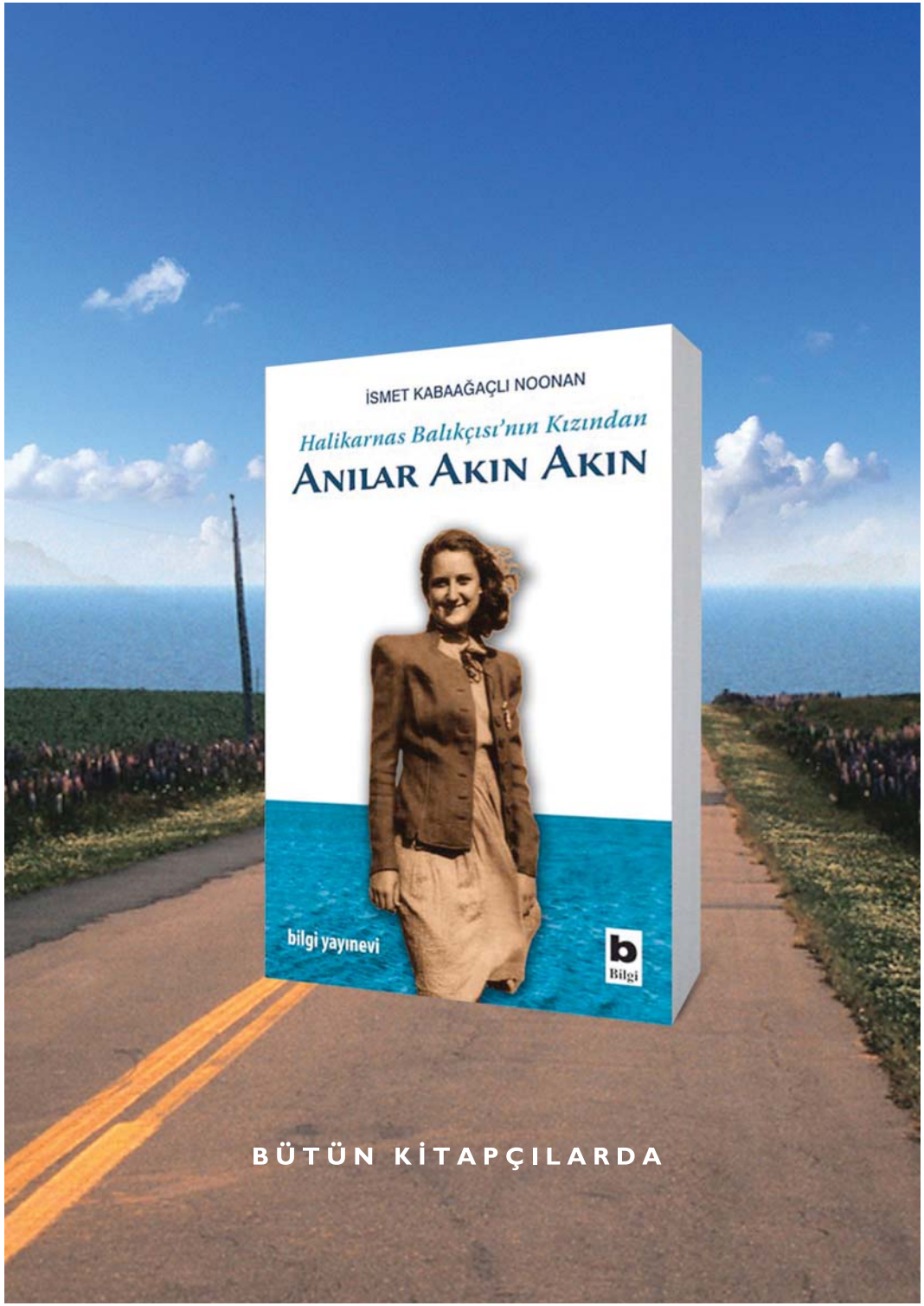
Evren çiçek olsa, ben arı olsam,
Dost dilinden tatlı bir bal bulamam.

Dostlarla ballaşan günler dileğiyle:

Tık Tık Tık, sizlere katılmaya geldim. •

7 Temmuz 2009

BİR BAŞKA BAKIŞ
Cheryl Tanrıverdi

Akıllıca bir seçim

Bahçeler için Bölgeye Özgü Bitkiler

Bir ulusun kültüründen izler yalnızca dili, yemekleri, tarihi ve geleneklerinde değil, bitki ve hayvan yaşamında da görülür. Parlak bir zakkum, görkemli çam ağaçları, cıvıldayan saka kuşu sürüsü de; dansları, şarkıları ve şiirleri denli Türk kültürünün bir parçasıdır.

Kültürün korunması söz konusu olunca çabalar çoğunlukla tarihi eserler gibi cansız ögeleri korumaya yönelik oluyor. İnsan kültürünün oluşmasında yöreye özgü bitki ve hayvanların rolü görmezlikten geliniyor. Özellikle de bitkiler; varlıklarının ne denli önemli olduğunu ve onlarsız Dünya'da yaşam olamayacağını unutuyoruz. Varlığımız, bitkilerin ürettiği oksijene bağlı. Aldığımız her nefeste onların katkısı var.

Bir bölgeye özgü bitkiler

o bölgeyi eşsiz bir yer, gelenek ve tarih sahibi yapıyor. İsveç'teki bir kaktüs ne denli yersizse, Kenya'daki bir akçaağaç da o denli tuhaf. Ancak bu, dünyanın farklı bölgelerinde kaktüs ve akçaağaç olmadığı anlamına gelmiyor. Yapay koşullarda ve özel bakımla yetiştirilen bitkiler de var kuşkusuz. Dünya hakkında bilgi sahibi olmamıza yardımcı oluyorlar, ancak, onlar yüzünden, binlerce yıldır bu topraklarda yetişen, burnumuzun dibindeki bitkilere gereken değeri veremiyoruz. Bulundukları yere özgü bu bitkiler böcekler, kuşlar ve öteki yabani yaşam canlılarıyla bir arada yaşayarak eşsiz bir ekosistem yaratıyor. Uzun yıllar geçtik-

çe, bitkiler güç koşullarla başa çıkmak için sıradışı yöntemler geliştiriyor. Yüksek ve düşük ısılarda, kuraklıkta, selde ve değişik nem oranlarında yaşamlarını nasıl sürdürebileceklerini öğreniyorlar. Farklı toprak türlerine uyum sağlıyorlar. Haşerelere ve mantara karşı direnç gösteriyorlar.

Bölge bitkileri, o bölgeye özgü böcekleri çeker.

Bu nedenlerle, son yıl-larda bölgelere özgü bitkilere olan ilgide artış görülüyor. Bir bölgenin yerel kültürünün nostaljik bir simgesi olmanın yanısıra bu bitkiler günümüzde birçok bahçecilik sorununa pratik çözümler sunuyor. Bulundukları ortama çok iyi uyum sağladıklarından, gübreye ve tarım ilacına gereksinim duyulmuyor. Su gereksinimleri büyüdükleri iklime uygun oluyor. Özellikle günümüzde giderek artan su kıtlığı ve zararlı kimyasallarla ilgili endişeler sonucu, bitki bilimciler ve bahçecilikle uğraşanlar bölgelere özgü bitkilerle daha yakından ilgileniyorlar.

Böceklerin olmadığı bir bahçe cennet gibi gelse de, aslında bu sonun başlangıcıdır.

Bölgeye özgü bitkiler, yine aynı bölgeye özgü böceklerin, kuşların ve yabani yaşamın öteki ögelerinin ilgisini çektiğinden, doğanın dengesinin yeniden kurulmasında da büyük rol oynuyor. Besin zincirinde başlıca rol bitkilerin olduğundan, öteki yaşam biçimleri için önemleri yadsınamaz. Böceklerin olmadığı bir bahçe cennet gibi gelse de, aslında bu, sonun başlangıcıdır. Böcekler olmazsa insanlar uzun süre yaşayamaz çünkü besin zinciri kırılır. Balarısı ve kelebek gibi böcekler olmasa bitkiler döllenemez ve üreyemez. Son bilimsel araştırmalara göre bölgeye özgü bitki bulunan ortamlarda, bulunmayan ortamlara oranla çok daha fazla böcek ve kuş oluyor; bu da bitkilerin önemini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Yine de, birçok kimse bölgeye özgü bitkileri göz ardı edip, düzgünce biçilmiş yemyeşil yumuşacık çimler yaratmaya çalışıyor. Hoş görünümlü yeşil bir alan, betondan çok daha iyi olsa da, çim, çok miktarda suya, gübreye, zararlı ot ilacına ve öteki kimyasallara gereksinim duyar. Ayrıca, arınık ortamının yabani yaşama pek yararı olmaz. Plastikten yapıldığından, güzel görünse de, aslında daha çok yararı dokunabilecek bir bitkinin yerini işgal eder.

Gebre (Kapari) Akdeniz'in kayalık sahil kesimlerinde yetişir

"Her şey iyi hoş da, bunun benimle ne ilgisi var ki," diye düşünebilirsiniz. Bahçeli bir eviniz varsa, çevre düzenlemenizde değişiklikler yapabilirsiniz. Her şeyi değiştirmenize gerek yok; çimlerin bir bölümünün yerinde yöreye özgü çalılıklar ve kır çiçekleri olabilir. Bahçeniz yoksa, başkalarına öneride bulunabilir ve bölgeye özgü bitkilerin yararlarını anlatabilirsiniz. Apartmanınızın ya da çalıştığınız şirketin bahçesi vardır belki. Yaz tatilinizi ortak bahçesi olan bir sitede geçiriyor olabilirsiniz. Bahçeli bir yerde oturan bir akraba ya da arkadaşınız vardır. Evinizde küçük de olsa bir balkonunuz varsa burada bir saksıda bölgeye özgü bitki yetiştirebilirsiniz. Bu bitki, yaşadığınız yere kendi dokusundan bir iz bırakmakla kalmaz, güzel bir kelebeğin de ilgisini çekebilir.

Akdeniz ve Güney Asya'ya özgü zakkum ılık bölgeleri seviyor.

Düşünceli bir vatandaş ve vergi yükümlüsü olarak yaşadığınız yerdeki bahçe ve çevre düzenlemelerini takip etme hakkınız ve sorumluluğunuz var. Belediyelerin ve ilgili birimlerin, yerel koşullara daha iyi uyum sağlayabilecek bölgeye özgü çiçek ve ağaçlar dururken başka yerlerden pahalı bitkiler getirterek harcama yapmalarının bir anlamı yok. Eldekiler değerlendirilirse ortaya canlı, kendi kendine de yetişebilen; su, gübre ve kimyasallarla daha az bakıma gereksinim duyan bitkilerden oluşan eşsiz güzellikte bir manzara çıkacaktır. Bu sayede zaman ve paranın gereksiz harcanması önlenir, çevre için de yararlı bir şey yapılmış olur. Her şey bir yana, bölgelerine özgü bu bitkiler bulundukları yere tarih ve gelenek duygusu aşılar.•

Yazan: MESUT GÜNSEV

Ticaret Gemileriyle Askeri Aldatmaca

Türk Ordusu'nun bu çıkarması "dünya tarihinde "bir ilk"ti

20 Temmuz 1974 "Kıbrıs Barış Harekâtı"nın üstünden 35 yıl geçti. Ancak o sıcak günleri yaşayanların anıları taptaze duruyor belleklerinde… O unutulmaz günleri en yoğun biçimde yaşayanlardan biri de, adaya ilk çıkma ve kıyıbaşını tutma görevi verilen Amfibi Deniz Piyade Alayı'nın komutanı, deniz yarbay İbrahim Neşet İkiz bizimle paylaşıyor anılarını!

Sancağı altın madalyalı gazi bir birlik olan amfibi alayın komutanı, madalyalı gazi albay Neşet İkiz, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın kaderinin son anda değiştiğini, çok daha uygun olan "Magosa Boğaz Plajları"na çıkış yerine, Girne'deki küçük plajlara çıkış önerisinin Genelkurmay tarafından kabul edildiğini belirtip, devam ediyor:

"Böylece çıkarma için Yavuz çıkarma plajının seçilmesiyle elde edilen başarıda ve zayiatın azalmasında, bu seçim çok önemli rol oynamıştı."

Harekâtın tek bir plaja yöne-lmesinin doğuracağı sakıncaları orta-dan kaldırmak için bir aldatma hare-kâtının yapılmasını, Donanma Harekât Başkanı Amiral Nejat Serim'e teklif ettiğini, ancak elde mevcut askeri gemi olanaklarının kısıtlı olması yüzünden, son anda 6 ticaret gemisiyle bir yanıltmaya başvurulduğunu belirten İkiz,

Kıbrıs adasına ilk çıkma görevi verilen, deniz yarbay İbrahim Neşet İkiz, kıyıbaşında.

"Karaoğlanoğlu Şehitliği"-nin ziyaretçisi bugün de hiç eksik olmuyor.

konuşmasını şöyle sürdürüyor:

"Yapılan bu yanıltma operasyonu başarıya ulaşmıştı. Rum ve Yunan birliklerinin kuvvet kaydırmalarının önüne, bu yanıltmayla geçilmişti."

Kurucu cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş'ın "Türkler adanın her yanına ve Baf'a çıkıyorlar" şeklindeki radyo anonslarının da çok etkili oldu-ğunu anımsatan Deniz Yarbay İkiz, kıyıbaşının bir saat içinde tutulduğunu, "etrafa atılmış Rum üniformalarından direniş noktalarındaki askerlerin sivil giysileri ile kaçtığının anlaşıldığını veya bunların esir alındığını" söylüyor.

İkiz, daha sonra karaya çıkan general Süleyman Tuncer'e tekmil verirken, düşman karşı taaruzuna hazırlıklı olduklarını, düşman tank taaruzlarının bu sırada gerçekleştiğini belirtiyor.

İkiz, harekâtın iki sivil şehidi gazeteci Adem Yavuz ile radar teknisyeni Ahmet Ersoy'u tüm şehit ve gazilerle birlikle saygıyla anıyor.

Dünya harp tarihine "bir kolordunun çıktığı en küçük plaj" olarak geçen,

Türkiye bu harekâtı 23 Temmuz 1974 tarihli Milliyet Gazetesi'nden öğreniyordu

eski adıyla "Pladani"; yeni adını ise çıkış sırasında şehit düşen tank üsteğmen Yavuz Sokullu'dan alan Girne yakınlarındaki "Yavuz çıkarma plajın"da, bu önemli harekâtın simgesi olarak bugün büyük bir anıt yükseliyor.

Kıbrıs'ın en güzel kenti olan Girne'nin doğusunda yer alan ve 20 Temmuz Barış Harekâtı'nın ilk günü şehit düşen askerlerin yattığı "Karaoğlanoğlu Şehitliği"nin ziyaretçisi ise yaz kış hiç eksik olmuyor.

Kıbrıs Türk Barış Kuvvetle-ri'nde görevli askerler, şehitliğe gelen ziyaretçilere harekâtın dört sıcak gününü, anavatan yavru vatan bütünleşmesini simgeleyen ve Kıbrıs Barış Harekatı'nı özetleyen rölyeflerle bezeli, heykeltraş Prof. Dr. Muammer Onat'ın yaptığı heykeli, şehitliği ve yatan şehitleri anlatıyorlar.

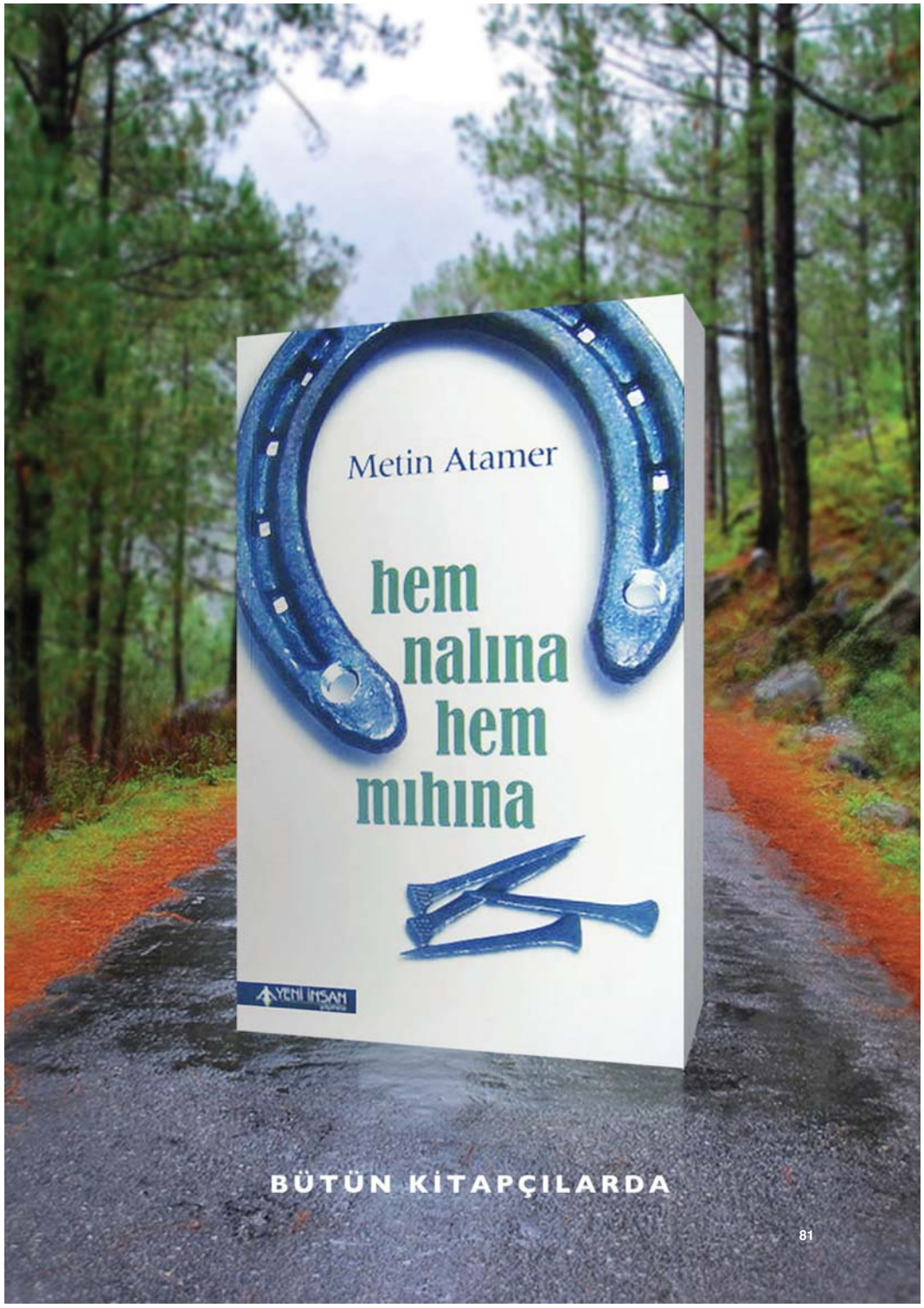
KKTC'ye gelenler, yerleşim yerine yakın olması, yol üstünde bulun-ması, Yavuz çıkarma plaj ve anıtı, açık-kapalı müze alanlarının içindeki komplekste yer alması nedeniyle, adını Şehit Albay İbrahim Karaoğlanoğlu'ndan alan bu şehitliğe uğramadan, bir Fatiha okumadan Kıbrıs'tan ayrılmıyorlar.

Türkiye'nin sigara raporu

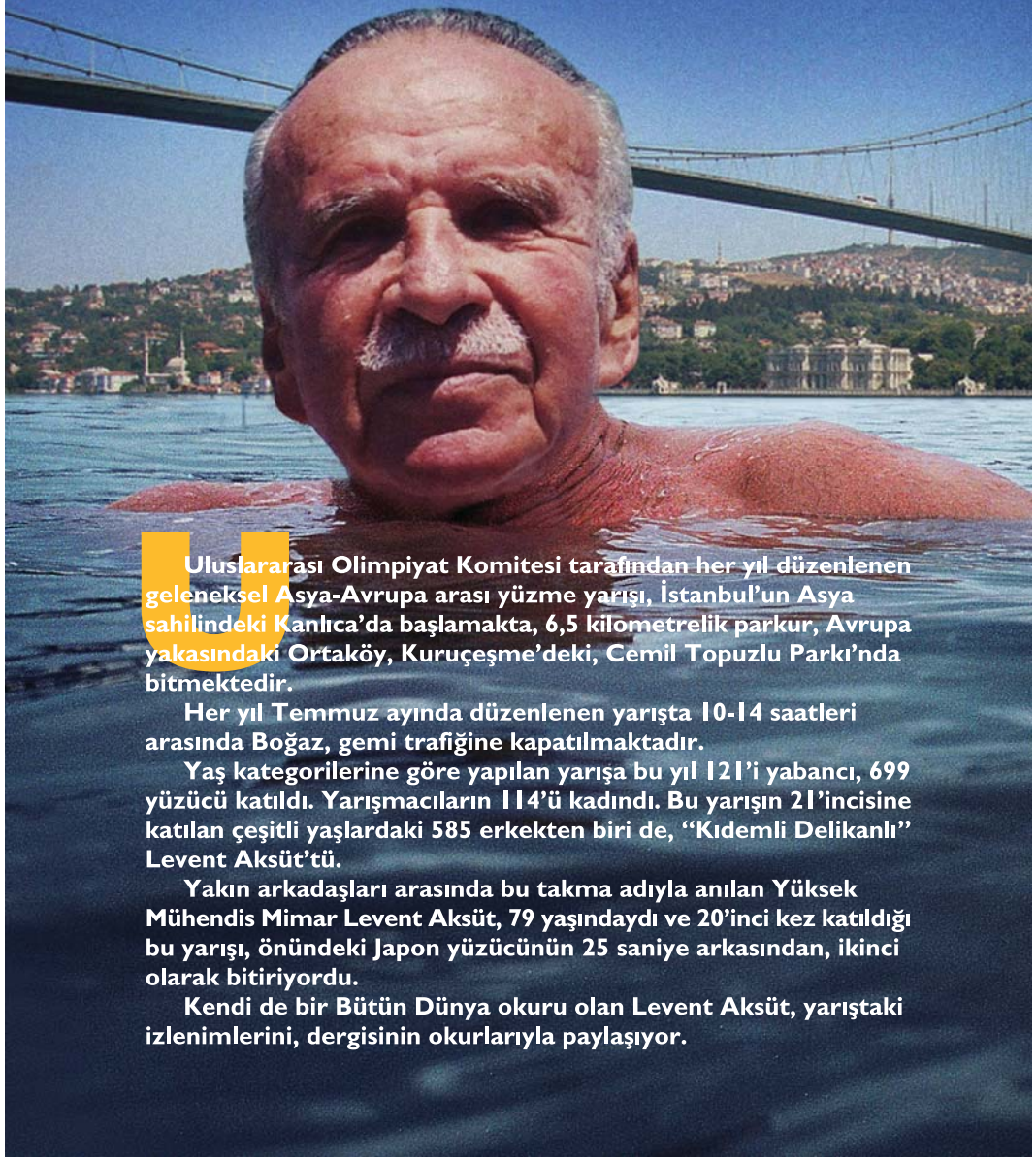
Yazan: Doğan Özgezgin

- Türkiye 72 milyon nüfusuyla dünyanın 19'uncu kalabalık ülkesi. Türkiye'de 20 milyon sigara tiryakisi var.
- Türkiye'de günde 15 milyon, yılda 6 milyar paket, 130 milyar adet sigara içiliyor.
- Türkiye'de kişiler, sigaraya günde 45 milyon, yılda 18 milyar TL , 11 milyar dolar ödüyor.
- Türkiye sigara tüketimi sıralamasında dünyada 7'nci sıradadır.
- Türkiye'de sigara pazarının tümü yabancıların elindedir:
- Philsa *(Philip Morris + Sabancı)*, pazar payı %41.
- Tekel'i satın alan BAT *(British American Tobacco)*, Pazar payı %38.
- JTI *(Japan Tobacco Int.)*, %10.
- European Tobacco, %7
- İngiliz, Imperial Tobacco, %3.
- Türkiye'de 2002 yılında 405 bin tütün üreticisi, 159 bin ton tütün üretmişti. 2007'de üretici sayısı 180 bine, tütün üretimi 74 bin tona düştü. Tütünün kalan bölümü ithal edilmektedir.
- Türkiye'de sigara tiryakisi 20 milyon kişinin sigara parasının tümü, yabancıların ceplerine girmektedir.

20 yıldır katıldığı yarışta 2 birincilik, 6 ikincilik ve 5 üçüncülük kazanan 79 Yaşındaki Levent Aksüt...

Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından her yıl düzenlenen geleneksel Asya-Avrupa arası yüzme yarışı, İstanbul'un Asya sahilindeki Kanlıca'da başlamakta, 6,5 kilometrelik parkur, Avrupa yakasındaki Ortaköy, Kuruçeşme'deki, Cemil Topuzlu Parkı'nda bitmektedir.

Her yıl Temmuz ayında düzenlenen yarışta 10-14 saatleri arasında Boğaz, gemi trafiğine kapatılmaktadır.

Yaş kategorilerine göre yapılan yarışa bu yıl 121'i yabancı, 699 yüzücü katıldı. Yarışmacıların 114'ü kadındı. Bu yarışın 21'incisine katılan çeşitli yaşlardaki 585 erkekten biri de, "Kıdemli Delikanlı" Levent Aksüt'tü.

Yakın arkadaşları arasında bu takma adıyla anılan Yüksek Mühendis Mimar Levent Aksüt, 79 yaşındaydı ve 20'inci kez katıldığı bu yarışı, önündeki Japon yüzücünün 25 saniye arkasından, ikinci olarak bitiriyordu.

Kendi de bir Bütün Dünya okuru olan Levent Aksüt, yarıştaki izlenimlerini, dergisinin okurlarıyla paylaşıyor.

Yazan: LEVENT AKSÜT

Uluslararası Asya-Avrupa Yüzme Yarışı'nda bu kez ikincilik kazandı.

> Asya-Avrupa Yüzme Yarışı Kanlıca'dan başladı, Ortaköy'de bitti.

> Levent Aksüt 2'cilik kupası ile

"Asya'dan Avrupa'ya Yüzme Yarışı" nın bu yıl 21'incisi yapıldı ama ben 20 yıldır katılıyordum bu yarışa. Bu 20 yarışta 2 kez birincilik, 6 kez ikincilik, 5 kez üçüncülük aldım. Bu yılki yarışa başlarken katılımcılar arasındaki 'en yaşlı yüzücü' sıfatını kazandım, yarış sonunda da ikincilik derecesi kazandım.

6,5 kilometre uzunluğundaki parkurun tümünü, hiç durmadan ve son derece sakin bir tempo ile ve kendim de dahil, kimseyle yarışmayarak tamamladım. Yarışa sırt üstü yüzerek başladım ve yarışı sırt üstü yüzerek bitirdim. Bu yıl da derece ve kupa aldım.

Bu yarışlara her yıl girmemin nedeni, kendimi sağlık yönünden formda tutmak, diğer sporcu yaşıtlarımla kendi seviyemi oranlamak ve kondisyonlu bir yaşamı tercih etmektir.

Yüzmeyi, şimdi yeri yurdu, hatta bir havuzu bile olmayan, fakat bütün dünyanın tanıdığı İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü'nde öğrendim. 1943 yılında kurulan ve şimdi hükümetimizin spor anlayışı sonucu Ortaköy'deki yerinden çıkartılan ve kendine bir yer gösterilmeyen bu kulüp, ülkemize birçok yüzücü kazandırmıştır.

6,5 km uzunluktaki parkuru kendim dahil, kimseyle yarışmadan tamamladım.

Tüm olanaksızlıklara karşın, sporcu ruhu hala devam eden ve örneğin su topunda 3' üncü olan İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü'nün 62 yıllık üyesi ve eski başkanlarından biriyim.

Boğaz'da yüzmek hem kolay, hem zordur. Akıntı Kanlıca'dan Ortaköy'e doğru aktığı için kolaydır. Deniz dalgalı olunca ve ters akıntıya girerseniz, bu kez zordur. Su soğuk ise daha da zordur. Bir yarışta 15 derece suda yüzdüğümüzü anımsarım. O gün birçok sporcu yarışı terk etmiş, bir bölümü de ambülanslarla hastaneye götürülmüşlerdi.

> Yarışmacılar Boğaz sularında

Bir başka gün, şiddetli lodosta yüzdük. Serbest yüzüyordum ama, kollarım dalgaların üstüne çıkamıyordu. Ben yarışı bitirebilmiştim, fakat o gün yarışa katılan kano ve tekneler batmıştı. Yani bu yarış adrenalini işte böyle artıran bir olaydı.

Ben bugün 79 yaşındayım. Hem yaşıtlarıma, hem gençlere örnek olmak istiyorum. Yani "70' de iş bitmiyor."

Bizi bu ruhla yetiştiren ve şimdi hayatta olmayan İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü'nün (İYİK) kurucusu Suat Erler ve büyük spor adamı Abbas Sakarya'yı ve beni 17 yaşımda kulübe üye yapan Ekrem Akömer'i bu vesile ile rahmetle anıyorum."•

Nuh'un Gemisi'nin Öğrettikleri

Ünlü bir yönetici, "Bilmem gerekenleri, Nuh'un Gemisi'nden öğrendim," diyor ve öğrendiklerini şöyle sıralıyor:

1 Acele et, doğru gemi kalkarken yetiş, sakın kaçırma.

2 Hepimiz aynı gemideyiz unutma.

3 Zaman gelip çatmadan planını yap. Hz. Nuh, gemisini yapmaya başladığında yağmur yağmıyordu!

4 Kendine hep iyi bak ve büyük günü bekle. Altmışına geldiğinde bile, gerçekten büyük bir iş yapman için önün açılabilir.

5 Eleştirileri dinle, eleştirenlere kulak asma, yapılması gerekeni yapmayı sürdür.

6 Geleceğini zirveler üzerine kur, dalgalar sana ulaşamasın.

7 Ne olur ne olmaz, eşinle yola çık.

8 Hız her zaman kazandırmaz.Yılanlar da gemideydi, çitalar da.

9 Üzerinde aşırı bir baskı duyumsadığında, bir süre boşlukta yüz.

10 Titanik'in profesyoneller, Nuh'un gemisinin ise amatörler tarafından yapıldığını unutma.

11 Fırtınanın gücü ne olursa olsun, şansa inanıyorsan, seni bekleyen bir gökkuşağı mutlaka vardır.

Yazan:
GÜLÇİN ORKUT

"Kişiyeözel"

Bugün 21 Temmuz 2009. Bugün 65 yaşımı bitirdim.

Olan biteni yaşıtlarımla paylaşmak, başlarına gelebilecekleri de gençlere anlatmak için bunları yazmaya karar verdim.

Anneannem Fevziye Hatun, ikide birde "Gençliğinizin kıymetini bilin" derdi. Derdi de ben bu tümcenin anlamını bir türlü çözemez, "Ne yapmam gerekiyor ki?" diye kendi kendime sorar, dururdum. 50 yaşımdan sonra anneannemin ne dediğini kavramaya başladım ama artık çok geçti.

20'li yaşlarımda deneyimsiz, biraz da beceriksiz olduğumdan, ütü, bulaşık, temizlik gibi işlerde fazla zaman harcıyordum. Başkalarının bir saatte bitirdiği ütüyü, ben neredeyse iki saatte yapabiliyordum. Zamanla deneyim kazanıp, bir saate değilse bile, bir saat 15 dakikaya indirmeyi başardım, gömlek, çarşaf, pantolon vs. tepelerini. Fakat 50'den sonra işler yine ters gitmeye başladı. Hem zaman uzadı yine, hem de bir iş bittikten sonra bir başka işe başlayacak gücü bulamaz oldum. Üstüne üstelik, elimde herhangi bir şey varken kapı ya da telefon çalsa, elimdekini bıraktığım yeri anımsayamadığım için öte beriler olur olmaz yerlerde "arz-ı endam" (boy gösterme) etmeye başladılar.

"Ütülediğim çarşafları acaba nerede bıraktım" diye evin içinde tur atarken eşim, "Bir de ekmek kutusuna baksana" diye yarı şaka, yarı her neyse, bana takılıyordu.

Kısaca "Tarzan zor durumda" desem, siz Tarzan' bilmezsiniz ki. Anneanne, dedeniz için kısık sesle "Unutuyor" la çıktı diye söz edilen eskilerin "bunama"sı, şimdinin "Alzaymır"ı yola çıktı anlayacağınız.

Güçte, akılda ve bellekte azalma var. İnanın korkunç bir şey, bu.

Siz siz olun, anneannenizi dinleyin ve "Gençliğinizin kıymetini bilin", bilebilirseniz eğer...

Engin Ünsal

59'lular

Onlar 1959 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezun olan bu ülkenin seçkin insanlarıydılar.

Mezuniyetlerinin 50. yılı olan
22 Mayıs'ta Abant'ta toplanan 59'lular

Hocaları Sıddık Sami Onar, Ragıp Sarıca, Tarık Zafer Tunaya, o zamanki duruşu ile Hüseyin Nail Kubalı, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, Hıfzı Timur, asistanları Aydın Aybay, Ülkü Azrak, Saim Üstündağ, Ayferi Göze gibi omurgalı insanlardı.

59'lular bu demokrasiye karşı yürütülen zulmün önünde de onurla durdular.

Hocaları onlara dört yıl boyunca sevginin önünde eğilmelerini ama zulmün önünde dimdik ayakta durmalarını öğretmişlerdi. Onlar da aynen öyle yaptılar.Daha çiçeği burnunda genç mezun hukukçularken Menderes hükümetinin Anayasa'nın temel ilkelerini alt üst eden tahkikat komisyonları, Ankara Hilton diye ünlenen Ankara cezaevine gönderilen onlarca gazeteci, güdümlü basın yaratma çabaları karşısında önce irkildiler, sonra demokrasinin temel ilkelerini yok etmek isteyen bu siyasal

Dönemin ünlü hocalarından 1Sıddık Sami Onar 2Nail Kubalı ve 3Hıfzı Veldet Velidedeoğlu

zulmün karşısında dimdik ayakta durmak için bütün 59'lular Beyazıt Meydanında, Üniversite bahçesinde toplandılar. Hançerelerinin bütün gücü ile demokrasi için, özgürlükler için direndiler, marşlar söylediler. Onlar hocalarının öğrettikleri ilkeler için, demokrasi adına, özgürlükler adına bir siyasal iktidarın zulmüne karşı direnmeleri gerektiğine inandılar ve direndiler. Onlar düşünce namusuna sımsıkı sarılmış bu ülkenin genç aydınları idiler ve yaşamları boyunca bu inançlarından ödün vermeyerek hep genç, demokrasiye yürekten inanmış aydınlık hukukçular olarak kaldılar.

27 Mayıs'ın getirdiği özgürlük ortamında, o özgürlük içinde büyüyecek Türkiye fidanına, toprak oldular, su oldular ve o fidanın özenle büyümesine çabaladılar. Meslek-lerinin doruklarına çıktılar. Bakan, Milletvekili, Akademisyen, Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Üyesi, YÖK Başkanı, Başsavcı, Avukat, Yargıç, Savcı, Avrupa Birliği Bürokrasisi'nde direktör oldular ve bu görevleri süresince kimsenin önünde eğilmeden dimdik ayakta durdular. Onlar bu ülkenin güzel insanlarıydılar ve hep öyle kaldılar.

Gittikleri yol Atatürk'ün aydınlık yoluydu. Hep onun ilkelerini savundular. Yıllar sonra bu aydınlık yolda yürümek, Türkiye'nin yüzünü batının çağdaş düzeyine ulaştırmak için çaba sarfeden 59'lular, bu toplumun tüm yurtsever aydınları gibi, siyasal iktidarın Atatürk devrimlerini karartmak çabası karşısında irkildiler.

59'lular siyasal zulmün karşısında hocalarının öğrettiği ilkelerle dimdik ayaktaydılar

Mezuniyetlerinden elli yıl sonra da gene cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak zorunda kalacakları hiç akıllarına gelmemişti ama 2009 yılında bu acıyı da yaşadılar. Siyasal iktidar gücünü pekiştirmek, karşıtlarını sindirmek, Atatürkçülerin yüreğine korku salmak için hukuku ayaklar altına almakta bir sakınca görmüyordu. Delil olmadan, iddianame hazırlanmadan Üniversitenin saygın rektörlerini, profesörlerini, gazetecileri, subayları inandırıcı olmayan, kuşku dolu nedenlerle cezaevlerinde aylarca tutuyordu. 59'lular bu demokrasiye karşı yürütülen zulmün önünde de onurla durdular. Yazılar yazdılar, demeçler verdiler, toplantılarda, televizyonlarda toplumu aydınlatmaya çalıştılar. Onlar geleneklerine, inançlarına, kendilerine inananlara ihanet edemezlerdi ve etmediler de. Tümü demokrasinin bir kez daha düze çıkacağına yürekten inanarak çabalarını sürdürmek kararındaydı ve bunu uygulamalarıyla sürdürdüler.

59'lular mezuniyetlerinin 50.yılını kutlamak, ülkenin durumunu sorgulamak, anılarını ve inançlarını tazelemek, aralarından ayrılan sevgili sınıf arkadaşlarını anmak için büyük bir özlemle 22 Mayıs'ta Abant'ta toplandılar.

Oteldeki ilk akşam şaşırtıcıydı. Tarihle yüzleşir gibiydiler. Yarım yüzyılın sisleri arasından roman kahramanları gibi gecenin içine adım atıyordu 59'lular. Görünüşleri yıllara yenik düşmüştü. 1960 yılının Nisan, Mayıs aylarında Beyazıt Meydanı'nda, Üniversite'nin bahçesindeki anıtın önünde öfke ile siyasal iktidara kafa tutan, sıkılmış yumukları ile havayı döven insanların yerine saçları dökülmüş, fizikleri tanınmayacak ölçüde değişmiş ama gözbebeklerindeki parıltı aynen duran o güzel insanlar anıların dünyasından gerçek dünyaya "selam" diyordu. Birbirini mezuniyetten beri görmeyenler vardı. Uzun yollardan, yorgun yıllardan gelmişlerdi ama hepsi yüreklerinde gençti.

"Hadi bir yürüyüş var, toplum polisi gene yolları kesmiş, gençler bizi bekliyor" dese birisi, hiç soru sormadan yola koyulacak kadar yürekleri yurt sevgisiyle yanıyordu.

O gece sabahın ilk ışıklarına kadar eski günler yad edildi. Hepsi bu ülke için görevini yapmış olmanın keyfini

sonuna kadar yaşamak istiyordu. Avuçlarının içine aldıkları elleri bir türlü bırakmak istemiyorlardı. Gül bahçelerinin içinden gelen dostlarını belki bir daha göremeyiz diye mi korkuyorlardı? Şiirler okudular. Evliliklerini, çocuklarını, torunlarını, o geceye kadar anımsamadıkları eski sevdalarını yeniden masanın üstüne koydular. Ne kadar güzel günler geçirmişlerdi birlikte. Hiç birbirlerini kırmamışlardı. Hep birlikte yaşamı, bu ülkeyi, bu ülkenin insanlarını ne kadar çok sevmişlerdi. Ya beyaz atlara binip uzak, çok uzak yerlere giden dostları ne olacaktı? Onların yokluğu yüreklerini kor ateşler gibi dağlıyordu. Acaba onlar o gece Bolu dağlarının tepesine gururlu bir padişah gibi taht kurmuş aydedenin bir köşesinde oturup, sınıf arkadaşlarını gözlüyor, birbirlerine onları ne kadar çok özle-diklerini mi anlatıyorlardı? Uzanıp bulutları severken acaba eşlerinin, çocuklarının, sınıf arkadaşlarının saçlarını mı okşuyorlardı?

Hep birlikte yaşamı, bu ülkeyi ve bu ülkenin insanlarını ne çoksevmişlerdi.

Hiç birisi o gecenin bitmesini istemedi. Gökyüzü ağarıncaya kadar anılar denizinde yorgun kayıklarda gezindiler Sonra sıcak yataklarında gözyaşlarını eşlerinden gizleyerek bir daha dönemeyecekleri ama gururla anacakları yıllarının özlemini duyumsayarak daldılar uykularına. Ertesi gün ayrılık saati geldiğinde hepsi bir tiyatronun oyuncuları gibi acılarını, hüzünlerini yüreklerine gömdüler ve birbirlerine gülerek sarıldılar. Ayrılan otobüslerin, arabaların ardından ellerini, mendillerini sallarken çoğu, birbirleri ile bir daha buluşamayacaklarını çok iyi biliyordu. Bu ülke için, bu toplum için görevlerini yapmışlardı ve ölüme, hiçbir zulmün önünde eğmedikleri başlarını, dimdik tutarak gideceklerdi ama yaşarken duydukları ayrılık acısı dayanılır gibi değildi.

Dönüş yolunda otobüsün penceresinden güzel Türkiye'min dağlarını seyrederken iki damla gözyaşımın yanaklarımı ıslatmasına engel olamadım. 59'lu sınıf arkadaşlarımla Atatürk'ün aydınlığını bu ülkeye yaymak istemiştik ama şimdi görüyorduk ki gücümüz buna yetmemişti.

Yanağımdan süzülen gözyaşlarım, 50 yılın sonundaki bir yenilginin üzüntüsünden mi, yoksa 1955'den buyana sürdürdüğümüz dostluğumuzun zafer sevincinden mi kaynaklanıyordu, onu pek bilemiyordum ama…

Birşeyi çok iyi biliyordum: Alev alev yanan bir yangın vardı yüreğimde, belki yenilgimizin üzüntüsünden, belki zaferimizin sevincinden kaynaklanan...

Bu gözyaşlarım da kesinlikle, o alevlerin üstüne gidiyordu, tümünü söndüremeyeceğini bilse de, bir bölümüne teselli olabileceği umuduyla...•

Yazan: ECE ORALCA

Trilye'nin eski belediye başkanı şimdi

Trilyelilerin "100'lük Dede"si Oldu

"Evlatları" İsmail Akbay'dan sonra Trilyeliler şimdi de, "dedeleri" İbrahim Özgeç'le çok özel ve çok haklı bir övünç duyuyorlar.

Trilye'nin evladı uzay mühendisi İsmail Akbay, aya ilk insanı götüren Apollo projesinin "mimarı" Von Braun'a, "o benim sağ kolum" dedirtecek denli "yardımcılık" yaparak insanın evrimine önemli bir katkıda bulunmuştu.

Onun bu başarısından 40 yıl sonra geçen ay, Trilye'nin eski Belediye Başkanı İbrahim Özgeç 100 yaşını tamamlamış, dostlarının alkışları arasında "Dalya" diyebilecek denli sağlıklı yaşamıyla, tüm insanlara bir örnek oluşturmuştu.

Trilyeliler, Bursa'nın, Marmara'ya açılan "şirin penceresi" Trilye'de sürpriz bir doğum yıldönümü partisi düzenleyerek İbrahim Özgeç'i kutladılar.

"Katıksız bir Trilyeli" olmakla her zaman övündüğünü söyleyen Bütün Dünya okuru Ece Oralca'nın bu partiyle ilgili olarak yazdığı yazıyı ilgiyle okuyacağınıza inanıyoruz.

Trilye'nin eski Belediye Başkanı İbrahim Özgeç "100'üncü doğum günü" partisinde pastasını keserken

Trilyelilerin büyük bir bölümünün "Özgeç Dede"si, daha az bir bölümünün ise "Özgeç Amca"sı İbrahim Özgeç, can dostu merhum Süleyman Aydın'ın kızı Hatice Toçak'ın geçen ay bir "sürpriz ağı"na yakalanınca, Trilye'nin gözde balık lokantası Savarona'daki tüm balıklar gibi o da, nasıl olduğunu bilmeden kendini bir anda orada buldu.

2400 kişilik nüfusuyla Trilye'de

yaşam, 2400 bireyli bir aile yaşamı düzeninde ve ahenginde sürmektedir. Yalnızca gençler büyüklerinin yanında değil, büyükler bile kendilerinden iki üç yaş büyüklerin önünde sigara içmezler. Sokakta kimse, karşı kaldırımdaki bir kişiyle yüksek sesle konuşmaz. Bir lokanta ya da kahveye bir büyük geldiğinde, yaşları o kişiden daha küçük olanlar arasında birden "yer ikram etme" yarışıdır başlar.

Sabahları karşılaşan iki kişi, birbirlerini "Günaydın" ya da "Hayırlı sabahlar" diyerek selamlamadan geçmezler.

Birçok büyük kentimizin büyük bir bölümünde unutulduğu söylenen eski değerlerimiz, örf ve adetlerimiz, toz kondurulmamış yenilikleri ve tüm canlılıklarıyla varlıklarını, bugün de sürdürüyorlar Trilye'de.

Savarona'da o akşam, 100'üncü yıl pastasını keserken de, boynuna, dost kolları sıcaklığıyla dolanan çiçekleri severken de Özgeç Amca, Özgeç Dede, çocukları Yalçın, Suna ve üniversite öğrencisi torunu Özge'nin yanı sıra, tümünü evlatları ya da torunları bildiği tüm Triyelilerle de gururlanıyordu, tüm Trilyelilerin kendisiyle gururlandıkları içtenlikle…

Kutlama partisinde o akşam Trilyelilerin "Daha uzun ömürler" dileğini kendisine ileten başta Ülker Oralca, Ayten Düvenci, Nuran Düvenci, Şükran ve Hakan Aşlar ve Gülten Terzioğlu gibi "Trilyelilerin Temsilcileri Büyükleri"nin ısrarları üzerine Özgeç Dede, birçok Trilyeli'nin bilmediği yaşam öyküsünü de anlattı.

İşte, yaşayanın sözleriyle 100 yıllık bir yaşamın özeti:

"Annem ve babam Giritli'dir. Girit'ten 19. asrın sonlarına doğru ayrılmışlar. Yani 110-115 yıl önce. Ben Midilli'de dünyaya gelmişim. Balkan Savaşı'nda Midilli'den Anadolu'ya geçmişiz.

Babam mal müdürü olduğu için Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görev

İbrahim Özgeç, çocukları Yalçın, Suna ve Üniversite öğrencisi torunu Özge ile...

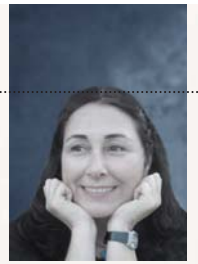
yapmış. İstiklâl Savaşı'ndan sonra Balkan göçmenleri olarak Trilye'ye yerleştirilmişiz. İlkokulun ilk iki sınıfını Aksaray'da, Gülşen Maarif Okulu'nda okudum. İstiklal Savaşı'ndan sonra Trilye'ye dönünce, ilkokulu burada bitirdim. Orta okula İstanbul'da Robert Kolej'de başlamıştım, Vefa Lisesi'nde devam ettim. İstanbul'dan ayrılmak zorunda kalınca da onuncu sınıfa kadar Bursa Lisesi'nde okudum.

Yaprak Tütün Ziraat memuru olarak Tavas'ta altı yıl memurluk yaptım. Bu görevim süresince Halk evlerinde spor ve tiyatro etkin-liklerinde çalıştım. Piyesler yazdım ve orada sahneledik. Trilye'ye gelince, yörede etkin parti çalışmalarına başladım. 1968-72 döneminde Trilye'ye Cumhuriyet Halk Partisi'nden belediye başkanı seçildim.

Bu yaşıma kadar zamanımı doğada, özgür yaşayarak, beni sıkan olaylardan uzak durmaya çalışarak geçirmeye özen gösterdim. Balık, ot, zeytin ve zeytinyağı ağırlıklı beslenmeyi tercih ettim. Düzenli bir yaşam, sağlıklı bir beslenme için bilinçli davrandım.

Bir asırlık yaşamımda her zaman ülke menfaatlerini, kişisel menfaatlerimin üstünde gördüm. Doğruluk ve dürüstlüğü kendime ilke edindim. Amacım insanlara hep yardım etmek oldu. Gençlere, milli duygularının kuvvetli olması için Atatürk'ü çok iyi tanımalarını, insan sevgisiyle dolu, doğruluk ve dürüstlükten ödün vermeyen bir yaşam sürmelerini öneririm."•

YAŞAMDAN YANSIMALAR
Nuray Bartoschek

Cinayet var!

Hiç düşündünüz mü her gün ayırdına varmadan kaç cinayete ortak oluyoruz? Peki, cinayete "tanık olmak" ve "ortak olmak "arasında ne denli ince bir çizgi olduğunu hiç düşündünüz mü?

Bıçağı alıp saplayan mı suçludur yalnızca? Yoksa cinayete tanık olup sessizce susmayı tercih edenin de cinayete ortak olduğunu söyleyebilir miyiz? Bundan bir süre önce okuduğum bir gazete haberi beni çok etkiledi. Öyle, kocaman puntolarla başlık yapılmış bir haber değildi. Gazetelerin bir köşesinde, küçük bir sütunda verilmişti:

"Kalp krizi geçiren arkadaşını hastaneye yetiştiren postacı hakkında, izin almadan görev yerini terk ederek, işini ihmal ettiği gerekçesi ile soruşturma açıldığı" yazıyordu.

Acaba yanlış mı okuyorum diye birkaç kez okudum haberi. Daha sonra, birkaç gazetenin iç sayfalarında da aynı haberi okuyunca ürperdim.

Şimdi "Memlekette bunca sorun varken, bu haberden etkilenecek ne var ki?" diyebilirsiniz. Yoo, demeden önce düşünün lütfen."Önce insan" demesini, "Bir insanın yaşamı her şeyden önemli" demesini öğrenmeden hangi sorunu çözebiliriz? Haydi, seçeneklerimizi birlikte düşünelim lütfen:

"Önce insan" demesini, öğrenmeden hangi sorunu çözebiliriz?

Birinci seçenekte yanımızdaki arkadaşımız can çekişirken, biz soğukkanlılıkla işimize devam edeceğiz!

İkinci seçenekte ise, bir koşu gidip amirlerimizden arkadaşımızı hastaneye götürmek için izin isteyeceğiz. Arkadaşımız da, biraz dişini sıkıp, biz izin alıncaya dek dayansın artık! Dayanamazsa da, içimiz rahat olsun, biz izin almaya gitmekle kendimize düşeni yapmış oluyoruz zaten!

Bu mu bizden beklenen? Gerçekten doğru olan, yapılması gereken bu mu?

Peki, ayni postacı, arkadaşının yaşamını hiçe sayıp, işine devam etseydi, "Arkadaşının yaşamını yitirmesini göze alarak işini terk etmediği için, işine gösterdiği bağlılık ve görev aşkı nedeniyle ödüllendirilecek miydi?

Bu haberi okurken, Denizli'de tanık olduğum bir olayı anımsadım.

Kızımla birlikte, Denizli' nin en işlek caddelerinden birinde alışverişe çıkmıştık. Birden önümde yürüyen adamın sessizce yere yığıldığını gördüm. Önce sıcaktan bayıldı sandım. Ama adamın boynundan oluk gibi kan fışkırdığını görünce şaşırdım. Bir anda toplanan kalabalık, adamı yalnızca izliyordu. Birkaç kişi hastaneye ve polise telefon ettiklerini söylediler. Yerde yatan adamın çevresini saran kalabalıkta her kafadan bir ses çıkıyordu .

" Adamın kan davası varmış, yanından geçerken birisi sessizce gırtlağını kesip, dikkat çekmeden, sakin sakin yürüyerek olay yerinden uzaklaşmış." Diğeri karşı çıkıyor "Hayır, şöyleymiş de, böyle olmuş." Mış, mış , ..muş, muş."

Kalabalığın arasından yerde yatan ve hala boynundan kanlar fışkıran yaralıya yürüdüm ve olaydan biraz

önce arkadaşımın çocuğuna armağan olarak aldığım tişörtü kanayan yere bastırdım. Yanımda beni izleyen bir meraklıya, "Lütfen , ambulans gelinceye dek , bu tişörtü böyle tutun" dedim ve korkudan bir kenarda ağlayan kızımın yanına gidip sarıldım. Caddeden sürekli arabalar geçiyordu ve hastaneler arabayla yalnızca beş dakika uzaklıktaydı. Ambulansın gelmesi 25 dakikayı buldu. Kızımla uzun zaman olayın etkisinden kurtulamadık. En çok da arabalarıyla geçenlerin adamı neden hastaneye yetiştirmediklerine kızmıştık.

"İnsanların geleceğe olan umutlarını yok etmek de bir cinayet değil midir?"

Oysa, bu postacı haberini okurken, arabayla yoldan geçenlerin neden durmadıklarını anlamakta hiç zorlanmıyorum!

Durum onu gösteriyor ki, adam arabada kan kaybından ölse, adını bile bilmediğimiz, yaşamımızda ilk kez gördüğümüz ve yaşamını kurtarmak istediğimiz birisi yüzünden kolaylıkla bizim yaşamımız kararabilir! Gazeteler, televizyonlar her gün onlarca cinayet haberleri sunuyorlar hepimize.

Elbette , cinayet işlemenin de bin çeşidi var. Kimi cinayetler bıçakla, tabancayla, tüfekle , silahla işlenirken, kimi cinayetler daha ustaca, kalemle, basın yoluyla, politika yoluyla işleniyor.

Gerçek dışı haberlerle insanların kişiliklerine, yaşam görüşlerine, inançlarına, ilkelerine, onurlarına saldırılıyor. İnsanların geleceğe olan umutlarını yok etmek de bir cinayet değil midir?

Ne yazık ki, kendi başımıza bir iş gelebilir korkusuyla böyle cinayetlerle karşılaştığımız an hemen gazetenin sayfasını, televizyonun kanalını değiştiriyor, hızla uzaklaşıyoruz olay yerinden.

Gündemimizde kimin neden tutuklandığından çok daha önemli konular var; sigara yasağı örneğin... Ya da futbola ne dersiniz? Ondan da sıkıldıysak , milyonlar dağıtan yarışma programları bizleri bekliyor. Seçim bizim:

Ya duyarsız, tepkisiz, sorumluluk almadan, olayın ucu kenarından, köşesinden bize dokununcaya dek, "kör, sağır, dilsiz, tepkisiz bir izleyici olarak" yaşamda yer alacağız, ya da "İnsanlığı öldürmek" isteyenlere inat, "insan" olmanın onuruyla, susmayacağız.•

Yazan: SEMRA ATAY

Sigara öldürür, içki süründürür ama…

Ampulun ekonomik olanı da çok tehlikelidir.

Üretimlerinde cıva kullanıldığı için, bu ampuller bir nedenle patladıklarında, çok dikkatli davranmanız gerekiyor.

Fen liselerindeki laboratuvarlarda cıvayla doğrudan temasta bulunan öğrencilerin, onunla oyuncak gibi oynayan gençlerin, evinde ya da işyerinde ekonomik ampul kullanan yetişkinlerin özellikle dikkatini çekiyoruz:

Cıva gibi çok hareketli, çevik olun ama, cıvayla oynamayın!

Ölüm tehlikesi var!..

Küresel ekonomik krizin etkisiyle önemi daha da artan enerji tasarrufu, değişik teknikleri ve teknoloji ürünlerini günlük yaşama kazandırıyor. Bunlar arasında önde gelen ve kullanımı giderek artan ekonomik ampullerle ilgili birkaç noktaya dikkat çekmek istiyoruz:

Kurallarına uyularak kullanıldığında hiçbir sorun yok. Ancak, üretimlerinde cıva kullanıldığı için,

bu ampuller şu ya da bu nedenle patladıklarında, çok ama çok dikkatli davranmanız gerekiyor.

ABD'de, dikkat çekici afişlerle duyurusu yapılmaya başlanan bu uyarıları şimdi siz de dikkatle okuyun, sonra da bu uyarıları tüm ev halkına okutunuz.

• Ampul kırıklarına basmadan hemen odadan çıkınız.

• Kokusunu duyduğunuzda burnunuzu tıkayın ve oradan uzaklaşınız, tozunu asla yutmayınız.

• Kırık ampul parçalarını kesinlikle elektrikli süpürgeyle temizlemeyiniz. Saçılan zerrecikler, çevredekilerin zehirlenmesine neden olur.

• Kırıkları eldiven kullanarak toplayınız.

• Çevreye saçılan cıva zerreciklerini paspaslayınız.

• Cıvalı kırık parçaları plastik torbalara atınız ve torbanın ağzını kapatınız.

Oda koşullarında (25°C) sıvı biçimde bulunan en ağır element cıva, gümüşümsü beyaz renktedir. Ne zaman keşfedildiği tam olarak bilinmiyor ama, çok uçucu olduğu için oda sıcaklığında bile kolayca buharlaşan zehirli bir element olduğu iyi biliniyor.

Sıcaklık yükseldikçe buharlaşma hızı artacağı için, cıvanın oluşturduğu tehlike boyutu da artıyor.

Cıva, oda sıcaklığında buharlaşan zehirli bir elementtir.

Herhangi bir yüzeye cıva saçıldığında, bu nedenle, üzerine toz kükürt dökülmesi ve oluşacak karışımın bu yöntemle temizlenmesi sırasında da çok dikkatli davranılması gerekiyor.

Termometre ve barometre gibi aygıtlarda kullanılan cıva, sağlık ve güvenlik tehdidi nedeniyle, tıbbi ve bilimsel ortamlardaki yerini giderek, alkolle çalışan sayısal ya da ısıya duyarlı aygıtlara bırakıyor.

Çöpe atılarak zamanla bozulan ve gövdesinde akıntı meydana gelen pillerin içeriğinde bulunan cıva, kadmiyum ve kurşunun, kansere, nörolojik bozukluklara, akciğer hastalıklarına, beyin iltihaplanmasına ve kısırlığa yol açtığı belirtiliyor.

Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan bir araştırmada, enerjisi bitmiş pillerin, çöpe atılmaları durumunda hava, su ve toprak kaynaklarını kirletip, insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilere neden olacağı vurgulanıyor.

Araştırmacılar, çöpe atılan pillerin, katı atık depolama sahasında zamanla bozulmasıyla, içeriğinden serbest kalan zararlı ve tehlikeli maddelerin arasında cıvanın da olduğu ifade ediyor.

Cıva, doğada bozulmadan uzun süre kalabilmekte ve hızla deri ya da solunum yoluyla vücuda girebilmektedir.

İçme suyu ya da gıda zinciri yoluyla insan vücuduna giren cıvanın "yaramazlıkları" arasında, parastezi, ataksi, dişarti ve sağırlık gibi nörolojik bozukluklara neden olması, merkezi sinir sisteminin, böbrek ve karaciğerin tahribi, kromozomları bozarak sakat çocuk doğumlarına yol açabilmesi de yer alıyor.

Özellikle kriz ve zam rüzgarlarının estiği günümüzde, ekonomik ampulleri kullanmak kuşkusuz çok akıllıca bir davranıştır ama...

Çöpe atılma dönemleri geldiğinde, onların çevreye yayılmış "bulaşıkları"nın da dikkatli ve iyi silinip, süpürülerek evinizin köklü bir biçimde temizlenmesi gerekmektedir...•

3 HIRSIZ

Aynı kasabadan 40-50 kadar kişi, ürettikleri peynir, tereyağı ve çeşitli sebzeleri yakındaki kentte satmışlar, ellerine geçen parayla da alışveriş yapmış kasabalarına dönüyorlardı.

Kentten uzaklaştıkları bir bölgede karşılarına silahlı üç kişi çıktı:

Sert bir sesle: "Yere yatın, kıpırdamayın" dediler ve korkudan yüzükoyun yere yatan kırk kişinin yanındaki tüm eşyaları alıp, gözden kayboldular.

Elleri boş olarak dönen kırk kişiye kasabanın girişinde hemşehrileri ne olup bittiğini sordular:

"Ne oldu, bu haliniz ne böyle?"

Kentten dönenler, başlarını öne eğerek yanıtladılar: "Yolda soyulduk" dediler. "Elimizden bir şey gelmedi..." Kasabalılar daha da meraklandılar:

"Soyuldunuz mu? Kaç kişiydi bu soyguncular?"

Kentten dönenlerin başları hâlâ eğikti: "Üç kişiydiler" dediler.

Kasabalılar bu kez hayretle sordular:"Üç kişi, kırk kişiyi nasıl olur da soyabilir?"

Soyulanlardan biri başını kaldırdı, nasıl olduğunu sözü uzatmadan anlattı:

"Onlar 3 kişi birliktiler, biz 40 kişi yalnızdık..."

YAZAR DEDE VE TORUNLARI
Muzaffer İzgü

Minik Kuş

Kuşların bazıları tünemiş, bazıları oturmuş, bazıları da ayakta dinleniyor, kendi aralarında söyleşiyorlardı. Hangi kuş yoktu ki aralarında? Kumru, karga, kartal, leylek, keklik, sığırcık, kırlangıç, baykuş, güvercin, üveyik, ibibik, turna ve öteki cinsten kuşlar.

Birbirleriyle güzel güzel söyleşirlerken, birden ortalarına minik bir kuş kondu. Aa-aa. Bu kuş da hangi kuştu?

Renk renkti, kuyruğu başka renk, kanatları başka renk, gövdesi başka renk, başı başka renkti.

Papağan baktı, baktı, "Hiç bana benzemiyor" dedi. "Bu kuş, küçücük bir kuş."

"I-ıh" dedi muhabbet kuşu. "Bana da benzemiyor."

Kuşların hepsinin gözleri, bu minik kuştaydı. En bilge kuş, leyleğe bakıyorlardı. Belki leylek onun hangi kuş olduğunu bilirdi. Ama o da gagasını hiç açmıyor, şaşkınlıkla aralarına konan bu minik kuşa bakıyordu.

Sonunda dayanamadı, en iri kuş olarak kartal sordu:

"Senin adın ne, yani hangi kuşsun sen?"

"Minik kuşum ben."

"Görüyoruz minicik olduğunu ama sen hangi kuşsun?"

"Dedim ya minik kuşum."

Kuşlar başlarını iki yana salladılar. Bazıları konuştular.

"Şimdiye dek hiç böyle bir kuş cinsi olduğunu bilmiyorduk" dediler.

Karga iyice şaşkındı.

"Bu kuşların içinde en yaşlı olan benim" dedi. "Şimdiye de ne senin adını duydum, ne de gördüm Evet, evet, havada uçarken de seni hiç görmedim"

"Göremezsiniz" diye yanıtladı Minik Kuş. "Çünkü ben öyle hızlı uçarım ki, rüzgar benimle yarışamaz. Dünyanın en hızlı uçan kuşu benim."

Kuşlar gözlerini iri iri açtılar, Minik Kuş'un başına toplandılar. Minik Kuş başını kaldırdı. Çok gururluydu.

"Ne sandınız?" dedi. "Kartaldan daha hızlı uçarım."

Kartal, bir "Öhhööö" sesi çıkardı, başını yere eğdi. Belli ki utanmıştı. Şu minicik kuş kendisinden çok daha hızlı uçuyordu.

Minik Kuş konuşuyordu:

"Ben yerde bir şey görürsem, öyle bir dalış yaparım ki, aynı yıldırım düşmesi gibi, böyleee gümbüüüür, gökten yere inerim, bir saniyede"

Dalmasıyla ünlü şahin, başını kanadının altına sakladı Belli ki çok utanmıştı.. Minik Kuş konuşuyordu:

"Gökyüzüne yeryüzündnen bir çıkışım vardır, ok gibi, ancak bir vıjt sesi duyulur, ben gökyüzündeyim" Tibili hıçkırdı, tünediği yerden yere düştü. Az daha boynu kırılacaktı. Ama utanacağı denli utanmıştı. Demek kendisinden çok daha hızlı gökyüzüne fırlayan kuş vardı.

Ve bu kuş, şu minicik kuştu.

Leylek: "O zaman sen çok güçlü bir kuşsun, Minik Kuş."

"Evet, ne sanıyorsunuz?"

Leylek biraz da utanarak,

"Ben yerde bir yılan görsem, hemen dalış yapar, yılanı gagamla kapar, taaa havalara kaldırırım, sonra onu yemek için gagamdan yere bırakırım. Sen bir yılanı havaya kaldırabilir misin?"

"Yılan mı dedin, sayın bilge leylek, ben bir koyunu, hatta ineği bile şu gagamla yakaladım mıydı, hooop diye göğün en üstlerine çıkarırım"

Leylek hemen sus pus oldu. Ama hemen sonra sesi geldi aklına, gagasını tak tak ettirmeye başladı. Bir yandan tak taklıyor, bir yandan da Minik Kuş'a bakıyordu. Minik Kuş, bu taktaklarını bir süre dinledi, sonra sordu:

"Yani sen şimdi bana sesinin çok güçlü olduğunu mu göstermeye çalışıyorsun? Ama ben sesimi bir çıkarırsam, ne borazan sesi, ne davul sesi, top sesi çıkar benim sesim, top sesi gibi. Leylek bunu duyunca taktaklamaktan vazgeçti.

Papağan dayanamadı, sordu: "Sen benim gibi konuşur musun, yani insanların konuşmalarına öykünebilir misin?"

Minik Kuş, "Sen ne diyorsun, papağancığım, yani sen de birkaç sözcük biliyorsun. Yani konuştuğunu mu sanıyorsun? Ben yazı yazmasını bilirim, anlıyor musun yazı Önüme bir kase mürekkep koyarım, bir de kağıt gagamı mürekkebe batıra batıra

kağıdın üzerine ne yazılar yazarım..."

Papağanın sesi soluğu çıkmaz oldu. Muhabbet kuşuysa soru sormaktan vazgeçti, keklik dayanamadı,

"Benim gibi şarkı söyleyebilir misin?" diye sordu.

"Hıh" dedi Minik Kuş. "Seninki de şarkı mı? Gak gurubak, gak gurubak, gak gurubak Senin şarkın işte bu Ya benim benim bildiğim şarkılar Okul şarkıları söylerim, türküler söylerim. İsterseniz bulun getirin, gagamla size gitar çalayım"

Artık kuşların hepsi suskundu. Hiçbirinin Minik Kuş'a yeni bir soru sorma cesareti yoktu.

Turna dayanamadı: "Hadi istersen seninle birlikte uçalım" dedi. "Yetişemezsin bana turna Toz gibi geride kalırsın"

Turna üsteledi:

"Lütfen, arkadaşlarım görsünler Hem söz veriyoruz sana Hep birlikte seni alkışlayacağız. Belki de seni kuşların başkanı olarak seçeceğiz"

Turna, onaylatmak için arkadaşlarına seslendi: "Değil mi, arkadaşlar?"

"Evet, evet" dedi öteki kuşlar. "Onu başkanımız yaparız"

"Cık" dedi Minik Kuş, "Nedeeen?" dedi öteki kuşlar.

"Şu anda karnım aç Karnım tok olsaydı"

Kuşlar cıvıldaştılar. Leylek: "Aman, demek açsın ha Minik Kuş?... Yuvamda biraz ekmek parçası vardı.Hemen alıp geleyim" dedi.

Öteki kuşlar dururlar mı? Kartal: "Ben konuğumuza, şey pardon başkanımıza, et getireceğim" dedi.

Karga: "Benden sayın başkanımız Minik Kuş'a peynir" dedi. "Az önce pazar yerinde bulmuştum. Şimdi gidip getireceğim"

İbibik, "Sanırım sayın başkanımız üzümü severler. Az önce bir bağdan koparmıştım, bal gibi, kapkara, kokulu üzüm. Şimdi hemen alıp geliyorum"

Martı,"Denizde bulmuştum. Kocaman bir börek parçası. Sayın başkanımız peynirli börek severler sanırım" dedi ve böreği getirmek için uçtu.

Öteki kuşlar mı? Onlar da uçmuşlardı. Minik Kuş'un gözüne girmek içinbaşka başka şeyler getirmişlerdi. Zeytin tanesi, marul yaprağı, karadut, vişne, leblebi herşey vardı.

Getiren hemen gagasını açıyor, sunduğu şeyi Minik Kuş'un önüne koyuyordu.

Minik Kuş gerçekten çok acıkmıştı. Hiç başını kaldırmaksızın yerdeki yiyecekleri gagalıyordu. Öteki kuşlar Minik Kuş'u izliyorlar, bir yandan da sormamazlık edemiyorlardı.

"Bu denli güçlü, bu denli hızlı, acaba niçin aç kalmış ki?"

Evet, evet, bu soruyu durmadan içlerinden soruyorlardı. Leylek dayanamadı, sordu:

"Çok güçlüsünüz, her şeyi görürsünüz, iyi dalarsınız, hızlı uçarsınız, bütün bunlara karşın sayın Minik Kuş, niçin aç kaldınız acaba?"

Minik Kuş başını yiyeceklerden kaldırmadan konuştu:

"Çok hızlı uçtuğum için bazen yerdeki yiyecekleri göremiyorum, işte o zaman aç kalıyorum" dedi ve yine yiyecekleri gagalamaya başladı.

Kuşlar sabırsızlıkla Minik Kuş'un doymasını bekliyorlardı, ama Minik Kuş bir türlü doymuyordu. Kafası hızlı hızlı inip kalkıyor, yerdeki yiyecekleri tüketmeye çalışıyordu. Ama yerdeki yiyecekler tükenecek gibi değildi.

Sonunda Minik Kuş doydu. Ona, hep birlikte: "Afiyet olsun!..." dediler.

Minik Kuş gagasını temizlerken, Turna yanına yaklaştı.

"Haydin başkanımız sayın Minik Kuş, uçalım!..." dedi."Ben uçamam"

"Neden uçamazsın?"

"Şimdi de içim yiyecekle doldu, yerimden kalkamam ki"

Kartal kızgın konuştu:

"Açım uçamam diyorsun, tokum, yine uçamam, diyorsun. Yoksa sen bir yalancı mısın?"

Öteki kuşlar,

"Aaaaaa" dediler ama kartal üsteledi.

"Söyle, bize yalan mı söyledin?..."

"Evet" dedi Minik Kuş. Kartal bağırdı:

"Sen hangi cins kuşsun?"

"Serçeyim"

Minik Kuş daha da küçülmüştü.

Kartal sordu:

"Senin rengin niçin böyle?"

"Yolda renk renk yiyecek gördüm. Kırmızıyı nar sandık, sarıyı buğday, yeşili kivi, karayı böğürtlen, turuncuyu alıç. Meğer hepsi de boyaymış, biri yola dökmüş. Onu gagalayım, bunu gagalayım derken, böyle boyandım. Bir yerde su içerken, suda kendimi gördüm, renk renktim Sizi de burada görünce, yalan söyledim."

Leylek:"Bize yalan söylediğin için utanmalısın serçe"

Serçenin sesi çok zayıf çıktı:

"Hepinizden özür dilerim"

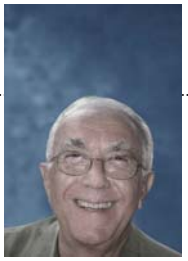
Kartal bağırdı:

"Hemen yanımızdan git. Yalancıların yanımızda yeri yok"

Serçe şişmiş karnıyla uçamadı. Sıçraya sıçraya uzaklaştı, gitti.•

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

Testosteron ve Spor

•Sıkı ve sürekli spor yapmak, yaşlı erkeklerde gelişme ve testosterone hormonlarının artmasını sağlamaktadır.

Kalp ve safra kesesi

•Haftada yaklaşık 3 saatlik jimnastik yapmak, kalp hastalığı ve safra kesesi taşları oluşmasını önler.

Tuz yemek

•Tuz yemek bir alışkanlıktır. Bir ay süreyle tuz yenilmemesi durumunda, bu alışkanlık kaybolur. Yediğimiz gıdalar, bedenimizin ihtiyacı olan tuzu doğal yoldan karşılamaktadır.

Yetersiz kalsiyum

•Ünlü Harvard Hastabakıcıları bir çalışmaları sonunda, günlük kalsiyum gereksiniminin ağırlıklı olarak süt ve süt ürünlerinden elde edilmesinin kalça ve kol kırıklarını artırdığını kanıtladılar. Yeşil sebzelerde bulunan kalsiyum oranı, süt ve süt ürünlerindekilerden daha yüksektir. Sütteki kalsiyum, yine sütte bulunan fosforla birleştiğinden barsaklardan emilmez.

Şeker !

•Patates, mısır, pancar, muzdan hazırlanan hazır gıdalarda ve kurabiyelerdeki yalın şekerler, kan şekerini normalden fazla yükselterek artan insulin salgılaması ile yağ dokusuna dönüşmekte ve vücutta birikmektedir.

İyimserlik !

•Mayo Klinik uzmanlarının yaptığı bir araştırma sonunda iyimser kişiler, kötümser kişilere oranla daha uzun yaşamaktadırlar. Üstelik kötümserlik çok erken yaşlarda fark edildiği için değiştirilebilmektedir.

Egzersiz ve bellek

Haftada en az yarım saat ve gün aşırı spor/jimnastik/egzersiz yapmak, düzenli çalışmayı ve belleği geliştirmeyi sağlamakta, kalın barsak kasılmalarını ve sancılarını önlemektedir.

Yazan: BEKİR ÖZGEN

Kaynamış iki yumurta

Ve içimde, o kaynamış iki yumurtanın sıcaklığı kaldı hep. Unutulan, anımsanan, ama yerinden oynamayan...

1967 yılının Nisan ayı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Kansas eyaletine bağlı Colby kentinde ziyaretçi öğretmen olarak bulunuyorum. İlçenin ileri gelen bir avukat ailesinin yanında pansiyoner olarak kalıyorum.

Colby, dört beş milyon nüfuslu, üniversitesi olan, okumaya düşkün, yüzünü ileriye çevirmiş, aydın insanların çoğunlukta olduğu bir yerleşim birimi. Halkı, uyanık ve meraklı. Daha bir haftam bile dolmadan beni aralarına alıp, bağırlarına basıyorlar. El üstünde tutuyorlar. Hemen her gün bir kuruluş salonunda konuşmacıyım.

Yerel bir radyodan ötekine koşuyorum. Arada bir de o yörenin televizyon kanalında söyleşiye çağrılıyorum. Bunca ilgi, doğrusu beni de şaşırtıyor.

O günlerden birinde, saat 18.00 sularında kaldığım eve bir telefon çağrısı geliyor. Orta yaşlı olduklarını sonradan öğrendiğim bir karı-koca, benimle görüşmek için buluşma isteğinde bulunuyor. Bunun kendileri için çok yaşamsal olduğunu yineleme gereksinmesi duyuyorlar. Onları kıramıyorum. Ve aynı gün, akşamüzeri, kaldığım evde buluşuyoruz.

"Bay Özgen!" diyor eşi,"**Bir Türk nasıldır, neye benzer, nasıl yaşar diye merak edip durduk**"

Gözleri ışıl ışıl yanan, aydınlık yüzlü, yaşam dolu, cıvıl cıvıl iki insan Önce temiz ama gösteriş içermeyen giyimiyle, sabırsız bayan yaklaşıyor yanıma. Hiçbir duraksamaya yer bırakmadan doğrudan boynuma sarılıyor. Yüzümü, saçlarımı öpüyor. Kokluyor, bırakmak istemiyor beni. Bir süre öylece donup kalıyoruz. Sonra, kolları çözüldüğünde, karşıma geçiyor, bir kez daha tepeden tırnağa süzüyor dört bir yanımı. Sevgi ışıkları saçan gözlerindeki yaşı silmek gereksinmesi bile duymuyor.

Donup kalıyorum. Şaşkınlığımı gidermek için olan biteni anlamaya çalışırken, bu kez de kocası yaklaşıyor yanıma. O günkü yaşıma göre sanki otuz beş yıllık arkadaşımmış gibi. Aynı içtenliği bir kez de o sahneliyor. Ve biraz sonra da, o koca adam kendini tutamıyor, başlıyor hüngür hüngür ağlamaya.

Soluklanmaya, konuklarıma oturmaları için yer göstermeye fırsat bulmak üzereyken, "Bay Özgen!" diyor eşi, "Bir Türk nasıldır, neye benzer, nasıl yaşar diye merak edip durduk. İşlerimiz elverseydi bir gün bile gecikmeden Türkiye'ye gidecek, sizleri daha yakından tanımaya çalışacaktık. Oğlumuzun gezdiği, gördüğü yerlere uğrayacak, onun yaşadıklarını paylaşacaktık. Ama şimdi siz buraya, ayağımıza kadar gelmiş bulunuyorsunuz. Bundan böyle sizin buradaki varlığınızla kendimizi daha esen, daha mutlu duyumsayacağız. Bizlerin yaşamına yeni bir renk, dirliğimize daha anlamlı bir dirlik kattınız. Sağ olun," dedi duygu dolu bir sesle.

Sonra da, "Kusura bakmayın. Size kendimizi tanıtmayı bile unuttuk. Eşim Rosa Learner ve ben John Learner," deyip derin bir iç çekti. Ve yaşanmış öykülerinin ipliğini yavaş yavaş çözmeye başladı.

"Üniversiteyi yeni bitiren oğlumuz Frank aldığı diplomayla ilintili olarak, bu bölgenin en önde gelen gaze-

telerinden birinde çalışmaya başladı. Patronu onu Ortadoğu ve Balkanlar'da görevlendirdi. O da, önce Lübnan'dan başlayarak, Ürdün, Suriye, Irak, İran, Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk ile ilgili yazılar gönderdi gazetesine. En son olarak da, Yugoslavya'da bir trafik kasasında yaşamını yitirdi.

Gezdiği tüm bu ülkeler içinde yalnızca Türkiye'den etkilenmişti. Gönderdiği ve gazetesinde çıkan yazılarında, yalnızca Türkiye'yi öne çıkarıyordu. Ülkenizde, gördüğü her şeyi öve öve bitiremiyor, halkınızın konukseverliğini yere göğe sığdıramıyordu.

Doğrusu ya, bu durum, bizleri de çok etkiledi," deyip sustu. Başı yere düşmüş, derin düşüncelere dalmıştı.

İki Amerikalı araştırmacı Orta Anadolu'da çıktıkları bir araştırma gezisinde yollarını kaybediyorlar.Aç ve susuz kalıyorlar

Bu arada, benimle görüşmeye gelirlerken, Anne Learner, yanında Türkiye'ye ilişkin yazıların yer aldığı National Geographic Magazine Dergisinin iki sayısını da getirmişti. Daha hoşbeşlerin sıcaklığı kaybolmadan, "Mr. Ozgen, izin verirseniz Türkiye'ye ilişkin şu iki yazıdan birini size okumak istiyorum," diyerek, dergilerden birini eline aldı. Arasına kâğıt sıkıştırılmış yeri bularak okumaya başladı. Söz konusu yazının özeti şöyleydi:

İki Amerikalı araştırmacı, Orta Anadolu'da çıktıkları bir araştırma gezisinde yollarını kaybediyorlar. Aç ve susuz kalıyorlar. İkindi üzeri, yanlarına ortaokul öğrencisi olduğunu söyleyen bir genç yaklaşıyor. Okulda öğrendiği yarım yamalak İngilizcesiyle onlara yardımcı olmaya çalışıyor. İki Amerikalıyı alıp birkaç kilometre ötede bulunan köyüne götürüyor. Onları ailecek kendi evlerinde ağırlıyorlar. Evin hanımı, "Vay benim gariplerim!" diyor. "Şu bozkırın ortasında açlıklarından öleceklermiş!.." Sonra, adımlarını sıklaştırıp evinin dört bir yanını kolaçan ediyor. Ne var ne yok ortaya

koymaya çalışıyor alışılmadık bir ivecenlikle. Dışarıdan ezan olarak gelip evin içini dolduran buyurgan erkek sesi bile durduramıyor onu. Yetirip bitirerek tez elden konuklarının gereksinmelerini gidermek için çırpınıyor. Önlerine içmek için bol ayran, yemek için de iki-üç kaynamış yumurta, birkaç dilim peynir, pekmez koyuyor. Arkasından da yufka ve bazlama eşliğinde buğusu ve kokusu üstünde bir tas tarhana çorbası getiriyor.

"Bu ne yüce bir insanlık ve ne bulunmaz bir konukluk anlayışıdır"

Evin o bir göz odasında yenen içilenlerin yanında insanı rahatlatan başka şeyler de var. İçtenlik, yakınlık, sessizlikle özdeş bir dinginlik... Ve de göz iletişimiyle sağlanan gönüldeşlik. Zaman, kendi sıkıntısını yaratmasa, oradakilerin hepsi de o anın durmasından yana. Mideler yükünü almış olarak sofradan kalkıyorlar.İki kanatlı küçük pencerenin önündeki sedire buyur ediliyor konuklar.

Bir sürelik hoşbeşten ve de yeterli bir dinlenmeden sonra ayrılmak üzere ayağa kalkıyor evin el üstünde tutulan ve asla yabancı yerine konmayan yabancıları, hoşnut ve güleç yüzlerle izin istiyorlar. Sonra da salaş bir kır lokantasından ayrılmak üzerelermiş gibi, borçlarının ne olduğunu soruyorlar. Evin reisi, beklemediği bir şamar yemiş gibi oluyor. Yüzü kızarıp bozarmaya başlıyor. Ne diyeceğini bilemiyor. Kendini toparlar toparlamaz da oğluna dönerek, "Bu para konusu da ne oluyor yavrum? Olur mu hiç!" diye soruyor. Ardından da, "Onlar bizim Tanrı konuğumuz. Evimize şenlik kattılar. Yaşamımızı renklendirdiler. Bizi onurlandırdılar, mutlandırdılar. Bizim buralara böylesi yabancı konuklar bir ömür içinde bir kez ya uğrar ya uğramaz. Eğer mutlak bir minnet borcu duyulacak ve de onun bedeli denecekse, o bize düşer. Bizim onlara teşekkür etmemiz gerekir," diye eklemede bulunuyor.

Baba Learner anlatılanların burasında araya girdi. Dayanamamış olmalı ki, yüksek sesle, "Bu ne yüce bir insanlık ve ne bulunmaz bir konuk anlayışıdır. Böyle insanların, şu paraya tutkun dünyamızda varlığını sürdürüyor olması, ne kutsanacak bir erdem!" diyordu ki, bu kez de benim gözlerim doldu.

Karı-koca birlikte "Hayrola!" dediler. "Sizi üzecek bir şey mi oldu bizim anlamadığımız?"

"Evet!" dedim. "Üzecek değil

belki ama duygulandıran, yaramı depreştiren bir ayrıntı.” Sonra da anlat-maya başladım onlara.

“Dergideki anlatılan bu yaşanmışlıkta, kaynamış iki yumurtadan söz ediliyor. Sizler, doğal olarak, iki yumurta der geçersiniz. Oysa o iki yumurta, bizlerin içinde daha derin, daha yoğun duyguların oluşmasına neden olabiliyor. Örneğin benim çocukluk yıllarımda, evimizde tavuğumuz yoktu. Yumurta dendi mi gözlerim yerinden oynardı. Canım çeker, içim erirdi. Çok seyrek de olsa, evimize komşularımız tarafından getirilen bir iki yumurtayı annem bana, biricik oğluna, yedirmez, ‘Bakarsınız beklenmeyen bir Tanrı konuğu gelir!’ diye, onları ablam ve benden uzak tutar, bozulmaması için, içi çekilmiş tuzla dolu toprak kapların içinde saklardı. Böylesi durumlarda anama kinlenir, kırılırdım.”

Benim bu sözlerim üzerine ev sahiplerim de içinde olmak üzere, evde kim varsa hepsi de gözyaşlarına boğuldu. Ülkemi çok özlemiş olmalıyım ki, ben de onlara uydum.

Aynı güneşe uyananlar gibi birbirimizden ayrılmak istemedik bu dünya tatlısı insanlarla.

O günden sonra, Colby-Kansas’ta kaldığım yirmi beş gün, benim ayağımı yere bastırmadılar. Anadolu bozkırının bir köy evinde ekilen konukseverlik tohumlarının verdiği ürünleri, Amerika Anakarası’nın ortalarındaki bir yerleşim biriminde toplamak bana düşmüştü.

Aynı gazeteci, bugün gelmiş olsaydı Türkiye’ye, izlenimleri yine böyle mi olurdu?

Benim bu sözlerim üzerine ev sahiplerim de içinde olmaküzere evde kim varsa **hepsi gözyaşlarına boğuldu.**

Şimdilerde hep bunu düşünüyor ve o kaynamış iki yumurtayla birlikte, “Biz yine eskisi gibi miyiz?” diye sormadan edemiyorum.

Çok şey gibi, onları da mı çürümeye bıraktık, yoksa? •

Ali Murat Erkorkmaz

Renklerden al haberi

Hani bir deyiş vardır ‘Çocuktan al haberi’ diye, bizim başlık da onun gibi bir şey oldu sanki. Belki tek belirgin fark, renklerin vereceği haberleri bizim birinci elden kendimizin oluşturması. Renkler kaç tanedir diye sorduğumuzda alacağımız yanıt insanların felsefi ve teknolojik yeterlilik boyutlarına göre değişecektir. Bir şair sınırsızlıktan bahsederken ilkokul çocuğu genellikle yedi renkten bahsedecektir. Gökkuşağının bulandığı kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor diyecektir.

Oysa konuyu teknolojik açıdan inceleyebilen bilim insanları bu sayının üç olacağını söyleyeceklerdir:

Sadece ve sadece Sarı, kırmızı ve mavi. Gerisi bulaşma ve yansıttıkları ışıkla tanımlanacaktır. Evet, maalesef topu topu üç renk tüm Dünya'mızı güzelleştirmekte veya çirkinleştirmektedir.

Mavi bir gökyüzü, yeşil bir orman veya sapsarı bir buğday tarlası derken yapılan sadece bir genellemedir çünkü o renklerin içinde sadece üç temel renk değil, çocuğun yedi rengi, hatta şairin sonu bucağı görünmeyen çeşitleri de yer almaktadır. Gözümüzün yaptığı genelleme bizim o ince kıyım farklılıkları görmemizi engeller. Yeşil ormanın içindeki yeşilin binbir çeşidi, kahverengiler, kırmızılar, morlar gibi sınırsız güzellikleri de içerir. Güzel olan onu tek katmanda değil, moleküllerine ayırıp görebilmektir.

Evet, topu topu üç renk dünyamızı güzelleştirmekte veya çirkinleştirmektedir.

Çocukken bir kelebek kanadını büyüteç altında izleyip doğaya bir kere daha hayran olmuştum. Sanırsınız ki Van Gogh'la Dali kafa kafaya verip aylarca uğraşıp yaratmışlar keratayı. O ne muhteşem renkler.. O ne muhteşem bir tasarım.. Yap bakalım yapabiliyor musun bir kelebek kanadı tasarımı. Büyüteçi bırakıp mikroskopumun altına koymuştum. Mikroskop deyip de ciddi birşey sanmayın, okul tipi uyduruk bir şeydi ancak doğal olarak büyüteçten daha fazla büyütebiliyordu. Üç farklı büyütme gözü vardı, üçünü de deneyip, üçünde de farklı bir renk ve desen uyumu ile karşılaşmıştım. Tasarımın alt katmanları farklı renk kümelerinden oluşuyordu. Göz bunları tam net göremediğinden karıştırarak farklı renkler ve desenler algılıyordu.

Hayvanlar birbirlerini cezbetmek veya korkutmak için renklerden yararlanırlar. Böcekler karanlık renklerle donanıp iri düşmanlarını korkuturlarken kuşlar eşlerini cezbedebilmek için suluboya paletine düşmüşcesine renklenirler. Kamuflaj için ortam renklerine bulanan leoparlar, yılanlar, ve birçok vahşi hayvan

performanslarını sadece renklerde tutmayıp çevre desenlerini de taklit ederler. Bukalemunlar işi profesyonelliğe taşıyıp bulundukları ortamına göre renklerini değiştirebilirler. Doğa rengi her zaman doğru kullanır, her zaman maksatlı değerlendirir.

Amazon ormanlarında yaşayan bazı kurbağalar öylesine canlı renklere sahiptirler ki bu sayede bir çok hayvanı kendine çekebilirler. Ama

Doğa rengi her zaman doğru kullanır, her zaman maksatlı değerlendirir.

kurbağalar renklerini bir yem olarak kullanıp misafirlerini zehirleyiverirler. Sonra da yiyebileceklerini mideye indirip, kendilerine büyük gelenlerle diğer orman sakinlerinin sofralarını donatırlar.

Yarasalar gece kuşları olduklarından ünlü çizgi roman kahramanı Batman kılığında dolaşmayı tercih ederler. Koyu renkli giysileri hem mağaralarda kolay görülmemelerini hem de gece uçuşlarında göğün karanlık zemi ninde düşman dürbünleriyle izlenememelerini sağlar. Bu gerçekten işe yarayan bir savunma mekanizmasıdır ancak filmciler Batman filmini çekerken koyu zeminler içeren planlarda esas çocuğu gösterebilmekte hayli zorlanmışlardır. Türlü ışık oyunlarıyla orasını burasını parlatarak izleyiciye 'Hah, Batman buradaymış' dedirtmeye çalışmışlardır.

Doğa rengi kullanırken genel anlamda duygularla bağlantı da kurar. Karanlık ve koyu renkler insanlarda, hatta canlıların genelinde korku uyandırırken açık, parlak ve berrak renkler mutluluk simgelerler.

Kar yağdığı zaman oluşan beyazlık insanda bir rahatlama heyecanı uyandırır. Oysa yağmur hüzün verir. Ağlamaya benzeyen görselliğinden mi kaynaklanır bilinmez. Masmavi bir gökyüzü ise neşe ve umut verir.

Çiçekler rengarenk bir heyecan sunarlarken gri kayalar cansızlığı çağrıştırırlar. Gökova körfezi mavi yerine kırmızı veya siyah olsaydı o suya girmek isteyecek insan çıkar mıydı acaba?

Süt bembeyaz rengiyle saflığı simgelerken her meyve suyu ayrı bir güzellik vaadetmez mi? Hatta mor üzümün bile albenisi vardır. Ama acaba mor bir gökyüzüne kaç gün

tahammül edebiliriz?

Doğa bütün renkleri birtakım olay, oluşum ve cisimlerle özdeşleştirir, aralarında bağlantı kurar. Bu nedenle beyaz sütün rengidir. Ama süt sarı olsaydı acaba itiraz edecek miydik ki? Kan kırmızı yerine yeşil aksa çok mu rahatsız olurduk? Yoksa bütün bu renk-duygu ilişkisi aslında bir alışkanlık mı?

Hala bana koyu yeşil bir gök altında yaşamak güzel gelmiyor. Çok mu tutucuyum acaba? Bazı ressamlar tablolarında olmadık renklerde gökyüzü oluştururlar. Çoğu zaman bir heyecan veren bu yaklaşımlar günlük hayatımızda bizi yormazlar mı? Evet evet, ben gerçekten renkler konusunda çok tutucuyumdur.

Pembe Panter çizgi dizisi Türkiye'de oynatılacağı zaman bir çok insan itiraz etmiş, halkımızın 'muhafazakar'lığından dem vurulmuş. Öyle ya, panter ya sarı üstüne siyah benekli olur, ya da simsiyah. Pembe Panter de neyin nesi oluyor, satmaz bu dizi bizim buralarda demişler ama hiç de öyle olmamış. Aslanlar (Pardon, Panterler) gibi satmış ünlü kahraman. En küçük köylerde bile alıp bağırlarına basmışlar.

Türkiye'de siyah derili insan sayısı yok denebilir. Koyu esmerden öteye gitmeyen bir toplumuzdur. Siyahları toplasanız bir kaç yüzü geçmez. Oysa tüm Dünya'da neredeyse beyaz derili insan kadar siyah, kahverengi ve sarı derili insan vardır. Kamplaşmayı seven insanoğlu ve insankızı da bu farklılığı ekonomik savaşlar alanında kullanmıştır ve kullanmaya devam etmektedir.

Oysa yurdumuzda o 'farklı' insanlar konusunda ne iyi şeyler besleriz, ne de kötü. Birçok yerde, halkım siyah derili bir insanı hayretle izler. Televizyonun yaygınlaşmasıyla bu yaklaşım oldukça azaldıysa da hala yakınlarında gördükleri bir siyahiyi çaktırmadan incelemekten geri kalmazlar.

Farklı renklerdeki insanların birbirlerini küçümsemeleri tarih boyunca bir hiyerarşi içinde yürümüştür. Zengin toplumların, yani Amerika ve Avrupa'nın WASP tabir edilen beyaz derili halkı piramitin tepesine yerleşip alttakileri küçümsemiştir, onları kullanıp zenginliklerine el koymuştur. Ben liseye giderken Amerika Birleşik Devletleri'nde siyah derili insanların beyazlarla aynı

okula gitmeleri, aynı otobüsü kullanmaları yasaktı. Son ABD başkanının siyah derili olması Dünya'nın en üstünde durduğu olaylardan biri olmadı mı? Vay vay vay. Bak şu rengin yaptıklarına.

Bizim genç Cumhuriyetimiz asla böyle bir ırkçılığa meydan vermemiştir. Gerçi bir dönem öncesi Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde ekaliyet denilen azınlıklara farklı renklerde giysiler giydirilerek hiyerarşi denetimi sağlanmıştır ama o ayrı bir fasıldır. Merak edenler kırmızı ayakkabı olayını araştırsınlar.

Sonuçta insan insandır ve kim ne derse desin, kim ne tedbir alırsa alsın güçlü olan güçsüzü ezmenin bir yolunu mutlaka bulur. Çağdaşlık kanunlarla bunları engellemeye çalışır ama devletler kendi hiyerarşileri içinde bunu uygulamaya bayılırlar. Piramidin tepesindekiler alttakilere yukardan bakar. Olay bu kadar basit. Oysa "No Piramit, No Ezmece" olabilse ne hoş olurdu.

Doğadan yürütülen renk kullanma taktikleri insanlarca zaman zaman doğru, zaman zaman da yanlış uygulanmıştır. Bu, kültür düzeyleri ve eğitimlerle doğru orantılı olmuştur. Ama yine de renk değerlendirmeler, insan zevkine ve ruh durumuna göre kategorilenmiş ve kabul görmüştür. 'Zevkler ve renkler tartışılmaz' lafı konuyu efendice açıklar.

Köylü erkeklerimiz gözlerindeki renk pigmentlerindeki eksiklik nedeniyle kahverengi, gri ve siyah üçgenini aşarken zorluk çekmelerine karşın köy kadınlarımızın giysilerindeki çingene pembeleri, leylaklar, morlar ve fıstık yeşilleri değme ressamın cesaret edemeyeceği cüretle yanyana haykırırlar. Erkeklerimizin 'Aman göze batmayayım' felsefesine kadınlarımız elbiselerine 'Aman gözlerine batayım' yanıtını asarlar. Nereden bulur buluşturur, onlarca fosforlu renkle donatırlar bedenlerini, başlarını, köylerini. Ruhları hakkında birşey söyleme olanağım olmasa da eminim erkeklerden daha renkli bir kişilikleri vardır.

Bazı renkler sevgi, bazı renkler öfke yaratabilir.

Renkler birçok insanın yaşamında gereğinden fazla yer tutabilir. Bazı renkler sevgi, bazıları öfke yaratabilir. Hatta bazen öyle olur ki bazı renkleri seven birtakım insanlar başkaca bir

rengi seveni öldürmeye kalkabilir. Örneğin, sarının sevilen ortak renk olmasına rağmen lacivert sevenler kırmızı sevenlere karşı döner bıçaklarıyla acımasızca saldırabilirler. Üstelik bunun tersi de olabilir. Bu olayın kıvılcımı ise iki rengi de içermeyen, siyah beyaz bir toptur genellikle. İnsanlar bu renklere öylesine taparlar ki, o top, onlara göre girmemesi gereken bölgeye bir ziyaret etsin, haftalarca dengeleri bozulup hasta olurlar.

Aynı renkler, milyonlarca insanın birbirini sevmesine de yol açar. Sarı ve Lacivert renklerine tapan bir zat, kendisi gibi bu renklere sempati besleyen insanları kafadan dost sayar, onlara gülümser. Ortak konuları her ne kadar küçük bir kürenin dışına taşamasa da o bodur konu onları günlerce, aylarca sohbete sürükleyebilir. Hatta kocaman kocaman adamlar televizyonda saatler, günler süren ahkamlar keserler, doğrarlar, kaynatıp bizlere suyunu içirirler.

Renkler milyonlarca insanın birbirini sevmesine yol açar

Aynı minvalde bayraklar da hem sevgi ve heyecan hem de kin yüklüdürler. Aynı bayrağın altında birleşen insanlar birbirlerine kenetlenirken sınırların on metre ötesinde doğanlara kin güdüp onları öldürme gereksinimi duyabilirler. Bir savaş durumunda insanlar öldürecekleri diğer insanların çocukları var mı, nasıl biridirler, iyi insanlar mıdır, kötü insanlar mıdır düşünmeden tepelerine bir bomba atıp paramparça olmalarını isteyebilirler. Barış zamanında çok sevebilecekleri ama bayrağında aynı renkleri taşımayan bazı güzel insanları politikacıların anlaşmazlıkları nedeniyle büyük acılara gömmekten sevinç duyabilirler.

Hepsi bir kaç renk uğruna olabilir. Böylesine güçlüdür renkler.

Renkli miki vardır, renkli televizyon vardır, renkli kişlikler vardır, renkli rüyalar vardır, renkli Dünyalar vardır. Sinema, televizyon, cep telefonu, fotoğraf ve daha bir çok iletişim ortamı siyah beyaz doğmuşlar, evrimler geçirip renklenmişler. Uluslar ne yazık ki bayraklarını birkaç renkle sınırlayıp küçük kabuklar içinde yaşamışlar. Asimilasyon çalışmaları ile vatandaşlarının renkliliklerini azaltıp kuruluklar yaratmışlar.

Uzay çağındayız ve artık sınır mınır kalmadı. Hepimiz aynı gemideyiz. Bunu bile bile neden hala bu renksizlik anlamak mümkün değil.

Hazırlayan: ÖZÜM LARÇIN

1– Mussolini'yi iktidara getiren Faşist Parti'nin temeli olan milislerin adı?
a– Barış Gönüllüleri
b– İtalya İçin Birlik
c– Komünist Düşmanları
d– Savaşçılar Demeti

2– Aynı alandaki çeşitli kuruluşları çatısı altında toplayan birliğe ne denir?
a– Konfederasyon
b– Grup
c– Federasyon
d– Sendika

3– Türkiye, İran, Pakistan ve İngiltere'nin üye; Amerika'nın gözlemci olduğu CENTO hangi tarihte son buldu?
a–1978 c–1980
b–1979 d– 1981

4– Neil Armstrong hangi tarihte aya ilk ayak basan insan oldu?
a– 21 Temmuz 1969
b– 22 Ağustos 1970
c– 15 Eylül 1971
d– 14 Kasım 1972

5– "Asya Güvenlik Paktı" kurulmasını 1968 yılında öneren lider kimdi?
a– Brejnev c– Butto
b– Nehru d– İnönü

6– Varoluşçuluğun önde gelen ünlü filozofu?
a– Bertrand W. Russell
b– Blaise Pascal
c– J. Jacques Rousseau
d– Jean-Paul Sartre

7– Devletin ekonomiye en düşük düzeyde katılımını savunan sistem?
a– Komünizm
b– Liberalizm
c– Sosyalizm
d– Faşizm

8– 3 Mayıs 1920'de kurulan ilk hükümetin başbakanı?
a– İsmet İnönü
b– Celal Bayar
c– M.Kemal Atatürk
d– Dr. Rıza Nur

9– "Purim Festivali" hangi dine aittir?
a-Musevilik
b-Budizm
c-Hinduizm
d-Bahailik

10– Fransız doktor Niepce'nin 1826 yılında ürettiği ilk fotografın poz süresi ne kadardı?
a– 30 dakika
b– 2 saat
c– 45 dakika
d– 8 saat

11– "Vatan Yahut Silistre" kimin eseridir?
a– Yusuf Ziya Ortaç
b– Tevfik Fikret
c– Namık Kemal
d– Orhan Seyfi Orhon

12– Mehmet Raşit Öğütçü'nün eserlerinde kullandığı imza nedir?
a– Yaşar Kemal
b– Orhan Kemal
c– Peyami Safa
d– Nurullah Ataç

13– Tolstoy "Savaş ve Barış"ı ne zaman yazdı?
a–1864 c–1844
b–1854 d–1834

14– Chuck Berry ve Bill Haley'in başlattığı müzik türü?
a– Folk
b– Rock and roll
c– Country/Western
d– Reggae

15– Emekli olduktan sonra siyasi parti genel başkanı olan genel-kurmay başkanı?
a– Nurettin Ersin
b– Kâzım Orbay
c– Ragıp Gümüşpala
d– Rüştü Erdelhun

16– Hükümetin ya da bir bakanın görevden alınmasını sağlayan denetim mekanizması nedir?
a– Genel Görüşme
b– Meclis Araştırması
c– Sözlü Soru
d– Gensoru

17– Bir müzik eserinin ana melodisine ne denir?
a– Tema c– Şerzo
b– Tempo d– Uvertür

Yanıtlar: 151. sayfada

İNSANLAR YAŞADIKÇA
Mehmet Ünver

O Güzelim Gemiler

Altmışlı yıllarda denizlerimizde süzülen gemiler birer örneğini bir daha asla göremeyeceğimiz güzellikteydiler.

Onu ilk gördüğümde altı yaşımdaydım. 1962 yılının bir Haziran ikindisi Eminönü'nden, Üsküdar'a gitmekte olan Kalender vapurunun açık güvertesinde annem ve kardeşimle oturmuş, çaylarımızı içiyorduk. Tophane rıhtımını henüz bordalamıştık ki, kelimelerle anlatılamayacak zarafete sahip olan bembeyaz bir geminin Marmara yönünden Boğaz'a giriş yapmakta olduğunu gördük. Vapurumuz ona yol vermek için hız kestiğinde bir ressamın tuvalinde yaratılmış izlenimi uyandıran güzelliği karşısında kardeşimle adeta dilimiz tutulmuştu. Ancak müthiş yetenekleri olan dâhilerin tasarlayabileceği sanatsal çizgilere sahip bu şaheser Boğaz'ın sularında harelenen beyazlığıyla bizleri büyülemek için düşlerden çıkıp gelmiş gibiydi. Bundan tam kırk yedi sene önce, çocuk aklımızı başımızdan alan o unutulmaz görüntü denizcilik tarihimizin efsanelerinden biri olan Ankara gemisine aitti. Görenlerin güzelliği karşısında büyülendiği, göremeyenlerinse anılarda kalan eski fotoğraflarına bakarak iç geçirdiği gelmiş geçmiş en zarif tekne tasarımlarından biri olan Ankara gemimiz.

60'lı yılların Ankara Gemisi

Kat kat güvertesini tasarlayanlar geminin çizimini yaparlarken sanki Boğaz sahilindeki tarihi yalıların zarif balkonlarını ve cumbalarını örnek almışlardı. Kamaralarının albenili bir hanımın gülüşündeki inci dişleri andıran bir dizilişle o güvertelerde yan yana sıralanışıysa kartpostal güzelliğindeydi. Kaptan köşkünü aynı hanımın alnına benzetirsek onun gerisindeki hafif eğimli duruşa sahip olan gemi bacasını da o alına düşmüş bir perçem olarak tasvir edebilirdik. O gün çayı, simidi bir yana bırakıp, büyülenmişçesine bu düşsel güzellikteki gemiyi seyretmiştik.

Ayaklarımızı yerden kesen ikinci büyük karşılaşmayı ise bir sonraki yıl France transatlantiğinin İstanbul limanına girişinde yaşadık. O sabah ilkokulumuzun tüm tarihi yarımadayı ve Boğaziçi'ni kuşbakışı gören dershanesinde tahtada ders anlatan öğretmenimizi dinliyorduk. Sıkılmış olmalıyım ki bir ara dışarı göz attım ve henüz sekiz yaşındaki bir çocuk için inanılması son derece güç olan bir görüntüyle karşılaştım. Gördüklerim gerçek olamazdı. Yüzen bir dağa benzeyen, iki bacalı dev bir gemi römorkörler eşliğinde limana giriyordu. Güvertesinde toplanmış yolcuların sayısına bakılırsa bu bir gemi değil, adeta yüzen bir şehirdi. Bunu insanlar yapmış olamazdı. Böyle bir teknenin denizin üstünde durabilmesi mümkün değildi. Adeta şoke olmuştum. Sonunda dayanamayıp bas bas bağırmaya başladım: "Şu gelene bakınnn". Bütün öğrenciler öğretmeni unutup pencereye koşuşturdular. Hiçbirimiz gördüklerimize inanacak halde değildik. Dilimiz tutulmuş gibiydi. Kimsenin sesi çıkmıyordu. Bir sene önce bizi büyüleyen Ankara gemisinin düşlerden çıkıp geldiğini sanmıştık. Peki ya bu dev hangi hayal âleminden gelmişti? O gün böyle muhteşem bir tasarımın bizler gibi etten kemikten insanlar tarafından yapılabileceğine ihtimal vermemekle birlikte hepimiz France transatlantiğine

315 m uzunluğa ve 33.5 m genişliğe sahip ünlü France Transatlantiği

France Transatlantiği'nin salonları

âşık olmuştuk. Sonraları başka gemilerle de böylesi aşklar yaşadım. Queen Elizabeth, Canberra, Michelangelo, Normandia ve diğerleri. Onlar, çok katlı apartmanlara benzeyen günümüzün gemileriyle kıyaslandığında teknolojiyle, zamanının ince sanat anlayışını bir araya getiren birbirinden zarif teknelerdi. Bugünün dev transatlantiklerini gökdelen binalara benzetirsek, altmışlı yıllarda denizleri süsleyen o zarif gemiler için Boğaziçi'ne bakan korulardaki ince bir zevkin ürünü olan köşkleri andırıyorlardı diyebiliriz. Bakılmaya doyulmaz bir güzelliğe sahiptiler. Onları tasarlayanlar sadece yolcu taşıyıp, para kazanmayı değil, girdikleri limanlarda hayranlıkla seyredilmelerini, görenlerin belleklerine kazınıp, anılarda kalmalarını hedeflemiş olmalıydılar.

Çok şanslı çocuklarmışız ki, France transatlantiği, İstanbul limanına bir sonraki gelişinde okullardan seçilmiş belirli sayıdaki öğrencinin ziyaretine açıldı. Öğretmenimizin onu ilk gördüğü anda çığlığı basıp, ortalığı ayağa kaldıran beni ve kardeşimi de gemiye gideceklerin arasına katması sevinçten deliye dönmemize neden olmuştu. Bir ilkbahar sabahı ziyaret ettiğimiz o muhteşem geminin balo salonu, tavanlardan sallanan dev kristal avizeleri, her biri birer sanat şaheseri sayılacak maun mobilyaları, kadife, ipek döşemelikleri, goblen perdeleri, kâğıt inceliğindeki porselen yemek takımları, oymalı, kabartmalı merdiven tırabzanları aklımızı başımızdan almıştı. Bütün koridorlarda birbirinden göz alıcı çerçeveler içinde yağlı boya tablolar asılıydı. Sanki bir gemiyi değil de Dolmabahçe sarayını ziyaret ediyorduk. France'in şimdilerde bile anımsadığım kendisine özgü bir kokusu vardı. Denizin, ahşabın, birbirinden zevkli döşemeliklerin, yemek salonunun, makine dairesinin, kazanında yanan kömürlerin, buharın ve boyasının kokularının karışımından oluşmuş özel bir parfüm gibiydi.

> Onlar, ahşap kaptan köşkleri yuvarlak hatları ile keskin hatlara sahip günümüz şileplerine zarafette fark atıyorlardı.

Bir denizden diğerine yük taşıyan şileplerin bile zarif çizgiler taşıdığı o yıllarda âşık olduğum yerli gemiler de vardı elbette. Ahşap kaptan köşkleri, yuvarlak hatlı kıç kasaraları, kalem gibi direkleri, nakış işlemesine benzeyen küpeşteleri ve kuğuların boynunu andıran ince uzun bacalarıyla anılarımda kalmış o güzelim gemilerden de bahsetmek istiyorum. Onlar keskin hatlara sahip günümüzün şileplerine zarafette fark atıyorlardı. Evimiz Boğaz'ı gördüğü için günün her saatinde önümüzden geçip giden ve her biri özenle tasarlanmış gemileri izleme şansına sahiptik. O güzelim şileplerin sanki kömür, maden cevheri, buğday ve gübre gibi ağır yükler değil de, hemen kırılabilecek nadide kristal vazolar, porselen yemek takımları taşıyormuşçasına sularda nazlı nazlı süzülüşleri hala gözümün önündedir. Amasya, Sakarya, Yozgat ve Molla Gürani şilepleri bunlardan sadece ismini anımsadığım dördüydü. Bu şilepler kimi zaman Boğaz'a demir atar, belki de yeni bir yük almak için günlerce beklerlerdi. Bahçemizden dürbünle izlediğimde bazılarının kaptan köşklerinin çevresinde bildiğimiz toprak saksılar içinde renk renk sardunyaların, göz alıcı ortancaların, hatta katmerli güllerin olduğunu görür, şaşardım.

60'lı yılların zarif hatlı bir şilebi

Kırklı ve ellili yıllarda kızaktan indirilip, altmışlı yıllarda Türk bayrağıyla denizlerimizde süzülen birkaç yolcu gemimizden de özellikle bahsetmek istiyorum. Art deco tarzında ve bin bir incelikle inşa edilmiş, görenlerin hayran kaldığı yuvarlak hatlı bir bina düşünün. İşte İstanbul ve Adana gemilerinin kıç kasaraları tıpkı o güzelim binalar gibi yuvarlak hatlara sahiptiler. Boğazdan her geçişlerinde onların ailemizin yüzer evi olmalarını düşler, kaptan köşkünü oturma odamız, üst güverte salonunu yatak odalarımız, kamaraların bulunduğu vasat kısmını da misafirlerimizin odaları olarak tayin ederdim. Soğuk kış günleri Tophane rıhtımından ayrılıp, bacalarından saldıkları dumanlarla Marmara'nın ufkuna doğru uzaklaşırlarken öyle sıcak, öyle dost bir görünümleri vardı ki, onların mutlu bir ailenin dünyayı gezen evleri olduğunu düşünürdüm o çocuk aklımla.

Altmışlı yıllarda Tophane rıhtımında, Dolmabahçe önlerinde, ya da Boğaz geçişlerinde en çok gördüğüm gemilerden Etrüsk, Kadeş ve Tırhan

üçüz gemiler olarak bilinirlerdi. Diğerlerinin yanında hayli sade olan tasarımları, bana o zamanın şehir hatları vapurlarındaki birinci, ikinci mevki ayrımını anımsatır, Ankara, İstanbul, Adana gemilerinin varlıklı insanlar, Etrüsk, Kadeş ve Tırhan'ınsa orta halli ve fakir insanlar için inşa edildiğini düşünürdüm.

Sonuç olarak hangi şekilde ve amaçta tasarlanmış olurlarsa olsunlar çocukluğuma damgasını vuran altmışlı yıllarda denizlerimizde süzülen gemiler birer örneğini bir daha asla göremeyeceğimiz güzellikteydiler. Hepsi de Türk insanının ortak hafızasına yerleştiler. Biraz hüzün, biraz özlemle dönüp o günleri anan herkesin yaşamında o zarif gemilerden birer iz var. Onlar benim için Çamlıca'nın, Emirgan'ın, Çengelköy'ün, koruları, bahçeleri içinde biz zamanlar birbirinden zevkli mimarileriyle var olan ve ne yazık ki şimdilerde yerlerini beton binalara bırakan o güzelim köşklerden farksızdılar. Geçmişimizin ve güzel günlerimizin anılarını taşıyan o zarif köşkler nasıl yanıp, yıkılıp, yerlerini kutu gibi apartmanlara bıraktılarsa, o nazlı gemiler de uzun süre bakımsız ve işlevsiz bırakılıp, zamanla bir kenara çekilip hurdaya ayrıldılar. Ardından da yanıp, kül olarak yaşamımızdan silinip giden tarihi köşkler gibi, onlar da hurdaya ayrılıp, parçalandılar, eritilip başka işlerde kullanılacak metal haline getirildiler. Yetmişli yılların başlarında Haliç'in karanlık sularında hastalanıp, ölümü bekleyen kuğular gibi hazin sonlarına hazırlanan bu gemilerden bazılarını gördüğümde üzüntümden başımı öbür tarafa çevirip, o bembeyaz bordolarının kirlenmiş, kararmış, çürümüş hallerini görmemeyi yeğlediğimi anımsarım. Bugün İstanbul'da yükselen bir gökdelenin, ya da modern bir alışveriş merkezinin temelinde belki de onlardan ayrıştırılan metaller vardır. Ben yine de onları nazlı birer gelin edasıyla, bayraklarla, ışıklarla donanmış olarak Boğaz'dan süzülerek geçişleriyle anımsayacağım.

Bugün hepsi de Türk insanının ortak hafızasına yerleştiler.

Yazar Oktay Sönmez'in; "Anılarda Gemiler-Ufkun Ötesinde Kayboldular" isimli kitabı benim gibi o güzelim gemileri hala unutamayanlar için bir hazine niteliği taşıyor. Böyle güzel bir çalışmaya imza attığı için ona teşekkür etmeyi borç biliyorum. Çocukken sahile yakın geçen vapurları gördüğümüzde arkadaşlarla bir araya gelip, hançeremizi yırtarcasına: "Kaptan düdük çal, kaptan düdük çal" diye bağırırdık. Sanırım bu masum isteğimiz günümüzün bilgisayar başında ömür tüketen çocuklarına gülünç gelecektir.•

TATLI BİR ÖYKÜDÜR YAŞAM

Yücel Aksoy

Sihirbazın ince düşünüşü

Kendini özel hissetmek...

Robert amatör bir sihirbazdı. Çocuk müşterilerin çok olduğu bir restoranda, masaları dolaşıp sihirbazlık numaraları yapıyor, onları eğlendiriyordu. Bir akşam, 7-8 kişiden oluşan bir grubun masasına gidip kendini tanıttı. Cebinden bir deste iskambil kâğıdı çıkardı, masada oturan on yaşlarındaki bir kızdan bir kağıt seçmesini istedi. Masada bir an sessizlik oldu.... Küçük kız, insanın içine işleyen bir ses tonuyla "Ben körüm" dedi.

Robert hemen kendini toparladı "İsmini öğrenebilir miyim güzel bayan?" diye sordu. Kız yanıtladı "Wendy"... "Sevgili Wendy, bir numara göstermeme yardımcı olur musun?" Kız utangaç ama biraz da meraklı tavırla omuzlarını silkti ve "İsterim" dedi. Robert masada kızın karşısına oturdu "Şimdi sana bir iskambil kağıdı göstereceğim.

Bu kağıt kırmızı ya da siyah olacak. Senden psişik(doğaüstü) güçlerini kullanmanı ve kağıdın kırmızı mı siyah mı olduğunu bana söylemeni istiyorum, tamam mı". Wendy başıyla olumladı. Robertin ilk açtığı kağıt siyah yediliydi. "Wendy bu kağıt kırmızı mı siyah mı?" Kız bir an düşündükten sonra "Siyah" diye yanıtladı. Masadakiler gülümsediler. Robert kupa yedilisini kaldırıp sordu: "Bu kağıt kırmızı mı siyah mı?" Wendy "Kırmızı" dediğinde masadakiler biraz tedirgin ama yine de gülümsediler. Hatta birkaçı alkışladı da...Robert bundan sonra arka arkaya üç kağıt daha gösterdi, Wendy üçünü de kesinlikle bildi. Altıda altı yapmıştı ki bu olasılıkların da ötesinde bir durumdu. Masadakiler şaşkınlık içindeydi. Wendy bu denli şanslı olamazdı.

Wendy'nin masasından gelen hayret nidaları, alkışlar, yakın masalarda oturan müşterilerin de dikkatini çekmişti. Hatta, merakını yenemeyen birkaç kişi gelip Wendy'nin çevresinde toplandı. Yerinden kalkmayanlar da tüm dikkatini Wendy ve Robert'a vermişti.

Robert, bir kart daha havaya kaldırıp şöyle dedi: "Wendy şimdi seninle bir aşama daha ileri gidelim. Elimdeki kağıdın kupa mı, karo mu, sinek mi ya da maça mı olduğunu söyleyeceksin. Sonra da bunun hangi sayı olduğunu da bilmeni istiyorum" dedi. Kısa bir duraklamadan sonra Wendy "Kupa" dedi. Çevredekilerin soluğu kesilmiş, hayretten gözleri açılmış bekliyorlardı. Wendy son sözünü de söyledi "Beşli, kupa beşlisi...." Herkes içtenlikle Wendy'yi alkışlıyordu.

Wendy'nin babası şaşkınlık içinde Robert'a "Numara mı yapıyorsunuz yoksa bu bir sihirbazlık mı?" diye sordu. Robert "Bunu Wendy'ye sormalısınız" diye yanıtladı. Wendy

ise kısaca "Bu bir sihir!" dedi. Robert masadakilerle tokalaştı, Wendy'nin yanağına sımsıcak bir öpücük kondurup ayrıldı.

Wendy gerçekten de psişik güçlerini mi kullanmıştı? Yoksa Robert ile Wendy daha önceden tanışmış, böyle bir oyun mu düzenlemişti?.. Hiçbiri değil... Robert ile Wendy ilk kez karşılaşıyordu. Peki Wendy kağıtların rengini nasıl bilmişti? Robert masada Wendy'nin karşısına oturuncaya kadar geçen sürede düşünüp, bir ayak şifresi kullanmaya karar vermişti.

"Sana gösterdiğim iskambil kağıdının kırmızı mı, siyah mı olduğunu bana söylemeni istiyorum" derken kırmızı kelimesi ağzından çıktığında Wendy'nin ayağına bir kez, siyah mı dediğinde de iki kez dokunmuştu. Sonrası çok kolay olmuştu.

Peki kupa beşlisini nasıl bilmişti? Kupa mı, karo mu, sinek mi, maça mı sorusunda, kupa mu derken Robert yine Wendy'nin ayağına dokunmuştu. Birkaç saniye bekledikten sonra ayağına beş kez dokunulduğunda, kupa beşlisi olduğunu anlamıştı Wendy.

Robert başlangıçta önce Wendy'yi istemeden üzmüş ama hemen ardından harika buluşuyla küçük kızı günün kahramanı yapmış, böylece onun özel biri olduğunu çevresindekilere ilan etmişti.

Unutmayalım ki yapacağımız bir hareket, ya da söyleyeceğimiz küçük bir sözcük, kişilerde yıllar sürecek bir mutluluğa neden olabilir. Her anımsandığında insanın içini ısıtan anılar olarak kalabilir.

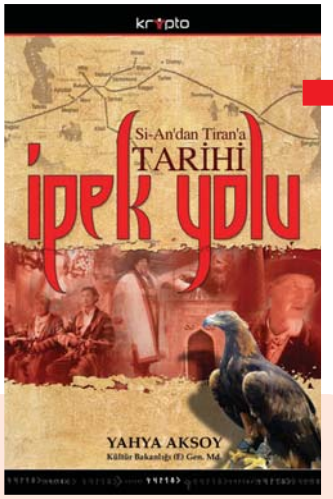
En tehlikeli yiyecek

Bir diyetisyen, huzurevinde konferans veriyordu: "Yediğimiz her şey bizleri her an öldürebilecek kadar tehlikelidir. Kırmızı et kanser yapar, gazlı içecekler midemizi tahriş eder, sebzeler öldürücü bakteriler barındırabilir. Ayrıca içme suyundaki mikropların uzun vadedeki etkilerinin farkında bile değiliz. Fakat bir yiyecek vardır ki içlerinde en tehlikelisidir. Hepimiz onu mutlaka yemişizdir. İçinizde birisi en ciddi rahatsızlıkları yaratacak ve uzun yıllar bizlere acı verebilecek bu gıdayı tahmin edebilir mi ?

Hayli yaşlı bir ihtiyar ayağa kalktı ve titrek sesiyle soruyu yanıtladı: "Düğün pastası…"

Tarihi İpek Yolu

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme eski Genel Müdürü Yahya Aksoy, görev süresi içinde yaptığı araştırmalarının sonuçlarını ve gezi izlenimlerini "Si'an'dan Tiran'a Tarihi İpek Yolu" adlı kitabında topladı. Türk Dili uzman yazarımız Orhan Velidedeoğlu'nun, bu ilginç kitabı nedeniyle Yahya Aksoy'la yaptığı söyleşiyi de ilginç bulacağınıza inanıyoruz.

Sayın Prof. Dr. Şerafettin Turan'ın, yazdığı önsözde "Yerkürenin en eski ve en önemli karayolu olan "İpek Yolu"nda okuyucuya kültürel bir yolculuk sunuyor" dediği Sayın Yahya Aksoy'un bu çok ilginç kitabını okuduktan kısa bir süre sonra, kendisiyle tanışma olanağı buldum ve şöyle bir söyleşimiz oldu:

Sordum: Sayın Aksoy, genel bilgiler çerçevesinde İpek Yolu'nu, Çin'i, Asya üzerinden Avrupa'ya bağlayan bir kervan (ticaret) yolu olarak biliriz. Hindistan'ın ünlü baharatı yanında, Batılılarca çok arandığı için en çok taşınan malın Çin ipeği olması nedeniyle bu yola "İpek Yolu" dendiği; Çin'den başlayan yolun Anadolu'da Antakya'da (Akdeniz'de) son bulduğu, bilgilerimiz arasında. Ancak sizin, 2009 Mart ayında yayımladığınız "Si-An'dan Tiran'a Tarihi İpek Yolu" adlı yapıtınızı okuduğumda bildiklerimizin çok yüzeysel olduğunun ayırdına vardım.Sizi böylesine güçlüklerle dolu, uzun bir geziye ve yoğun araştırmaya yönelten duygu ve düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum; ama önce bize kendinizi tanıtır mısınız?

Yahya Aksoy: Sayın Velidedeoğlu; söyleşimize, öncelikle ilginize teşekkür ederek başlayacağım.

Ben, 1943 yılında, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde doğdum. İlk ve ortaöğretimden sonra iki ayrı fakülte ve bir akademiden mezun oldum. Milli Eğitim, Kültür ve Turizm Bakan-

Yahya Aksoy

lıklarında görev yaptım. Uzun yıllar çeşitli birimlerinde görev aldığım Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü görevinden emekli oldum. Görevde bulunduğum yıllar içinde yaptığım araştırma ve gezilerimi "Si'an'dan Tiran'a Tarihi İpek Yolu" adını verdiğim bu kitabımda topladım.

Amacım, yurt içinde ve dışında yaptığım araştırmalarda gördüğüm ve saptadığım çeşitli kültürel zenginliklerle birlikte İpek Yolu'nu bütün yönleriyle tanıtmaktır.

O.V: Kitabınızı yazarken ilgileneceğini düşündüğünüz belli bir okuyucu kitlesi var mıydı?

Y.A: Hayır; İpek Yolu'nu merak eden herkes kitabımda aradığını bulacaktır; öğretmenler, öğrenciler, veliler, tarih ve kültür merakı olanlar... Özellikle de turizm işletmecilerinin ve turistlerin "İpek Yolu" kitabıma ilgi duyacaklarını umuyorum.

O.V: Hangi görev ve yetkiyle bu uzun yolu görüp incelediniz?

Y.A: Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndaki görevlerim nedeniyle, bu araştırmaları yapma fırsatı buldum. Uluslararası kongrelere, festivallere katıldım.

O.V: İpek Yolu ile ilgili bilgileri, belgeleri nasıl ve nereden derlediniz ?

Y.A: 1989 yılından itibaren yurt dışında eski Yugoslavya, Arnavutluk, Irak, Çin, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan,Özbekistan ve Azerbaycan'a yaptığım araştırma gezilerinde ve özellikle "İpek Yolu, Kültür Yolu projesi" çerçeve-sinde yaptığım incelemelerde, geçmişten günümüze uzanan önemli bilgi ve belgelere ulaşma fırsatım oldu.

O.V: İpek Yolu'nda yolculuğun size çekici gelen yönü ne oldu ?

Y.A: Dünya çevresinin dörtte birinden daha uzun olan İpek Yolu'nun 3000 yıllık geçmişi, dünya ticaretine damgasını vurmuş olması ile birlikte tarihi ve kültürel zenginliğinin özelliği, güzelliği ve görkemidir.

O.V: İpek Yolu'ndaki gezileriniz sırasında ilginç anılarınız da olmuştur sanırım. Bunları da ayrı bir kitapta toplamayı düşünüyor musunuz?

Y.A: Çok anlamlı bulduğum yüzlerce anıdan seçkileri yeni bir kitapta toplamak üzereyim. Anılar da İpek Yolu gibi sıcak, ipeksi ve tarihi olacak.

O.V: Bunlar arasından bir anınızı bizimle paylaşır mısınız ?

Y.A: Çin Halk Cumhuriyeti Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde (Doğu Türkistan) Türkiye'den giden araştırmacıların çalışma koşulları sınırlıdır. Buna karşın ilgililerle 1992 Aralık ayı içinde Urumçi'de yaptığımız toplantıda "İpek Yolu Kültürünü tanıtmak" için çalıştığımızı ayrıntılı olarak anlatınca önemli merkezler olan Kara Hoco, Turfan, Bin Buda mağaraları gibi yerlerde çekimler yapmamıza izin verildi. Burada bize duyulan güven gurur vericiydi.

1993 yılında Ankara'da "Uluslararası İpek Yolu Kongresi"ni gerçekleştirerek Uygur asıllı Profesörleri ilk kez Türkiye'ye getirip Anadolu İpek Yolu'nda geziye çıkardık. Bu yazarlar ülkelerine döndüklerinde "Anadolu Ulu Kervansarayları" konulu yazılar yayımladılar. İpek Yolu bilimsel araştırmalara konu oldu; yeniden canlanıyor.

O.V: Kitabınızda okuyucu neler bulacaktır?

Y.A: Önce merak duyacak, sonra heyecana kapılarak her sayfasında 3000 yıllık tarihi geçmişten başlayıp günümüze kadar tarihi, kültürel ve sanatsal bir gezi yapacaktır. Okuyucuyu İpek Yolu'nun ipeksi havası saracak bütün duygu ve düşüncelerini, gönlüyle İpek Yolu'na taşıyacaktır. Bu yolu baştan sona gezdim, gördüm, araştırdım ve yüzlerce kaynak tarayarak incelemelerimi ve belgelerimi bu kitapta harmanladım.

Okuyucularımdan anlamlı ve övgü dolu mesajlar almaktan çok mutluyum.•

Derleyen: NURCAN SÜR

İnsan Olmanın Kuralları

Doğarken dünyaya bir kullanma kılavuzu ile gelmediniz; aşağıdaki kurallar yaşamınızı daha iyi kılmak içindir.

1 Size bir beden verilecektir. Onu beğenebilir ya da ondan nefret edebilirsiniz, ancak kesin olan bir şey varsa o da ömrünüzün geri kalanı boyunca ona sahip olacağınızdır.

2 Dersler öğreneceksiniz. "Yeryüzünde Yaşam" isimli tam zamanlı gayrı resmi bir okula kaydoluyorsunuz. Her kişi veya her olay birer Evrensel Öğretmen'dir..

3 Hatalar yoktur, yalnızca dersler vardır. Büyümek bir deneyim sürecidir. "Başarı" kadar "yenilgiler" de bu sürecin bir parçasıdır..

4 Bir ders öğrenilene kadar tekrar edilir. Bu ders, ta ki siz öğrenene kadar size çeşitli biçimlerde anlatılır. Ancak ondan sonra bir sonraki derse geçebilirsiniz.

5 Eğer kolay dersleri öğrenemezseniz bu dersler giderek zorlaşırlar. Dışsal sorunlar içsel durumunuzun kesin bir yansımasıdır. İçsel engelleri ortadan kaldırdığınız zaman dış dünyanız değişir. Acı, evrenin sizin dikkatinizi çekme şeklidir.

6 Davranışlarınız değiştiği zaman bir dersi öğrenmiş olduğunuzu anlarsınız.. Bilgelik egzersizdir. Bir şeyin bir parçası, hiç bir şeyin bir çoğundan daha iyidir.

7 "Burası"dan daha iyi bir "orası" yoktur. "Orası" dediğiniz yer "burası" olduğu zaman gene "burası"ya kıyasla daha iyiymiş gibi görünen bir "orası" olacaktır.

8 Diğer insanlar yalnızca sizin aynanızdırlar. Diğer bir kişinin bir yönü sizin kendinizde sevdiğiniz ya da nefret ettiğiniz bir yönünüzü yansıtmadıkça onu sevmeniz ya da ondan nefret etmeniz olası değildir..

9 Yaşamınız size bağlıdır. Yaşam size tuvali sunar, resmi siz yaparsınız. Yaşamınıza sahip çıkın yoksa başkası sahip çıkacaktır.

10 Daima ne isterseniz onu alırsınız. Bilinçaltınız kendinize çektiğiniz enerjileri, deneyimleri ve insanları doğrulukla belirler, dolayısıyla ne istediğinizi bilmenin en güvenilir yolu neye sahip olduğunuzu görebilmektir. Kurbanlar yoktur, yalnızca öğrenciler vardır.

11 Doğru ya da yanlış yoktur, ama sonuçlar vardır. Ahlaki yaklaşımların faydası olmaz. Yargılamalar ise yalnızca davranış kalıplarını korumak içindir. Yalnızca yapabildiğinizin en iyisini yapın.

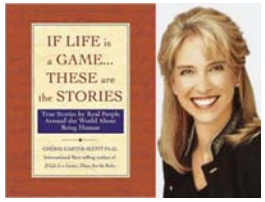
12 Cevaplar kendi içinizdedir. Çocukların başkalarının rehberliğine ihtiyacı vardır; bizler ise olgunlaştıkça "Ruhun Yasaları"nın yazılı olduğu kalbimize güveniriz. Bildikleriniz duyduklarınızdan, okuduklarınızdan ya da size söylenenlerden çok daha fazladır. Yapmanız gereken tek şey bakmak, dinlemek ve güvenmektir.

13. Tüm bunları unutacaksınız.

14. Ne zaman arzu ederseniz hatırlayabilirsiniz.•

Yazar: Cherie Carter-Scott

"If Life is a Game, These are the Rules" adlı kitabından...

	7		9	5		3		
		2				6		
8		9		7				5
		1			5			
	9		6	3	8		7	
			2			5		
6				4		9		3
		7				1		
		4		2	1		8	

Sudoku Yapamayanlar İçin

8			4	3	1			
			6					
2		4					5	
							1	8
3	2						9	6
5	7							
1	8					4		3
					3			
			9	1	7			5

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

Dr. Mehmet Uhri

Çakıl Taşı

İlerlemiş karaciğer yetmezliği bulguları nedeniyle hastaneye sık ve giderek daha uzun süreler yatırmak zorunda kalıyorduk. Asker kökenli emekli pilot olduğunu biliyorduk.

Hastaneye yatmayı sevmiyor en kısa sürede çıkmak için can atıyordu. O gün polikliniknik koridorunda karşılaştık. Önemli bir konu hakkında görüşmek istediğini söyledi. Heyecanlıydı. Hastalığın verdiği bitkinliğe rağmen konuşmak için gayret gösteriyordu. Bir süre

soluklanmasını rica ettim, dinlemedi.

-Doktor bey, birkaç günlüğüne beni hangara çekip bakıma almanızı istiyorum. Cumartesi'ye uçabilmeliyim. En azından "take off" yani havalanabilmeliyim. Nasıl inerim bilemem ama bu uçuşu mutlaka yapmalıyım.

-Anlamadım, uçak mı kullanacaksınız?

-Yok öyle değil. Cumartesiye kızımın düğünü var. Düğünde ayakta, kızımın yanında olmam lazım. Bana yardım edeceksiniz.

Bu son cümle daha çok emir gibi çıkmıştı ağzından. Yüzü soluktu. Halsiz görünüyordu. Pek geleni gideni olmazdı, kızı olduğunu dahi bilmiyorduk. Bir süre soluklanıp güç topladıktan sonra eşinden boşandığında kızının 11 yaşında olduğunu birkaç yıl sonra ayrıldığı eşinin yeni bir evlilik yaptığını, kızının üvey babası ile iyi anlaşıp kendinden uzaklaştığını, pek görüşmediklerini anlattı.

-Nişanına çağırmamıştı. Arayıp düğününe çağırınca nasıl sevindim anlatamam. Ancak bu lanet olası hastalık izin vermeyecek diye endişeleniyorum. Bana yardım etmelisiniz.

- İyi de durumunuz pek iyi görünmüyor. Düğün süresince ayakta kalabilmeyi düşünmüyorsunuz umarım.

- Orada olmalıyım. Kızım düğününde beni yanında istedi. Ne halde olursam olayım orada olmalıyım.

Önümüzde 4 gün vardı. Hastane-den kaçma heveslisi hastamız yatışını yaptırıp sesini çıkarmadan tedavi olmayı bekler hale gelmişti. Bir iki gün içinde durumu düzelip gücü yerine geldi. Düğünden önceki gün beklenmeyen ve durdurmakta zorlan-dığımız kanamalar nedeniyle durumu kritikleşti. Ertesi gün ayakta olabilme kaygısı yerini hastamızı hayatta tutabilme endişesine bıraktı.

Kanamayı kontrol altına alsak bile her an yeniden başlayabilir endişesi ile düğüne bu halde gidemeyeceğini duyunca tedaviyi kabul etmediğini hastaneyi terk etmek istediğini söyledi. İkna edemeyince iki saatle sınırlı olmak kaydıyla düğüne birlikte gitmeyi önerdim. Hemen kabul etti. Akşama doğru odasına uğradığımda hayli eski ama şık krem rengi takım elbisesi içinde hazır bekliyordu. Yol boyunca konuşmadı, enerjisini düğüne saklamak istiyordu.

Düğün salonunda kızıyla göz göze geldiklerinde sessizce bakıştılar. Gelinle damat elimizi sıkıp geldiğimiz için teşekkür etti. Babası beni arkadaşı olarak tanıttı, öyle uygun görmüştü, bozmadım. Araya giren diğer davetliler ile gelin ve damat yanımızdan ayrıldı. Sıcak karşılama olmadığı kesindi. Düğün kokteyl tarzı hazırlanmıştı, oturacak yer sınırlıydı. Bardaki

taburelerde oturmayı önerdim istemedi, yorulunca otururum dedi. Bizimki kuyruğu dik tutma gayretindeydi.

Saçını ve yakasını düzeltmeye çalışmasından anladığım kadarıyla kalabalığın içinden üzerimize doğru gelen hanım ayrıldığı eski eşiydi. Ses etmeden bir ona bir de bana baktı. Yanlarından ayrılmak için izin istedim, kolumu tuttu. Eşiyle tanıştırdı. Hanımefendi sessizce bizimkini süzdü. Hastamızın yüzü asıldı. Omuzlarını indirip bana döndü;

-Kendimi ne kadar iyi hissedersem hissedeyim bu kadın bana bir bakışı ile bile ne kadar önemsiz biri olduğumu hatırlatabiliyor. Buna rağmen yine de seviyorum onu" dedi. Hanımefendi, kızının düğününde tartışmak istemediğini söyleyip kocasının yanına döndü. Bara doğru gidip tabureye oturmasını istedim. Bizimkinin mecali kalmamıştı. Yine de sağlığı ile ilgili kimseye bir şey söylememem için yemin verdirdi.

Kızıma babalık yapamadım. Plotluk işte hep uzaklardaydım. Şimdi düğününde yanındayım ama yine uzağız.

- Doktor bey, eksik olma. Ben senden kalkış için izin istemiştim. Uçağın komutası bende. Salimen indirebilir miyim emin değilim. Önemli olan burada olmaktı.

- İyi de yalnız uçmuyorsunuz. Size bir şey olursa başım derde girer. Yani uçakta yolcunuz var ve yolcunuzun emniyetinden de siz sorumlusunuz, ona göre.

Sustu. Bir süre pistte dans eden kızını ve damadı izledi. Burnu kanamaya başlayınca mendilini burnuna bastırıp tuvalete yöneldi. Uzun süre geri dönmeyince yanına gittim. Kanaması durmuştu. Klozetlerden birine oturmuştu. Konuşmadan bana baktı.

- Yapamadım. Kızıma babalık yapamadım. Pilotluk işte, hep uzaktaydım. Şimdi düğününde yanındayım ama yine uzağız. Görüyorsun. Keşke gelmeseydim. Hep bir şeyler yarım, hep bir şeyler eksik.

- İsterseniz sessizce ayrılalım, pek haliniz de kalmadı.

Cevap vermeden ellerini başına alıp bir süre öylece durdu. "Bir şey daha yapmalıyım" diyerek ayağa kalktı. Koluna girdim, zor yürüyordu. Birlikte gelin ve damadın masasına yöneldik. Eğilip kızının yanağını öptü, sarıldılar. Sonra damada yöneldi. Tebrik ederken damadın cebine bir şey koyduğunu gördüm. Altın taktığını düşünmüştüm. İzin isteyip düğün bitmeden ayrıldık. Dönüş yolunda da hiç konuşmadı.

Hastaneye vardığımızda yine kanama ile boğuşmak zorunda kaldık.

Hastamız kendini bırakmış gibiydi. Kritik birkaç saat yaşadıktan sonra gözlerini aralayıp elimi tuttu.

-Teşekkür ederim, gövde üstü bile olsa uçağı salimen indirdik sanırım" dedi. Gülümsedi.

Sonra uykuya daldı. Kritik saatleri yeni atlatmıştık, vakit gece yarısını geçmişti. Hastane koridorunda önce gelinlikleri içinde kızını sonra damadı gördüm. Hastamızın ısrarla çalan cep telefonunu açan servis hemşiresi arayanın kızı olduğunu öğrenince durumu anlatıp babası hakkında bilgi vermişti. Kızı, hastamızın yatağına ilişip eline yanağına götürdü. Sessizce ağlıyordu.

Hastamız gözünü açıp gelin ve damadı karşısında görünce

-Aman Allahım hala havadayız. Ne olacak şimdi? diye söylendi.

Kızı avucunu açıp üzerinde gülümseyen adam resmi yapılmış çakıl taşını gösterdi.

-Baba bunu sakladığını bilmiyordum. Kocama bunu neden verdin? Ben bunu senin için yapmıştım" dedi. Damat şaşkın bakışlarla olanları izliyordu. Gelin hanım çakıl taşını bizlere gösterip küçük bir kız çocuğu iken hep uzaklarda, uçuşta olan babasını korusun diye bu uğur taşını yaptığını anlattı. Babasına dönüp tekrar

-Baba bunu ona niye verdin? diye sordu. Hastamız gülümsedi. Kızının elini avuçlarının arasına aldı.

-Ona nasıl baktığını gördüm. Bir zamanlar, bana da öyle bakardın. Kendimi önemli hissetmem için yeterdi o bakışlar. O çakıl taşını yanımdan hiç ayırmadım, bana hep uğur getirdi.

Yorulmuştu ama söylemek istediklerine tamamlama gayreti içindeydi. Damadına baktı.

-Onu benden daha fazla hak eden biri var artık. Delikanlı, o çakıl taşını yanından ayırma. Kızım için önemlisin, hem de çok önemlisin, bunu unutma. İyi bir baba olamadım. Belki eğlenceli biriydim ama kızımın bana ihtiyacı olduğu zamanlarda hep uzaklardaydım. Düğününde olmak, bir zamanlar onun bana baktığı gibi ona bakabilmek istedim, o kadar. Hadi gidin artık, bugün sizin gününüz.

Mutlu olun, beni merak etmeyin. dedi. Kızı ayrılmak istemiyordu ama hastamız iyice yorulmuş, bilinci bulanıklaşmaya başlamıştı. Telefon numaramı verip gidebileceklerini bir sorun olursa arayacağımı söyledim. Kritik günleri atlatmak hayli zaman aldı hastamızı ancak ertesi hafta taburcu edebildik.

Bu olayın üstünden yaklaşık bir yıl geçmişti ki gazetede hastamızın ölüm ilanını gördüm. İlanı kızı vermiş ve fotoğraf olarak o üzeri boyalı çakıl taşını koymuştu.

"Sen okyanustun benim için baba, bense o çakıl taşı. Hiç ayrılmamıştık ki…" diye bitiyordu, ilan. •

MEMLEKET ÖZLEMİ
İlyas Halil

Az daha başarılı bir hırsız olacaktım...

Yolcu vapurunun hoparlörü Punta Arenas kentine girdiğimizi bildirdi. Açık terasta elimde kahve fincanı. Kokusuna girmiş, kokusunda yitmiş gitmiştim. Punta Arenas, elden kayıp düşmüş çekici bulacağın yerdeydi.

Pabucunun yani başında. Ayağını çekmemişsen, hayatın boyunca topal kalırsın.

Güney yarım kürenin en güneyindeyiz. Şili'de Majellan Boğazı'ndayız. Uzun deniz yolculuğunun sıkıntısını duymağa başlamıştım.

Geminin onbeşinci katında açık havada öyküme düzeltmeler yapıyordum. Güleç yüzlü orta yaşlı bir adam masamın başında durdu.

"Merhaba" dedi. "Kusura bakma. Bütün masalar dolu, masanı paylaşa-bilir miyim?"

"Buyur" dedim. "Memnun olurum." Yazıma daldım. Adam masanın üstünde duran Bütün Dünya dergisine baktı.

"Türk olduğunu sanıyorum" dedi.

"Evet" dedim.

"Adım Yasef" dedi. "İstanbul'da doğdum. Kırk yıl önce Amerika'ya göçtük. Sorumu hoşgör, Yahudi misin ?"

"Hayır, değilim" dedim.

"Yahudi'ye benziyorsun; bizden biri olmanı çok isterdim. Biliyor musun Yahudi olmak dünyanın en zor mesleği. Musevi olarak yaşayabilmek için kişinin yaşam dalında doktora yapması gerek. Sinagogundan tut, Rabbi denen Haham din adamına kadar herkes seni eğitir, yahudi yapmaya çalışır.

Tizrahiler beş yüz yıl İstanbul'da yaşadık. Ispanya'dan kaçmış, yeni yurdumuzda Osmanlı olmuştuk. Dedelerim sarraftı. Bankacıydık. Sonra tatsız bir Eylül ayı bize musallat oldu. Herşeyi geride bıraktık, Amerika'ya göçtük. Gözümü dünyaya açtığım gün İstanbul'a sihirbaz karşısında oturmuş çocuk oldum, heyecanla baktım. Hayatın tadını çıkarıyordum. Yaşamak, Baki'nin, Mimar Sinan'ın, Celaddini Rumi'nin ülkesinde mucize doluydu. Var olunacak güzel bir yerdi. Okumayı seviyordum. Babam varlıklı. Gezmek tozmak kolaydı. Sirkte elinde elmalı şeker çocuktum. Herşeyi sevinerek öğreniyordum. İstanbul'da Grek halkı, Ermeni cemaati ile yanyana, dolu dolu yaşıyordum. Çocukluğumda Fantoma, Arsen Lüpen öyküleri okurdum. Arsen Lüpen gibi bir kahraman olmak istiyordum. Tanınmış bir hırsız olmak isterdim doğrusu.

* * *

Miami'de hırsız olma rüyamı din adamı Haham efendi duyunca,

"...iyi niyetli hırsız olabilirsen, kötü bir mesleğe saygı getirebilirsin. Başarılı olmak senin elinde."

"Bu arzunu gerçeklestirmeğe kalkarsan" dedi. "Akıllı bir iş yapıyorsun diyemem. Ancak hırsız olmakta ısrar edeceksen, Yahudi ırkına yakışır bir hırsız olmalısın. Hırsızlığın, insanlığın yararına olmalı."

"Anlamadım" dedim.

"Anlamayacağını biliyorum" dedi. "Bizim Sinagogun baş Hahamı ile tanışmanı isterim. İyi hırsız olmana yardım edeceğinden eminim. Kendi başına hırsız olmağa kalkarsan, ne çalacagını, kime satacağını bilemeyeceksin."

Genç Hahamın dedikleri ilgimi çekti.

"Baş Hamamı görmeğe gittim. Neden geldiğimi biliyordu."

Bir Arap atasözü de "Yalanın anası bakiredir" der.

"Bak oğul" dedi "Bu dileğinden utanma. iyi niyetli hırsız olabilirsen, kötü bir mesleğe saygı getirebilirsin. Başarılı olmak senin elinde. Vaktini esirgemeden kendini mesleğine adaman gerek. Dünyanın en zor mesleğini seçtin.

Çaldığın maldan hakkın olandan fazlasını cebine atamazsın. Ancak yüzde onbeşi senindir; gerisini ihtiyacı olanlara vereceksin."

" Olur "dedim "Hırsızlığı zengin olmak için yapmıyorum".

"Anlaştık" dedi baş Haham. "Sana hırsız olmağa hazırsın demeden, birşey çalmayacağına söz ver. Paraya ihtiyacın olursa gel. İhtiyacını karşılarım.

İlk önce insan psikolojisini öğrenmeni, değişik kültürlerin yalan ve yalancılıkla ilgili atasözlerini toplamanı istiyorum. Yalanın, yalancının ne olduğunu bilmen gerek."

"Haham efendi "dedim. "Bunun ne faydası olacak?"

"Bak" dedi. "Ulu Tanrı aslanı yaratırken aslana, aslan olduğunu ağzına keskin diş koymakla, pençesine güç katmakla bildirdi.

Oysa biz insanları kurnaz, entrikacı yapınca, kim olduğumuzu bilemiyoruz. Kim olduğumuzu araştırmamız gerek. Dediğimi yaparsan mutlu bir hırsız olacaksın."

* * *

Yalan ve yalancılarla ilgili atasözlerini toplamağa başladım. Her gün yeni bir şey öğreniyordum.

Bir Afgan atasözü dikkatimi çekti. "Yalanın kanadı var" der. "Yalan olduğu yerde durmaz. Şekil değiştirir, anlam değiştirir. Gezer tozar. 'Çok uzağa gitmeden yalan olduğu belli olur' demek ister.

Bir Arap atasözü de "Yalanın anası bakiredir" der. "Bu sözün ne demek istediğini yaşlı bir dedeye sordum. "Bakirenin çocuğu olamayacağına gore, yalanın doğal olmadığı bellidir. İnekten doğan, ineğe benzer. Keçi yavrusu, keçiye. Anası olmayan, kimseye benzemez. Yalanın gerçeğe benzemediği için, kimse inanmaz.

Hakikatin rengi kokusu varsa hakikat değildir

Gerçeğe uyandım. Yalanla dürüst hırsızlığın yürümeyeceğini anladım.

Baş hamama gitttim. "Haham efendi" dedim, "Beni kötü yola sürüklüyorsun. İlk araştırmamda hırsızlık ile yalanın bağdaşamayacağını öğrendim. Halbuki ben yalan söylemeyen bir hırsız olmak istiyordum."

"Evet, biliyorum" dedi.

"Peki saygıdeğer Rabbi" dedim.

"Önüme işimi zorlaştıracak kurallar çıkarırsan, topal eşeğe dönerim. Bir yere varamam."

"İlk adımı attın" dedi Baş Haham. "Korkma, iyi bir hırsız olacaksın."

"Anlamadım" dedim.

"Günü gelince anlayacaksın" dedi Haham.

"Senden bir halk şairinin iki beyitini okumanı rica edeceğim. Şairin ne dediğini anlayınca, ne çalacağını, ne çaldığını bileceksin."

Elime bir kağıt sıkıştırdı. İki saçma cümleydi.

"Hakikatin rengi, kokusu varsa, gerçek değildir. Zindanıdır kişinin sevinci ve korkusu kişiye…"

Gerçeğin kokusuz, renksiz olması beni şaşırttı. Gerçek kendinden başka şeye benzemez. Gerçek kendi için yaşar. Kendi için vardır. Taraf tutmaz, demek istiyordu. Hırsız olursam beni koruyacağına inancım sarsıldı. Malını çalacağım insana, "Beyim bugün evini soyacağım" nasıl derim? Doğruyu söylediğin için teşekkür ederim demiyecekti.

Bir an durdum. Kendime, "Yasef" dedim. "Baş Haham salak değil. Anlaşılan gerçekçi ve dürüst olmakla hırsız olmak, biribiri ile bağdaşmayacaktı.

* * *

İkinci cümle beni uyandırdı. "Ulan Yasef" dedim "Şimdi kuşsun, özgürsün. Hırsız olmak mı istiyorsun? Buyur paşam, hırsız ol. Devlet başkanı olmak mı niyetin? Hoşgeldin seçime, Yasef paşa. İşte meydan, işte yahudiler. İnandirabilirsen Yasef, İsrail devletinin başısın."

Say ki hırsız oldun. Hırsızlığın kötü birşey olduğunu bildiğin gün, kendini mapusane yaptın say. Kendi jandarman olursun.

Oysa ben can sıkıntısından kurtulmak için hırsız olmak istiyordum.

Baş Hahamı görmeğe gittim.

"Baş Rabbi" dedim. "Çalmak istediğim herşeyin benim olduğunun farkına vardım."

"Nereden anladın?" dedi baş Haham.

"Kolay oldu sayin baş haham" dedim.

"Bir" dedim. " Soru sormasını seven Yahudi'yim. İki, dedim "Kuşum uçmasını bilen, balığım yüzmesini beceren, Yasef'im düşünmesini seven. Üç, dedim, Sorduğum soruları araştıracak zamanım var" dedim.

Haham sevindi.

Yolcular yavaş yavaş Punta Arenas'a iniyordu. Yasef bana yıllar önce tanımış bir dost gibi baktı.

"Ne dersin arkadaş" dedi. "Punta Arenas'a inince, öğle yemeğine misafirim olmak ister misin?"

"Memnuniyetle" dedim.

"Beş yüz yıl önce sizin ülkeden büyük bir insan, hayatımı kurtarmış. Adı, Nefis Süleyman'dı.

O borcumu biraz geç de olsa, bugün ödemek isterim.•

HATALARDAN FAYDALANMA

Gönderi: ***Naim Sür***

Çin'de bir çiftçi, her gün omuzuna asılı sopadaki testilerle evine dereden su taşıyordu . Bu testilerden biri çatlak, öteki testi kusursuzdu. Sağlam testi suyu eksiksiz taşırken, çatlak testi eve yarı dolu olarak dönerdi.

Kusursuz testi, görevini tam yaptığı için çok gururlanıyordu. Fakat diğer testi, çok üzülüyor, ve utanıyordu.

Bir gün, çatlak testi, ırmak kenarında dinlenirken adama derdini açtı:

"Kendimden utanıyorum, efendim" dedi. "Şu yanımdaki çatlak nedeniyle, taşıdığım suyun yarısı boşa gidiyor..."

Adam, gülümseyerek konuştu: "Yolun şu bölümündeki renk renk çiçekleri görüyor musun?" dedi. "Yolun o tarafı, çiçeklerle donanmış, eve doğru uzayıp, gidiyor. Fakat kusursuz testinin olduğu yanda tek çiçek yok."

Testi: "Ama nasıl olur bu?" diye sordu.

Adam yine gülerek; "Çünkü ben senin yanındaki çatlağı biliyordum" dedi. "O nedenle yolun senin tarafına çiçek tohumları ektim. Ben her gün yolda su taşırken, sen de onları suluyordun."

Adam, çatlak testiyi okşadı:

"Eşim de, ben de sana teşekkür borçluyuz" dedi. "Senin o çatlak bölümün olmasaydı, ben de evime her gün renk renk çiçekler götüremez; eşim de o çiçeklerle evimizi böyle bir güzellikle süsleyemezdi..." •

Kendi deyişiyle "Bir Bütün Dünya tiryakisi" olan ev hanımı Sevin Bük, biraz çekinerek, tüm içtenliğiyle, danışmak istediği konuyu açıklıyor:

"Çocuklarım bu yıl anneler gününde bana, olağanüstü bir armağan verdiler" diyor. "Yüreğimde oluşan mutluluğu yazıyla anlatabilir miyim diye iki ay düşündüm; bir ay yazdım, karaladım, sonra da ortaya işte bu yazıyı çıkarabildim. Değerli yazarlarınızın yazıları arasında benim bu duygularıma da bir yer bulabilirseniz, çok mutlu olurum. Ayrıca çocuklarıma teşekkürümü, Bütün Dünya sayfalarından böyle olağanüstü bir şekilde yapmış olurum."

Sevin Bük'ün duygularını hiç kuşkumuz yok, "Bütün Dünya tiryakisi" tüm okurlarımız paylaşacaklardır.

Bir "Bütün Dünya Tiryakisi"nden mektup var!

Olağanüstü Bir Mutluluk Yaşattı Bana Çocuklarım ve Yunuslarım...

Anneler gününde üç oğlum, canım gelinim biricik kızım Aslıhan, kafa kafaya vermişler, bana çok özel bir armağan vermeyi kararlaştırmışlar. Dördü birden eşimle beni o gece dışarda yemeğe davet ettiklerinde, bu daveti Anneler Günü nedeniyle yaptıklarını düşünüyordum...

...Ve inanın, yemekte 'olağanüstü' bir olayla karşılaşacağımı elbette aklıma bile getirmiyordum.

Yemeğin ortasında bir ara en büyük oğlum Onur, eşi ve öteki kardeşleri adına önce kısa bir konuşma yaptı, Anneler Günü'mü kutladı, sonra da birlikte kararlaştırdıkları "ortak" armağanlarını uzattı.

Armağan almayı da, vermeyi de çok severim ama, onlardan daha çok, "armağanımın paketi"ni açmayı severim. O nedenle, öyle pek kolay olmaz armağanımın kurdelelerini çözmek, kağıtlarını açmak. Eşim, dostum, yakınlarım bilirler bu huyumu. Hatta dahasını da bilirler... Armağan paketini severim, okşarım, kimi zaman yanağıma dayarım, gülmezseniz söyleyeyim, kimi zaman da öperim bile. Bir bakıma flört ederim armağanımla. Ona baktıkça gülümserim, "Aman ne güzel... Benim bir armağanım var" diyerek kendimi de, çevremdekileri de sevindiririm.

Çocuklarım bu huyumu bildikleri için, armağanımın paketini orada açmam için ısrar ettiler. Önce, "Aç , aç" dediler, sonra ellerini de çarparak "Aç, aç, aç" diye tempo tutmaya başladılar.

Elime aldım, evirdim çevirdim, bir şeye benzetemedim, bir tahminde de bulunamadım. Hepsi bir ağızdan "Aç, aç, çok seveceksin, bayılacaksın" diye tutturuyorlardı.

Merakım arttı ama huylu huyundan vazgeçer mi?

Onları biraz beklettikten ve bir şeye benzetemediğim paketi birkaç saniye daha okşadıktan sonra açtım ki... Aman Allahımm... Yaşamımda aldığım ve alabileceğim en olağanüstü armağan bu...

Hadi sizle de paylaşayım:

"YUNUSLARLA BİRLİKTE YÜZME PAKETİ"

Yüreğim var ya… İşte o yüreğim mutlulukla doldu, doldu, taştı. Paketimden çıkan armağanımda, "Bu davete iki ay içersinde herhangi bir hafta sonu katılabileceğim" yazıyordu.

Pek sevdiğim bir Çin atasözü vardır: "Göle giden yol, gölden daha güzeldir" der.

Ben de acele etmedim, hemen gitmedim "Göl"e; birkaç hafta, "Göle giden yolun daha güzelliğini" yaşadım. Nasıl olsa yunuslar ve onlarla birlikte yaşayacağım harika anlarım bir yerlere gitmiyorlar, beni bekliyorlardı. Bu olağanüstü davete katılacağım "Büyük haftasonu" geldiğinde, eşim ve çocuklarım beni yalnız bırakmadılar, onlar da benle birlikte olmak istediklerini söylediler. Belli ki yaşayacağım büyük mutluluğuma onlar da hem tanık, hem ortak olmak istiyorlardı.

Yunusların bulunduğu havuza geldiğimizde görevliler beni ayrı bir bölüme aldılar, dalgıç giysisi giydirdiler. Ağzım kulaklarıma varıyordu mutluluktan. Fakat daha çok mutluluğu, uçarak geldiğim havuz kenarına oturduğumda duyumsadım. Yüzme arkadaşım yu-nuslar önüme geldiler, kocaman kocaman tebessümleriyle ve birbirleriyle yarış ederlercesine başlarını kucağıma uzatarak, kendi dilleriyle bana "Hoş geldin" dediler.

Onların bu sevincini, tarifsiz sevinçlerimle seyrederken birden baktım, yine kendi dillerinde beni, suya girmeye ve kendileriyle yüzmeye çağırıyorlardı. Yüzleri yine gülücükler içindeydi. İçlerinden birinin başını sevdim. Bu kez öteki ikisi, "Beni de sev" diyen bir telaşla birbirlerini itmeye ve başlarını sevmem için havaya kaldırmaya başladılar.

BU GÜZELLİĞİ SÖZCÜKLERLE ANLATAMIYORUM

Daha fazla ayrı bekletmedim onları. Kendimi suya saldım, aralarına karıştım. Biri başını getiriyor, gülerek yüzüme doğru uzatıyor, kendisini sevdirdikten sonra yerini sıradaki arkadaşına bırakıyordu. Sevilen geri çekiliyor, sıra kendisine gelince yine yüzümün karşısında yerini alıyordu.

Çünkü şimdi anlıyorum ki o anlar yazmak için değil, yaşamak, duyumsamak için var olan anlarmış meğer.

İsmet İnönü'nün Atatürk'e yazdığı bir mektuptaki, "Yüzünüzden doyamadan binlerce öperim" satırı geldi aklıma o an. Bu sözün nasıl bir duyguyu anlattığını o an daha iyi anladım. Ben de bu güzel, bu sevimli, bu güleç yüzme arkadaşlarımı öptükçe daha çok seviyor, sevdikçe daha çok öpmek istiyordum. Ve onun için de her birini öpüyordum, öpüyordum, öpüyordum. Tam anlamıyla, "Doyamadan öpüyordum."Bana böylesi yüce bir mutluluk yaşattıkları için çocuklarıma teşekkür etmek için havuzdan çıkmayı beklemedim. Orada, yunus dostlarımla birlikte o mutluluğu yaşarken seslendim çocuklarıma ve onlara havuzdan gönderdim teşekkürlerimi.

Davet sürem bittikten ve bu sevimli yüzme dostlarıma veda ettikten sonra da bir kez daha teşekkür ettim çocuklarıma. Ve onların her birini de o tatlı yüzlerinden binlerce öptüm doyamadan…"

• • •

Bu olayla ilgili olarak size bir de, güleceğiniz bir olay anlatayım:

Bu mutlu anımın fotograflarını kendisine belki yüz kez gösterdiğim ve o anlarımda duyduğum mutluluğumu belki yüz kez anlattığım evdeki yardımcımız, geçen gün Büyükada'daki yazlık evimizin balkonundan çığlıklar atarak beni yanına çağırdı. Kötü bir şey olduğunu düşünerek yürek çarpıntıları içinde balkona koştum. "Bakınız, Sevin hanım, bakınız" dedi.

Sahilin biraz ötesinde, denizden başlarını çıkarıp, sonra dalarak ileryen yunusları gösterdi.

Ben "Ay ne güzel" diye sevincimi belirtirken, yardımcımız bakın ne dedi:

"Nereden duymuş olabilirler acaba Sevin hanım, sizin Büyükada'ya taşındığınızı?...

BAY BiLEN

Ayılar rahatsız edilmedikleri sürece 1 ay boyunca aynı pozisyonda uyuyabilirler.

Dişi ayılar uykularında doğurabilir.

Atlar diz ve dirsek eklemlerini kilitleyerek kaslarını kullanmadan ayakta durabilir ve uyuyabilirler

Bizonların idrarı, toprağın verimliliğini artırarak güçlü çayırların oluşmasına neden olmuştur.

Yazan: TÜRKAN PAKEL ATAMAN

Kezban Ana ve Kuma

Hastaneler, hapishaneler ve uzun tren yolculukları, insanların hiç tanımadıkları kişilerle dertleştikleri, bir bakıma içlerini boşalttıkları yerlerdir.

Doktorum, fizik tedavi için hastaneye yatmam gerektiğini, yalnız özel koğuşlarda yer olmadığını söylediği zaman bir yandan da sevindim. Tek kişilik bir odada insanın duvarlara baka baka dertleriyle başbaşa kalması hoş olmasa gerek diye düşündüm.

Yatak komşumdu Kezban Hanım... Sürmeli gözlü, kırmızı yanaklı, biraz iri yapılı, güzel mi güzel bir Anadolu kadını. "Cami yıkılsa da mihrap yerinde" cinsinden.

Yattığımın ikinci günü, gençten, ufak tefek bir hanım geldi ziyaretine. Elinde 3 tane muz vardı. "Kumam" diye tanıştırdı Kezban Hanım. "Kumam!" Nasıl bir duyguydu bir kadının üstüne kuma gelmesi; eşini, onun sevgisini bir başkasıyla paylaşması nasıldı, merak ettim.

14 yaşında evlendirmişler Kezban Hanım'ı. Aynı köyden Seyit ile... Sormamışlar bile "ister misin?" diye. Daha çocuk... Daha açılmadık gonca Kezban... Ne bilsin evliliği. Baba ve analık ne derse o olacak. Neyse ki Seyit de köyün acar delikanlılarından, kara yağız, aslan gibi bir genç. "Gönlüm akıverdi" diyor Kezban. Peş peşe dört kız bebesi olmuş Kezban'ın. Ama üçü yaşamamış; birkaç aylıkken ölmüşler. Doktora da gitmişler. Ne demiş doktor anlamamış. Kendince "Herhal sütüm zehirli" demiş, dördüncü kız bebesine sütünü vermemiş. O yaşamış. Şimdi Elazığ'ın bir köyünde öğretmenmiş.

Dördüncü bebesi de kız olunca geçmiş karşısına Seyit Ağa'sı, "Bak Kezban" demiş, "bunca yıl hizmetinde, hürmetinde kusur etmedin. Bir dediğimi ikiletmedin. İlla ve lakin bana bir oğul veremedin. Camiye, kahveye başım dik çıkamadım. Gayrı üzerine evlenmek farz oldu. Ne dersin?" demiş. Kaynar sular dökül-müş Kezbancığın başından. Gönül verdiği, "Ağam" dediği erkeğini, onun sevgisini bir başkasıyla paylaşmak... Olacak iş mi bu! "Ne diyeceğim... O zaman beni yok bil. Kor giderim." demiş.

Demiş ama koyup gitmek kolay mı? Nereye gidecek kucağı bebeli kadın? Evde, "Ana" yok, "Analık " var. Baba da, "Gelinliğinle gider, kefenle dönersin bu ocağa" dememiş miydi... Hem bir dul bir kadına iyi bakılmazdı köylük yerde. Çaresiz kaderine razı olmuş Kezban'cık.

Yakın köyden "Zöhre"yi istemiş Seyit Ağa. Ama kızın babası "Karın da gelsin istemeğe, bakalım o da razı mı?" demiş. Ne yapsın Kezban! Yüreğine tuz basıp "kuma"sına görücüye gitmiş. Bu defa da baba, "Nikahını da verecek" diye diretmiş. O zaman Seyit Ağası "İşte bu olmadı! Kezban Hanım baş kadınım, nikahını veremez" deyince, sular serpilmiş Kezban'ın yüreğine.

Seyit Ağa varlıklı... Seyit Ağa güçlü... Yakışıklı, yiğit bir adam. Sonunda "He" demiş baba ve Zöhre kuma gelmiş Kezban'ın üzerine. Gerdek gecesi, yemekler hazırlamış tepsiler dolusu, yüreği yana yana. İnat etmiş ağlamamış. Gözünün yaşını içine akıtmış. Onurlu kadın. Başını dik tutmasını bilmiş. Üçüncü gün, kapısına dayanmış Seyit Ağası. Onun da gönlünü hoş edecek. Ama koymamış Kezban. "Beni yok bil demedim mi Ağam!" demiş almamış içeriye. Bugüne kadar da almamış.

Senesine bir oğlan doğurmuş Zöhre. İki yıl sonra bir oğlan daha. Seyit Ağa'nın keyfine diyecek yok. Başı dik... Kahveye, camiye göğsünü gere gere gidecek.

İki bebeği de sahiplenmiş Kezban. "Bebelerin ne günahı var?" diyor. Onları koynuna almış, "Kafa kağıtlarına" ismini yazdırmış. Seyit Ağası yerine onları koklamış. "Kezban Ana" demiş çocuklar. Anaları bilmişler onu. "Bugün biri 16, diğeri 14 yaşında oğullarımın" diyor. Allah için Zöhre de kusur etmemiş saygıda, hizmette.

Yılların yorgunluğu var üzerinde Kezban Ana'nın. Ağrıları artınca doktor, "Hastaneye yatacaksın" demiş. Gelirken "helallik" istemiş Seyit Ağa'sından. "Çok hakkın geçti, yerden göğe kadar helal olsun. Lakin bir durum var ki onun helal etmiyorum, sen anlarsın." demiş ağası.

"Peki sen hakkını helal ettin mi Kezban Hanım?" diye sordum. "Bunca yıl ekmeğini yedim, etmez olur muyum" diye yanıtladı. Ettiği hizmetleri, çektiği acıları hiçe sayarak.

"Aşını, ekmeğini yemek." İşte Anadolu kadınının kaderi bu, diye içim acıdı.

"Bak, ziyaretine de gelmedi Seyit Ağan? diye sordum.

"Nasıl gelecek? Ayaklar kütük gibi... Astımı da var. Evde hasta yatar" diye yanıtladı. Gözlerine baktım dolu dolu... Belli ki hala sever Seyit Ağasını. Ama başı dik, hala onurlu.

Elini öpmek, önünde eğilmek geçti içimden bu asil, bu yürekli Türk kadınının.

Anne ve Babalardan
Nine ve Dedelerden

Gönderi adresi: Bütün Dünya, Mimoza 4/9, D: 1, Ataşehir, 34750, İstanbul e-posta: butundunya@butundunya.com.tr (e-posta ile göndereceğiniz fotografların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Barış Güney, *Bursa*

Batın Büyükterzi, *Ankara*

Berk Birdal, *Ankara*

Ela Okumuş, *Konya*

Irmak Taylan, *İstanbul*

Egehan Evren, *Ankara*

Yankı Bük, *İstanbul*

Arzen, *Ankara*

Elif Sadıkoğlu, *Rize*

Kutay Yıldız, *İzmir*

Nurseli Aşkın

Öznur Sunay

Kerem ve Lidya Edmonds, *Londra*

Oğulları, Kızları ve Torunlarından
Nineler ve Dedeler

Mefkure Begali ve torunu Güneş, *Ankara*

Kazım Süzen ve
Torunu Kazım Emre Süzen
Çubuk, Ankara

Mankafa Poldi

-Bu kaz, bu ördek. bu da leylek yumurtası Poldi.
-Peki içindekiler bunu nereden biliyor da ona göre doğuyor?

-Bu balıklar sardalya ile beslenirler Poldi.
-Hayret! Kutusunu nasıl açıyorlar acaba?

-Annemem bir diş yaptırmak istiyorum.
-Onun buraya gelmesi gerekiyor.
-Olmaz, kendisine doğum günü sürprizi yapacağım.

-Para getiren postacıya neden bu kadar yüksek bahşiş verdin Poldi?
-Sık sık getirsin diye.

"Sudokunun Yanıtları"

1	7	6	9	5	2	3	4	8
5	4	2	1	8	3	6	9	7
8	3	9	4	7	6	2	1	5
4	6	1	7	9	5	8	3	2
2	9	5	6	3	8	4	7	1
7	8	3	2	1	4	5	6	9
6	1	8	5	4	7	9	2	3
3	2	7	8	6	9	1	5	4
9	5	4	3	2	1	7	8	6

Sudoku yapamayanlar için

8	6	5	4	3	1	9	2	7
9	1	7	6	2	5	8	3	4
2	3	4	7	9	8	6	5	1
4	9	6	3	7	2	5	1	8
3	2	1	5	8	4	7	9	6
5	7	8	1	6	9	3	4	2
1	8	9	2	5	6	4	7	3
7	5	2	8	4	3	1	6	9
6	4	3	9	1	7	2	8	5

Sudokusuz yapamayanlar için

"Bilginizi Denetleyin"

YANITLAR

1-(d) Savaşçılar Demeti
2-(c) Federasyon
3-(b) 1979
4-(a) 21 Tem. 1969
5-(a) Brejnev
6-(d) J. Paul Sartre
7-(b) Liberalizm
8-(c) M. K. Atatürk
9- (a) Musevilik
10- (d) 8 saat
11- (c) Namık Kemal
12- (b) Orhan Kemal
13- (a) 1864
14- (b) Rock&roll
15- (c) R. Gümüşpala
16- (d) Gensoru
17- (a) Tema

Satranç Çözümleri

PROBLEM:
A. Oreşin, 1936 2# 1.Kg3 Zugzwang 1...d4 2.Vf3+# 1...f4 2.Vd3+# 1...Ke6 2.Ve3+# 1...Şd4 2.Vb4+# 1...Şf4 2.Vf3+#

OYUN SONU:
Matison, 1918, Berabere 1.g6! fxg6 2.f5! gxf5 3.Şg1 Şg5 4.Şf1 1/2

İlk dersimiz Türkçe

1-**(c)** 2-**(c)** 3-**(b)** 4-**(d)** 5-**(a)** 6-**(d)**- 7-**(b)** 8-**(c)** 9-**(d)** 10-**(b)** 11-**(b)** 12-**(c)** 13-**(c)** 14-**(d)** 15-**(a)**

Ağustos Ayı Mantık Bulmacası

Adı	Soyadı	Geldiği il	Oteli
Mustafa	Erkut	Çankırı	Anadolu
Yusuf	Gün	Bolu	Yıldız
Sadi	Küçük	Elazığ	Büyük
Ramazan	Arkoç	Diyarakır	Sahra
Akgün	Bulut	Giresun	Ankara

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	F	İ	K	R	E	T	O	T	Y	A	M	■	Y	A	R
2	U	R	A	L	■	A	S	M	A	■	A	D	A	N	A
3	A	S	A	■	A	R	M	O	N	İ	■	R	N	■	M
4	D	A	T	A	■	L	A	■	A	R	K	A	■	T	İ
5	K	L	■	E	T	A	N	O	L	■	A	M	M	E	■
6	Ö	■	İ	R	A	T	■	L	■	S	A	A	T	■	İ
7	P	U	R	O	■	A	N	İ	L	İ	N	■	A	R	K
8	R	A	İ	■	A	N	İ	■	İ	P	■	Y	■	A	R
9	Ü	■	N	A	R	■	N	A	K	A	R	A	T	■	A
10	L	A	■	A	G	A	■	S	A	H	A	■	L	A	M
11	Ü	T	Ü	■	O	R	T	A	■	İ	D	A	■	Y	■
12	■	A	■	V	■	A	İ	L	E	■	O	B	A	■	A
13	İ	Ç	T	E	N	■	T	E	L	A	■	A	R	E	S
14	S	■	A	S	■	S	İ	T	■	F	A	N	■	D	O
15	A	Y	N	A	R	O	Z	■	F	E	D	A	K	A	R
16	■	U	■	Y	O	L	■	Y	A	T					
17	K	A	S	E	T	■	M	A	L	İ					
18	A	N	O	T	■	T	A	L	A	N					
19	L	■	N	■	F	İ	Y	A	K	A					
20	E	L	E	M	E	■	O	Z	A	N					

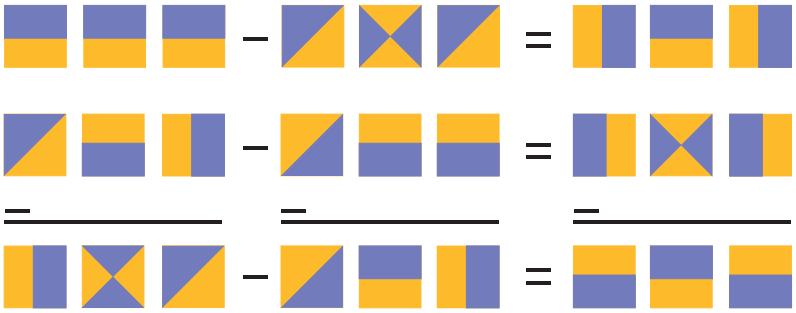

KARELER VE RAKAMLAR

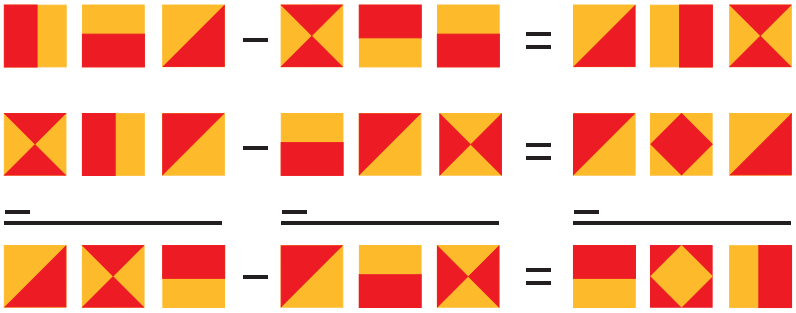
Cahit Batum

•Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
•Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
•0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

1

2

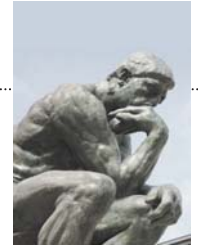

Çözümü Bütün Dünya Ekim sayısındadır.

Cahit Batum'dan Kareler ve Rakamlar'ın Ağustos Ayı Çözümü

$$\begin{array}{rcl} 239 + 312 &=& 551 \\ 387 - 165 &=& 222 \\ + \quad - \quad & & + \\ 626 + 147 &=& 773 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} 668 - 231 &=& 437 \\ 321 - 105 &=& 216 \\ - \quad - \quad & & - \\ 347 - 126 &=& 221 \end{array}$$

MANTIK BİLMECESİ

Prof. Dr. Yüksel Bozer

Beş hanım kocaları hakkında konuşuyorlardı. Bu sırada kocalarının ismini, işini ve geçen Pazar ne yaptığını konu ettiler. İpuçlarına dayanarak bunları bulabilir misiniz?

İPUÇLARI:

1- Pelin ile evli olan avukat, Giray'dan üç yaş yaşlı idi, fakat koşu yapandan üç yaş gençti.
2- Selim hayatını çizgi çizerek kazanıyordu. Karısı Gönül değildi.
3- En yaşlı adam her Pazar günü yürüyüş yapmayı adet edinmişti.
4- Mühendis her Pazar sabahı tenis oynardı.
5- Her Pazar sabahı arabasını yıkayan kişi otuzbeş yaşında değildi ve Mehmet'den daha gençti.
6- Ayşe karşısındaki hanıma her Pazar bahçesini suladığını anlatıyordu. O, beş erkeğin arasında en genci değildi ve doktorluk yapmıyordu.
7- Belma'nın kocası Fuat'dı
8- Kırkbir yaşındaki erkek Handan'ın kocası değildi.

	Cahit	Fuat	Giray	Selim	Mehmet	32	35	38	41	44	Bankac›	Avukat	Doktor	Mühendis	Mimar	KoÞu	Tenis	YürüyüÞ	Oto y›kama	Bahçe sulama
AyÞe																				
Belma																				
Gönül																				
Handan																				
Pelin																				
KoÞu																				
Tenis																				
YürüyüÞ																				
Oto y›kama																				
Bahçe sulama																				
Bankac›																				
Avukat																				
Doktor																				
Mühendis																				
Mimar																				
32																				
35																				
38																				
41																				
44																				

Kar›s›	Kocas›	YaÞ›	‹Þi	Pazar günü ne yapt›Þ›

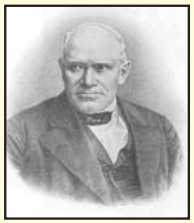
yukselbozer@butundunya.com.tr

Çözümü Bütün Dünya Ekim sayısındadır.

SATRANÇ
Mustafa Yıldız

ÜNLÜ SATRANÇ USTALARI: 2
ANDERSSEN

Adolf Anderssen

Adolf ANDERSSEN: 06.07.1818'de Breslau, Polonya'da doğdu. Matematik öğretmenidir. Hiçbir zaman profesyonel satranç ustası olmamıştır, ancak çok güzel oyunlar bırakmıştır. Onun için Steinitz, "Parlak stili, güzel kombinezon anlayışı ve kapsamlı mantığıyla dikkate şayan." demiştir. 13.03.1879'da doğduğu kasabada ölmüştür. Aşağıdaki oyun satranç tarihinde "Her Dem Yeşil" adıyla ünlüdür.

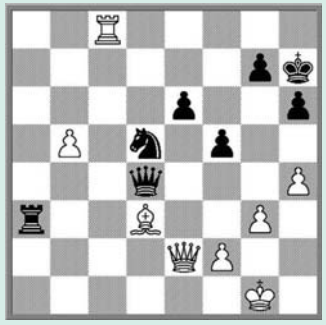
Anderssen-Dufresne, Berlin, 1852

1. e4 e5 **2.** Af3 Ac6 **3.** Fc4 Fc5 **4.** b4 Fxb4 **5.** c3 Fa5 **6.** d4 exd4 **7.** O-O d3 **7**…d6!? **8.** cxd4 Fb6 daha iyi. **8.** Vb3 Vf6 **9.** e5 Vg6 **10.** Ke1 Age7 **11.** Fa3 b5 siyah, piyon fedası ile karşı oyun amaçlıyor. **12.** Vxb5 Kb8 **13.** Va4 Fb6 **14.** Abd2 Fb7? **15.** Ae4 Vf5? **15**...d2 ve O-O oynaması gerekirdi. **16.** Fxd3 Vh5(D) **17.** Af6+ gxf6 **18.** exf6 Kg8 **19.** Kad1 Vxf3 **20.** Kxe7+ Axe7

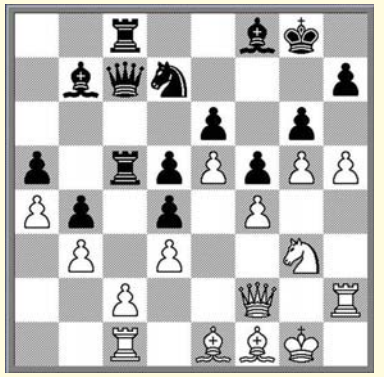
Beyaz dört hamlede mat ilan ediyor.
Ana devam yolu:
20…Şd8 **21.** Kxd7+ Şxd7 **22.** Fe2+ vezir kazanır. **21**…Şc8 **22.** Kd8+ **21.** Vxd7+ Şxd7 **22.** Ff5++ Şe8 **23.** Fd7+ Şf8 **24.** Fxe7+#

GM Handszar Odeev- Arman Grigoriev, Antakya, 2009

Beyazların en büyük güvencesi vezir kanadındaki geçer piyon. Onu korumak uğruna figürlerinin bağıntısını koparmış. Siyahın merkeze egemen atının dışında bir de GM Odeev'in gözünden kaçmaması gereken taktik olanağı var: f2 piyonunun açmazda oluşundan yararlanıp kaleyle g3 vuruşu. Ama fil nereye gidecek, ya da olduğu yerde savunulamaz mı? **41.**Fc4?? Kxg3+ **42.**Şf1 Va1+ Oyun bir anda bitti. 0-1

ANTAKYA TURNUVASI'NDAN İLGİNÇ KONUMLAR
İhsan Kılıç-IM Bachana Morchiashvili, Antakya, 2009

Taraflar yorucu bir açılış mücadelesinden sonra taktik becerinin kendini gösterdiği oyun ortasına geldiler. Şah kanadında saldırı niyeti açığa çıkan beyazların en zayıf noktası siyahların tutarlılıkla yüklendiği geri kalmış c2 piyonu. Siyahların d dikeyindeki bingeç piyon konumu acaba zayıflık mı? Bunu denemek için beyazlar d4 piyonunu vezirle istiyor. Buna siyahlar, şaşırtıcı ve sert bir karşılık veriyor: **30**…Axe5!!
Fedayı kabul etmekten başka yol yok. **31.**fxe5 Vxe5 **32.** Kh4 (Beyaz, ille de d4 diyor.) **32**…Ve3 **33.**Vxe3 dxe3 (c2 piyonunun zayıflığı iyice belirdi.) **34.**c4 bxc3 (g.a.) **35.**b4 Kc7 36.b5 Fe7 (g5 piyonu da zayıf.) **37.** hxg6 hxg6 **38.** Ae2 Fxg5 (Bir ata karşılık dört piyon alan siyahların merkez dikeylerden tehlikeli piyon sürüşlerini önlemek çok zor.) 0-1

PROBLEM
A. Oreşin, 1936
2#

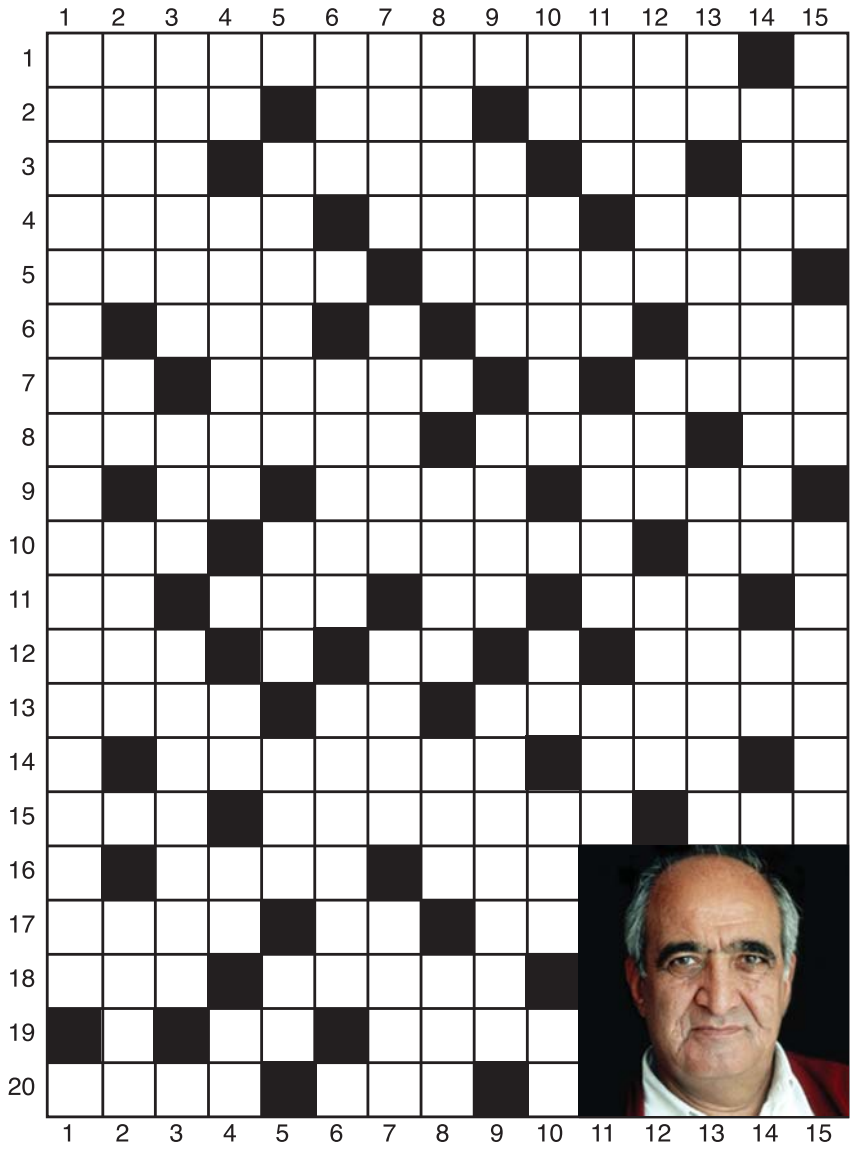

OYUN SONU
Matison, 1918
Berabere

mustafayildiz@butundunya.com.tr

Çözümler 151. sayfadadır.

Bulmacanın çözümü Bütün Dünya Ekim sayısındadır.

BULMACA

Filiz Leloğlu Oskay

SOLDAN SAĞA: 1- Fotografta görülen "Ölümün Gölgesi Yok " adlı yapıtı da bulunan yazarımız **2-**Din işerini devlet işlerine karıştırmayan -Karışık renkli - Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep **3-**Başta yer alan -Tanrıça - Uzaklık anlatır - En kısa zaman **4-**Ürün kaldırma, ekin biçme işi - Birçok kişi tarafından el ele tutuşarak oyun müziği eşliğinde oynanan bir halk oyunu - Baykal Gölü yakınından doğan, dünyanın en uzun ırmakları arasında sayılan ırmak **5-**Akar - İnşa durumundaki ev, fabrika, baraj gibi her türlü yapı **6-**Nazım Hikmet'in soyadı - Bayramlarda caddeye kurulan kemer - Avrupa Para Anlaşması'nın kısa yazılışı **7-** Adın durum eklerinden biri - Meyvelerle hazırlanan kahvaltılık tatlı yiyecek - Isıya dayanıklı, havada oksitlenmeyen bir element **8-** Ermiş, evliya - Bir çeşit Yunan peyniri - Lantanın simgesi **9-** Satrançta bir taş - Doğu Anadolu'da yapılan bir çeşit çörek -Yedek olmayan **10-** Hayvanlara hazırlanan yiyecek -Argoda tıkınma - Latince'nin kısa yazılışı **11-** Müzikte dur işareti -Su taşkını -Sodyumun simgesi - Satranç oyununda taraflardan birinin yenilgisi **12-** " Zil, … ve gül bu bahçede raksın bütün hızı / Şevk akşamında Endülüs üç defa kırmızı" (Yahya Kemal Beyatlı) - Bir soru eki - Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki **13-** Mahkeme celbi -İlgi eki -Kavramak **14-**Maddi, parayla ilgili olan -Eski dilde bağırsaklar **15-** Matem - Refik - Masa tenisi, voleybol gibi oyunlarda maçın her bir bölümü **16-** Yeni karşıtı - Tren yolu **17-** Sebze olarak bahçelerde yetiştirilen, kokulu bir bitki - Bir soru sözü - Olumsuzluk bildiren ön ek **18-** Türkiye Kömür İşletmeleri'nin kısa yazılışı - Hak ve özgürlükleri kısıtlayarak zor altında bulundurma durumu, tahakküm **19-**Bir ajansımız - Yedirip içirme, besleme **20-** Haberci - Küçük su kanalı

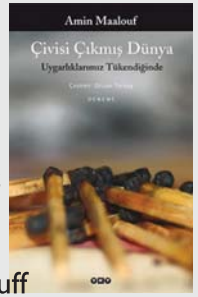
YUKARIDAN AŞAĞI 1-"4 Kuşak", "Bir Hint Düğünü", "Hindistan'ın Yüzü", "Anadolu", ve 24 ayrı Avrupa ülkesinde çekimleri süren "Face of Europe" isimli belgesel çalışmaları bulunan, 1977 doğumlu dünyaca ünlü fotograf sanatçımız **2-** Midenin arkasında akyuvar üreten ve yıpranmış alyuvarları toplayan gevşek bir dokudan oluşmuş organ - İlave - Esasla ilgili, asıl ve temel olanla ilgili -Mektep **3-** Tokat iline bağlı ilçelerden biri- Düz ve korkuluksuz deniz ve ırmak taşıtı - Çanakkale iline bağlı ilçelerden biri **4-** Beyaz -Ağrı dağının eski adı- Eski dilde su -"Kahverengi gömlekliler" de denilen Nazi hücum kıtası -Yumurtanın beyazı **5-** Piston- İnsan saçını oluşturan ipçik- Akciğerde duyulan patolojik ses- Baryumun simgesi **6-**Olgunlaşmış incirin, dışına sızan tatlısı- Ufak, yuvarlak taş- Gemi omurgası **7-** Tanrı- Talih, baht - Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde- Tutsak **8-** Hoş olmayan - Türlü müzik araçlarının verdiği sesleri birbirinden ayırt etmeyi sağlayan ses özelliği- İsviçre'de bir ırmak - Elma, armut gibi meyvelerin kurutulmuşu **9-** Er, onbaşı ve çavuşlara verilen genel ad- İyi nitelikte olmayan, kötü- Aldanma durumu **10-** Avrupa Birliği'nin kısa yazılışı- Gelenek - İki tarla arasındaki sınır- Avuç içi -Hayat arkadaşı **11-** Kişi -THY uçuş kodu- Yemek, yiyecek - Kokmuş hayvan ölüsü **12-** Aralarında aynı yerde bulunmaktan başka hiçbir ortak özellik bulunmayan kişilerden oluşan topluluk - Adale - Büyük, çok büyük **13-**Radyum elementinin simgesi- Binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne - Haksız yere, yasa ve kurallara uymaksızın kayırma, arka çıkma **14-** Çok sık hastalanan, sağlıksız - Sodyum elementinin simgesi **15-** Gitar çalmaya yarayan küçük bir gereç- Gözleri görmeyen - Yanardağ kayalıkları arasında bulunan bir feldspat türü

filizoskay@butundunya.com.tr

Çivisi çıkmış dünya

Uygarlıklarımız tükendiğinde

Amin Maalouff

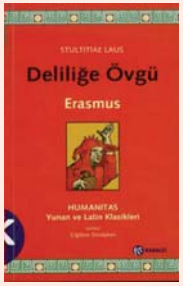
Yapı Kredi Yayınları

Semerkant adlı yapıtıyla okurlarının gönlünde taht kuran yazar yeni yapıtıyla içinde yaşadığımız süreci sorguluyor: "Pusulasız bir halde girdik yeni yüzyıla. Daha ilk aylardan başlayarak dünyanın hepten çivisinin çıktığını düşündüren kaygı verici olaylar meydana geliyor; üstelik bunlar bir çok alanda birden gerçekleşiyor entellektüel dünyanın, finans dünyasının, iklimin, jeopolitiğin, etiğin çivisi çıkmış durumda. Şurası da bir gerçek ki arada sırada umulmadık, yararlı dönüşümlere de tanık olunuyor; o zaman da açmaza sürüklendiklerini fark eden insanların öyle ya da böyle, sanki mucize eseriyle bu açmazdan çıkmanın yollarını bulacağına inanmaya başlanıyor. Ama bunun hemen sonrasında bambaşka, daha karanlık, daha sıradan insani itkileri açığa vuran başka kargaşalar açığa çıkıyor ve türümüzün manevi yetersizliğinin eşiğine varıp varmadığı sorgulanıyor yine, tabii eğer hala ilerlemeyi sürdürüyorsa; ya da birbiri ardında sıralanan onca kuşağın kurmaya çabaladığı şeyi yeniden tartışma konusu edebilecek şekilde gerilemeye başlamadıysa. Burada söz konusu olan ne binyıldan diğerine geçerken hissedilen akıldışı sıkıntılar, ne değişimden ödü patlayanların ya da değişim hızından korkanların ezelden beri ortaya attıkları durmaksızın yineledikleri lanetler.

Deliliğe Övgü

Erasmus

Kabalcı Yayınevi

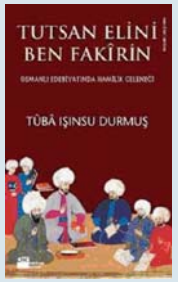

Bir biri ardına Humanitas adı altında Yunan ve Latin Klasikleri özgün dillerinden Türkçeye kazandırılıyor. Çiğdem Dürüşken'in diğer çalışmalarında olduğu gibi bu kez de ilk kez Latince-Türkçe olarak dilimize kazandırdığı Deliliğe Övgü beşyüz yıl önce yazılmasına karşın güncelliğini zamanımıza kadar koruyan başyapıttır. Dostu Thomas More'u eğlendirmek için bir yolculuk sırasında bu yapıtı bir haftada yazdığını söyleyen Erasmus ise Rönesans hümanizminin en büyük temsilcilerindendir. Felsefe ile gülmecenin birleştiği en yetkin eserlerden biri olma özelliğini günümüze kadar koruyan Deliliğe Övgü okura düşünmesi ve farkına varması için durmadan sorular sorar: "o halde ölümlülerin bütün yaşamı bir çeşit masaldan başka nedir, birilerinin, başka birilerinin maskelerini takarak sahneye çıktığı yönetmenin sahneye terk etmelerini emrettiği ana kadar herkesin kendine düşen rolü oynadığı bir çeşit masaldan? Yönetmen bir oyuncuya kostümünü değiştirip sahneye çıkmasını emreder, böylece demin mor giysiler içinde Kralı oynayan az sonra paçavralar içinde bir köleciği oynar. Her şey bir gölgeden ibarettir, ama bu masalı oynamanın başka yolu yoktur.

Tutsana Elini Ben Fakirin

Tuba Işınsu Durmuş

Doğan Kitap

Osmanlı Edebiyatında Hamilik Geleneği

Bilim, sanat, kültür daha verimli ürünler ortaya çıkarabilmek için her zaman desteğe gereksinim duydu. Tarih boyunca dünyanın dört bir yanında bu hamilik kurumu bilgini, sanatçıyı, düşünürü gündelik yaşam kaygısından kurtarıp tüm gücüyle kendisini işine vermesine olanak sağladı. Halil İnalcık'ın yıllar önce yayınlanan "Şair ve Patron" adlı yapıtı Osmanlı Edebiyatında hamilik geleneğini konu edinen, kitap olarak yayımlanmış ilk ve tek eserdi. Bu yeni çalışma ile yeni adımlar atılmaya başlanmış oldu: "Bir toplumun bilgi ve kültür seviyesi ile yöneticilerinin kültürel faaliyetler karşısındaki tavrı, sanatın gelişmesin-de ya da gerilemesinde çok önemli etkenlerdir. Osmanlı gibi, mutlak gücü elinde bulunduran hükümdarların kararlarının pek çok şeyi şekillendirdiği bir toplumda sanatçılar da ancak belli bir kültürel yapı çerçevesinde sanatlarını icra edebiliyorlardı. Hamilik kavramı, devlet-sanat ilişkisi birlikteliğinin, hem saltanat, hem de sanatçı açısın-dan karşılıklı memnuniyetlere dayanan bir boyuttur. (...)

BİR FOTOĞRAF
BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR
Gönderi: Birsen Erkutun
(Büyükada-İstanbul)

Bütün Dünya'ya Bugün Abone Olun
Derginiz Yarın Kapınıza Gelsin

Abonet ile üyelik çok kolay

Tıklayın
abonet@abonet.net

veya arayın
0212 314 0 888

abonet
www.abonet.net

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi' nden mezun olduktan sonra avukatlık mesleği yanısıra resim çalışmalarına da başlayan Nilgün Uluğkay Aktürk, yirmiye yakın kişisel sergi açtı, elliye yakın karma sergiye katıldı. Yapıtlarını suluboya, yağlıboya, akrilik ve guaj olarak hazırlayan avukat sanatçı, "Ressamlar Derneği" ve "Kadıköy Sanatçılar Derneği" üyesidir. Bir vakıf ve üç dernekte toplumsal çalışmalarını sürdüren Aktürk, resim çalışmalarını Bostancı'daki atölyesinde yapmaktadır.

ISSN 1301-7608